Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Хизматрасонӣ**

Касб: **Занбӯриасалпарвар**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **SI 6123**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **32**

Сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2,3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рамзи умумии касб: **SI 6123-32-2,3-01/2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМӮЗИШ

ТАҶРИБА

Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар доираи Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ҚАРОР

аз «15» 10 соли 2024 №11 ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи стандартҳои салоҳияти 20 касбу ихтисосҳо

Мутобиқи талаботи банди 3 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб» Ҳайати мушовараи Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Стандартҳои салоҳияти касбу ихтисосҳои «Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ», «Занбӯриасалпарвар», «Мошиначии автокран», «Дӯзанда (либоси занона)», «Челонгар оид ба таъмири муҳаррики автомобил», «Кандакорӣ дар чӯб ва пӯсти чӯб», «Барқчӣ оид ба таъмири қисмҳои барқии автомобил (автомобилҳои барқӣ)», «Челонгар-таъмирчии кузови автомобил», «Оператори мошини бофандагӣ», «Мошиначии булдозер», «Турагент», «Дуредгар», «Системаи компютерӣ ва Интернет-технология», «Харрот», «Оператори мошини ресандагӣ», «Мошиначии кранҳои истеҳсолоти металлургӣ», «Гаҷкори ҷузъҳои меъморӣ», «Оператори мошини турбофӣ», «Оператори мошини рангкунӣ» ва «Челонгар - барқчии нерӯгоҳи барқии обӣ» тасдиқ карда шаванд (замима мегарданд).

2. Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ, Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим» ва Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» татбиқи стандартҳои салоҳиятро дар курсҳои кӯтоҳмуддат дар Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон», корхонаҳои воҳиди давлатии назди Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ ва Муасиссаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба роҳ монанд.

3. Раёсати котибот ва Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вазифадор карда шаванд, ки нусхаҳои электронии стандартҳои салоҳиятро дар сомонаҳои вазорат, агентӣ, лоиҳа ва муассисаҳои таълимӣ ҷой намоянд.

4. Нашр ва дастрас намудани стандартҳои салоҳият ба зиммаи Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вогузор карда шавад.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи муовини вазир – Давлатзода Қ. гузошта шавад.

Раиси Ҳайати мушовара,
вазир Г. Ҳасанзода

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲОИ КАСБИ
«ЗАНБӮРИАСАЛПАРВАР»

Стандарти салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» дар ҷаласаи Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07.10.2024, №31 баррасӣ гардидааст.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» аз ташхис (экспертиза)-и корфармоён ва ассотсиатсияҳои соҳавии зерин гузаронида шудааст:

№	Ташкилот	Ному насаб	Вазифа	Ҳуҷҷат дар бораи ташхис
1.	Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон	Назарзода М.	Муовини вазир	Хулоса аз 07.05.2024, №4/10-1551
2.	Ассотсиатсияи милии хоҷагиҳои деҳқонии (фермерии) Ҷумҳурии Тоҷикистон	Акрамов А.	Раис	Хулоса аз 03.05.2024, №1/17
3.	Хоҷагии деҳқонии «Муҳаммадҷон»-Т н. Файзобод	Латипов Т.	Раис	Хулоса аз 25.05.2024, №14
4.	Хоҷагии деҳқонии «Муртазои Зайдулло» ш. Ваҳдат	Мирзоев З.	Роҳбар	Хулоса аз 03.05.2024, №3
5.	Хоҷагии деҳқонии «Ҳоҷи Шариф» н. Файзобод	Қаҳҳоров Т.	Раис	Хулоса аз 24.05.2024, №25

Стандарти салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар»-ро таҳия намуданд:

№	Ному насаб	Вазифа	Ташкилот
1.	Каримов Саидмумин	Сармутахассиси шуъбаи таълимӣ-методӣ	Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ – методӣ ва мониторинги сифати таълим»
2.	Исоев Давлатшо	Омӯзгори фанҳои тахассусӣ ва устои таълими истеҳсолӣ	МДТ «Литсейи касбии техникии ноҳияи Файзобод»
3.	Идиев Маҳмадназар	Занбӯриасалпарвар	КВДЗ-и «Асали Тоҷикистон»

Модераторҳо (миёнҷиҳо):

Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

Бахтиёров Озар – супервайзер оид ба методологияи таълим дар асоси салоҳият.

Мундарича

Ихтисорот 7
Муқаддима 8
Мафҳумҳои асосӣ 9
Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад 11
Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа 12
Тавзеҳоти умумии касби «Забӯриасалпарвар» 13
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» сатҳи 2-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 17
Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Занбӯриасалпарвар», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 17
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ) 19
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ) 32
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ 37
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 76
Талабот ба довталабон 78
Талабот ба омӯзгорон 79
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ 79
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» сатҳи 3-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 82
Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Занбӯриасалпарвар», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 82
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ) 83
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ 92
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 119
Талабот ба довталабон 122
Талабот ба омӯзгорон 123
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ 123
Рӯйхати адабиёт 125
Замимаи 1: Харитаи функсионалии касби «Занбӯриасалпарвар» 126
Замимаи 2: Хулосаҳои соҳа (экспертиза) 126

Ихтисорот

ТАС	Таълим дар асоси салоҳият
ТИКТО	Таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш
DACUM	Усули таҳлили функсионалӣ (аз ихтисороти «**D**eveloping **ac**urricul**um**», яъне «таҳияи барномаҳои таълимӣ»)
ТМТ ҶТ	Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
СС	Стандарти салоҳиятҳо
ВС	Воҳиди салоҳият
ЭС	Элементи салоҳият
МИ	Меъёрҳои иҷро
МБ	Малакаҳои бокортаъминкунӣ
СБТМ-08/ISCO-08	Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо-2008 **(**International Standard Classification of Occupations-2008)
ТМҶТ	Таснифоти машғулиятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТММСТ	Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим
МТКТ	Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон
ТИК/ICT	Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (Information and communication technologies (ICT))
ҲМТБ	Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ТС	Салоҳиятҳои фароумумӣ (Transversial Competencies)
SB	Салоҳиятҳои заминавии соҳаи хизматрасонӣ (Service basic)
SI	Салоҳиятҳои касбии соҳаи хизматрасонӣ (Service Industry)

Муқаддима

Талабот ба касби «Забӯриасалпарвар» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд аст.

Талаботи соҳа ба мутахассисони касбҳои соҳаи хизматрасонӣ аз ҷумла, забӯриасалпарвар зиёд шуда истодааст.

Бо мақсади баланд бардоштани сифати тайёркунии мутахассисони касбҳои коргарӣ, ки ба талаботи корфармоён мувофиқи меъёрҳои стандартҳои байналхалқӣ ҷавобгӯй бошад, стандарти салоҳиятҳои касби «Забӯриасалпарвар» таҳия карда шудааст.

Стандарти мазкур талаботи асосиро ба салоҳияти касби мутахассиси «Забӯриасалпарвар» бо таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ муқаррар мекунад.

Дар таҳияи стандарти салоҳиятҳои мазкур «Ассотсиатсияи миллии хоҷагиҳои деҳқонии Ҷумҳурии Тоҷикистон», хоҷагии деҳқонии «Камолиддин»-и шаҳри Ҳисор, КВДЗ-и «Асали Тоҷикистон», хоҷагии деҳқонии «Муртазои Зайдулло»-и шаҳри Ваҳдат, хоҷагии деҳқонии «Ҳоҷи Шариф» ва «Муҳаммадҷон-Т»-и ноҳияи Файзобод иштирок карданд.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Забӯриасалпарвар» дар ҳамаи муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, ки мувофиқи қонунгузорӣ ҳуқуқи роҳандозӣ намудани фаъолияти таълимӣ барои амаликунии барномаи таълимӣ доранд, истифода карда мешавад.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон бо назардошти талаботи бозори меҳнат», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти калонсолон», Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб, Тартиби таъмини сифати тахассусҳо ва тасдиққунии тахассусҳо, Барномаи миёнамуҳлати омода кардани касбҳои коргарии зинаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбиро барои солҳои 2023-2027 ва «Барномаи касбомӯзии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» таҳия карда шудааст.

Стандарти салоҳиятҳо талаботи тахассусиро нисбат ба касби «Забӯриасалпарвар», ки ҷавобгӯи талаботи байналмилалӣ мебошанд, дар мувофиқа бо Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо СБТМ-08 (ISCO-08) таъмин менамояд.

Стандарти салоҳиятҳои мазкур баробарии имкониятҳои касбиро барои духтарон/ҷавонписарон, занон/мардон пешбинӣ намуда, барои тағйир додани қолабҳо ҳангоми интихоби касб ва дар оянда бакортаъминкунии онҳо равона гардидааст.

Мафҳумҳои асосӣ

Бозори меҳнат – низоми ташаккулёбии талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ.

Баҳодиҳӣ (салоҳиятҳо) – маҷмӯи усул ва равандҳо, ки барои баҳодиҳии дастовардҳои шахс (дониш, маҳорат, малака ва муносибати ӯ, яъне салоҳиятҳо), ки одатан бо шаҳодатномадиҳӣ анҷом меёбанд.

Воҳидҳои салоҳияти фароумумӣ (трансверсалӣ) **–** ин салоҳиятҳои умумӣ мебошанд, ки барои бештари касбҳо ва амалан барои ҳамаи соҳаҳо заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ) – ин чунин салоҳиятҳое мебошанд, ки дар доираи муайяни ин ва ё он соҳа талабот доранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ – ин салоҳиятҳое мебошанд, ки барои иҷро намудани фаъолияти касбии мушаххас заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои махсус – ин салоҳиятҳое мебошанд, ки барои иҷрои фаъолияти хоси касбӣ истифода карда мешаванд.

Воҳиди салоҳият – ин баёноти кӯтоҳи натиҷаи вазифаҳои салоҳият мебошад, ки маълумот дар бораи дониш, маҳорат, малака ва муносибатро дорад (дар бораи мақсадҳои воҳиди салоҳият ва доираи малакаҳое, ки ба онҳо таалluқ дорад, васеъ маълумот медиҳад).

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо – барои гузаронидани баҳодиҳӣ маълумоти заруриро пешниҳод менамояд, усулҳои муносиб, захираҳои амиқ ва шароитро, ки барои гузаронидани баҳодиҳии воҳиди салоҳияти мушаххас заруранд, тавсиф менамояд. Номзад дар баҳодиҳӣ далелҳои мушаххасро пешниҳод менамояд, ки ба баҳодиҳандагон барои муайян кардан ва қабули қарор, ки оё салоҳияти муайян аз худ карда шудааст ва ё шахси мазкур корро дар ҷойи корӣ мувофиқи Стандарти салоҳиятҳои касбии тасдиқшуда иҷро карда метавонад, кӯмак мерасонад.

Дескриптор – (аз лотинӣ «descriptor» – тавсифкунанда) – воҳиди лексикӣ, ки барои шарҳ додани мазмуну моҳияти асосии ҳуҷҷат, истифода карда мешавад.

Касб – тарзи машғулият, намуди фаъолияти меҳнатие, ки тайёрии муайян, мавҷудияти донишҳои зарурӣ, маҳорат, малака ва салоҳиятнокиро талаб менамояд ва дар натиҷаи омӯзиши махсус ё таҷриба ба даст оварда мешавад.

Маҳорат – фаъолияте, ки дар инсон дар натиҷаи таълим ва такрори бисёркарата ҳосил шуда, баъд ба раванди бошуурона табдил меёбад ва имкон медиҳад, ки шахс натанҳо дар шароити муқаррарӣ, балки дар шароити тағйирёбанда низ амал кунад.

Малакаҳои бакортаъминкунӣ – ин амалҳои бошууронаи мутахассис, ки ба мутобиқшавии бомуваффақият дар бозори меҳнат равона карда шудаанд. Маҳорати ташкил карда тавонистани донишу малакаҳои банақшагирӣ ва пешравии касбӣ, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятҳо барои пешравии бомуваффақият дар бозори меҳнат, дар ҳамаи бахшҳо ва зинаҳои шуғлро дар бар мегирад.

Навсонӣ (вариативӣ) муайян мекунад:

– аҳамияти истилоҳоти асосӣ, ки дар меъёрҳои иҷро истифода мешаванд;

– навсонӣ дар вазъияти корӣ ва ҳолатҳо, ки метавонанд ба фаъолият таъсир расонанд;

– фарқияти мазмунӣ дар вобастагӣ аз воҳидҳои салоҳият ва матни муайян (чун мизоҷони меҳмонхона аз мизоҷони барои таъмири кондитсионер фарқ мекунанд);

танҳо ба воҳиди салоҳияти мушаххас дахл доранд, на ба ҳамаи воҳидҳои салоҳиятҳо дар умум.

Стандарт (standard) – ҳуҷҷати меъёрӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдор таҳия ва тасдиқ шудааст, дар он талаботи меъёрӣ, қоидаҳо, тавсифот ё принсипҳои умумие, ки ба намудҳои гуногуни фаъолият ё натиҷаи онҳо дахл доранд, муайян карда мешаванд. Ҳадафи ин ҳуҷҷат расидан ба сатҳи беҳтарини низоми соҳаи мазкур мебошад.

Стандарти салоҳиятҳои касб – ин ҳуҷҷатест, ки талаботи меъёрии ҳадди аққали дониш, маҳорат, малака ва муносибат (яъне салоҳиятҳо), ки барои сатҳи муайяни тахассуси касбӣ заруранд, муайян мекунад ва шахс онҳоро бояд дар ҷойи кор дар ҳолатҳои стандартӣ ё тағйирёбанда нишон диҳад. Ҳар як кор мумкин аст, аз стандарти муқаррааргардида баландтар иҷро карда шавад, дар ҳеҷ сурат на пасттар аз он. Стандарти салоҳият ба корфармо барои муайян намудани мутобиқатии сатҳи тахассуснокӣ ба талаботи истеҳсолот ёрӣ мерасонад ва маҳорати касбии намоишдодаи шахсро эътироф намуда, доимӣ нигоҳ доштани стандарти олии касбии ӯро тасдиқ менамояд.

Сатҳи таснифоти тахассусҳо – ин сатҳи нишондоди мураккабии кори иҷрошаванда, мустақилият ва масъулиятнокии коргар, мувофиқ ба ҳар як сатҳ мебошад. Гузаштан аз як сатҳ ба сатҳи дигар маънии онро надорад, ки ҳамаи нишондодҳои сатҳи тахассусиро тавсифкунанда бояд фарқ кунанд: ҳар як сатҳи навбатӣ ба муносиби дараҷаи пешин мувофиқ кунонида мешавад ва воридкунии ниҳоии ҳамаи тавсифоти сатҳи пешинаро дар назар мегирад.

СБТШ-08 (ISCO-08) – Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо (International Standart Classification of Occupations) соли 2008 низоми таснифот ва ҷамъбасти маълумотро дар бораи шуғли касбӣ, ки дар асоси барӯйхатгирии оморӣ ва тадқиқот гирифта шудааст, ҳамчунин истифодабарии захираҳои маъмуриро ифода мекунад.

Салоҳият – қобилияти истифода карда тавонистани дониш, маҳорат, малака ва муносибат барои иҷрои супориш ё ҳалли масъалаҳо дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳияти касбӣ – қобилияти истифода карда тавонистани дониш, маҳорат ва малакаҳо барои иҷрои вазифаҳои касбӣ дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ – ин маҷмӯи дониш, малака, элементҳои таҷрибаи фарҳангӣ, ки ба шахс имкон медиҳанд дар муҳити иҷтимоӣ-иқтисодӣ озодона мавқеи худро муайян кунад, элементҳои онро истифода барад ва муносибати онро барои иҷрои вазифаҳои касбӣ ташаккул диҳад. Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ аз воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ) ва малакаҳои бокортаъминкунӣ иборат мебошад.

Салоҳиятнокӣ – соҳиб будан ба дониш, малакаву маҳорат ва муносибат, ки барои фаъолияти пурсамар дар соҳаи муайян зарур аст.

Таҳлили функсионалӣ – ин тавсифи фаъолияти меҳнатӣ тавассути амалкард (функсия) ва натиҷаҳо мебошад. Бартарии чунин муносибат дар он аст, ки он имкон медиҳад тағйирот дар технология ва ташкили меҳнат дар бозори меҳнат фавран ба назар гирифта шавад.

Талаботи бозори меҳнат – эҳтиёҷоти корфармоён ба қувваи корӣ аз рӯи гурӯҳҳои мушаххаси касб ва намудҳои машғулият.

Тахассус (квалификатсия) – камолоти касбии шахс ва дараҷаи омодагии он барои иҷрои намудҳои корҳои мушаххас, ки бо мавҷудияти салоҳиятҳои аз ҷониби корфармоён эътирофшуда муайян гардида, бо ҳуҷҷати намунаи давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Таснифоти миллии тахассусҳо (ТМТ) – ҳуҷҷати меъёрие, ки чаҳорчӯбаҳоро муайян ва ҳамаи ихтисосҳои дар сатҳи миллӣ эътирофшударо идора менамояд. Таснифоти миллии тахассусҳо дорои чаҳорчӯбаҳое мебошад, ки аз якчанд сатҳ иборат буда, ҳар яки онҳо дар нишондиҳандаҳо (дискрипторҳо)-и салоҳиятҳо, ки алоқаҳои тахассусии байнибахширо дар бар мегиранд, тасвиф карда шуда, ҳамчунин додани ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи соҳиб шудан ба ихтисос дар он роҳандозӣ карда мешавад.

Таълим дар асоси салоҳият – муносибат ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш, ки ба чӣ тавр дар ҷойи кор шахс корро иҷро карда метавонад, такя мекунад.

Харитаи функсионалии касб – ин инъикоси амалкард (функсия)-ҳои асосӣ, ки касби мазкурро ташкил медиҳанд, вазифаҳои ба ин амалкард (функсия)-ҳо дохилгардида ва амалҳои воқеӣ барои иҷро намудани супориш ва ҳалли масъалаҳо дар ҷойи кор, дар шароитҳои тағйирёбанда равона карда шудаанд.

Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад

– Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муайян кардани самаранокии амалиёти сохтори ТИКТО ҶТ, таъсиррасонии он ба болоравии иқтисодии давлат, яъне алоқа бо бозори меҳнат;

– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр, ноҳия барои рушди минтақаи худ;

– дар бахши таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

– омӯзгорон барои донистани он, ки чиро ба таълимгирандагон омӯзонанд;

– таълимгирандагон, барои донистани он, ки чӣ хел ва чиро меомӯзанд;

– маъмурияти муассисаҳои таълимӣ барои донистани он, ки оё сатҳи тайёрии омӯзгорон ва хатмкунандагон ба талаботи бозори меҳнат мувофиқат мекунад ё не;

– корфармоён, ки стандартҳои салоҳиятҳоро барои такмили тахассуси касбии кормандон истифода мекунанд, то ин ки ба кормандон дар самти мутобиқшавӣ ба малакаву маҳорат ва донишҳои тағйирёбанда ва салоҳиятнокии онҳо бо сабаби дигаргуниҳои дар технологияи истеҳсолот бамиёномада тавсияҳо диҳанд;

– шаҳрвандони алоҳида, ки мехоҳанд маълумоти касбӣ гиранд ё сатҳи тахассусии касбии худро ба таври инфиродӣ такмил диҳанд;

– шаҳрвандоне, ки мустақилона таълим гирифтаанд ва мехоҳанд ҳуҷҷати намунаи давлатӣ (сертификат ё шаҳодатнома) гиранд;

– оила, волидони таълимгирандагон, ки мехоҳанд фаҳманд, чиро ва чӣ хел фарзандони онҳо таълим мегиранд, пас аз хатми таълим онҳо ба чӣ кор машғул мешаванд;

– шаҳрвандоне, ки мехоҳанд ба ҷойи кории дигар гузаранд;

– шаҳрвандоне, ки мехоҳанд норасоиҳои худро дар дониш, малака, маҳорат ва муносибат, яъне салоҳиятҳои худ бартараф намоянд;

– шаҳрвандоне, ки фаъолияти соҳибкории худро васеъ кардан мехоҳанд;

– шаҳрвандоне, ки коргарони беҳтарин шудан мехоҳанд ва ғайра.

Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа

Дар соҳаи хизматрасонӣ айни замон стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои меъёрии зерин қабул шудаанд ва амал мекунанд:

– СД (ГОСТ) Т 52001-2002 «Занбӯриасалпарварӣ. Истилоҳот ва муайянкунӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52097-2003 «Маҳсулоти занбӯриасалпарварӣ. Минераликунонии намунаҳо барои муайянкунии элементҳои заҳрогин»;

– СД (ГОСТ) Т 52098-2003 «Муми экраксионии занбӯри асал. Шартҳои техникӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52099-2003 «Муми занбӯри асал. Усулҳои муайянкунии намнокӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52317-2005 «Мумварақ. Шартҳои техникӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52451-2005 «Асали якнабототӣ. Шартҳои техникӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52680-2006 «Шири ҷабидашудаи (адсорбсия) занбӯр. Шартҳои техникӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 52834-2007 «Асали табиӣ. Усули муайянкунии гидрооксиметилфурфурол»;

– СД (ГОСТ) Т 52940-2008 «Асал. Усули муайянкунии зарраҳои гарди гул дар асал»;

– СД (ГОСТ) Т 53120-2008 «Асал. Усули муайянкунии барқгузаронандагӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 53121-2008 «Асал. Усули муайянкунии рангнокӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 53125-2008 «Асал. Усули муайянкунии фаъолнокии оптикӣ»;

– СД (ГОСТ) Т 53126-2008 «Асал. Усули муайянкунии об бо рефрактометр»;

– СД (ГОСТ) 19792-2001 «Асал. Усули муайян намудани адади диастазӣ».

Тавзеҳоти умумии касби «Забӯриасалпарвар»

Забӯриасалпарвар корҳои асосӣ ва иловагиро оид ба нигоҳубини занбӯри асал ва аз онҳо гирифтани маҳсулотро бо истифодаи воситаҳои ҳимоявии инфиродӣ иҷро мекунад, аз ҷумла, оилаҳои занбӯри асалро аз як ҷой ба мавзеи нав кӯчонида, дар ҷойҳои нав барои ҷамъоварии маҳсулот чораҳои профилактикиро анҷом медиҳад.

Ҳамзамон, тадбирҳои заруриро барои нигоҳубини оилаҳои занбӯри асал амалӣ месозад. Ба чорчӯбаҳо мумварақ васл мекунад. Маҳсулоти занбӯри асалро коркард намуда, ҳарорати лонаи занбӯронро муътадил нигоҳ медорад, кандуҳо ва асбобу анҷоми кориро тамйиз (дезинфексия) менамояд, чораҳои пешгирикунандаро ҷиҳати мубориза бо касалиҳои сироятӣ ва зарарасонҳо роҳандозӣ намуда, ҳолати беҳдошти санитарӣ-гигиениро дар занбӯрҷой риоя менамояд.

Дар баробари ин, забӯриасалпарвар назорат мебарад, ки ҳар як санҷиш ва назорат дар китоб қайд карда шавад ва фаъолияти минбаъда дар асоси он амалӣ карда шавад.

Таъмири ҷории кандуҳо, таҷҳизот ва болиштҳои гармкунандаро мегузаронад ва меъёрҳои раванди технологиро дар кандуҳои занбӯри асал риоя менамояд.

Забӯриасалпарвар бояд, ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатариро риоя намояд, ҳангоми кӯчонидан нигоҳубини оилаҳои занбӯр ва истеҳсоли маҳсулот бехатарии зидди сӯхторро риоя намояд.

Барои аз худ намудани касби мазкур ва дар ин вазифа фаъолият кардан, занҳо ва мардон баробарҳуқуқ мебошанд.

Рӯйхати
умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар»

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
2	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	TC-01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
	TC 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон
	TC 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
	TC 05-2/01	Истифода бурдани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
	SB 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
	SB 02-2/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	SI 6123-01-2/01	Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал
	SI 6123-02-2/01	Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа
	SI 6123-03-2/01	Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой
	SI 6123-04-2/01	Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо
	SI 6123-05-2/01	Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил
	SI 6123-06-2/01	Ҷамъоварӣ намудани асал
	SI 6123-07-2/01	Додани хӯроки батаҳрико떠варанда ба занбӯрон
	SI 6123-08-2/01	Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо
	SI 6123-09-2/01	Истифода бурдани оилаҳои хурди ҷудошуда
	SI 6123-10-2/01	Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ
	SI 6123-11-2/01	Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо
	SI 6123-12-2/01	Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва барпечкунии маҳсулот
	SI 6123-13-2/01	Супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ барои сертификаткунонӣ
	SI 6123-14-2/01	Ҷалб намудани харидорон ҷиҳати фурӯши маҳсулот
3	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	TC 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ
	TC 07-3/01	Такмил додани тахассуси касбӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	

	SI 6123-15-3/01	Интихоб намудани мавзеи занбӯрҷой
	SI 6123-16-3/01	Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ
	SI 6123-17-3/01	Муайян намудани сифати модарзанбӯр
	SI 6123-18-3/01	Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ
	SI 6123-19-3/01	Пешгирӣ намудани оилаҷудокунии табиӣ (рой)
	SI 6123-20-3/01	Гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистон
	SI 6123-21-3/01	Муайян кардани зотҳои сермаҳсули занбӯри асал
	SI 6123-22-3/01	Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ
	SI 6123-23-3/01	Ба роҳ мондани гарди гулкунӣ дар гармхонаҳо
	SI 6123-24-3/01	Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ-табобатӣ

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Хизматрасонӣ**

Касб: **Занбӯриасалпарвар**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **SI 6123**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **20**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМӮЗИШ

ТАҶРИБА

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» сатҳи 2-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
TC-01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
TC 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон
TC 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
TC 05-2/01	Истифода бурдани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
SB 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
SB 02-2/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
SI 6123-01-2/01	Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал
SI 6123-02-2/01	Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа
SI 6123-03-2/01	Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой
SI 6123-04-2/01	Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо
SI 6123-05-2/01	Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил
SI 6123-06-2/01	Ҷамъоварӣ намудани асал
SI 6123-07-2/01	Додани хӯроки батаҳриковаранда ба занбӯрон
SI 6123-08-2/01	Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо
SI 6123-09-2/01	Истифода бурдани оилаҳои хурди ҷудошуда
SI 6123-10-2/01	Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ
SI 6123-11-2/01	Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо
SI 6123-12-2/01	Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва барпечкунии маҳсулот
SI 6123-13-2/01	Супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ барои сертификаткунонӣ
SI 6123-14-2/01	Ҷалб намудани харидорон ҷиҳати фурӯши маҳсулот

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Занбӯриасалпарвар», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунӣ	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муошырате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳоро байни ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон мусоидат менамояд	-шунидан ва дарк кардан; -бурро ва кушоду равшан баён намудан; -меҳрубон будан; -суботкор будан; -мубодилаи иттилоот кардан; -бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ муошират кардан.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	-дар дастаҳои синну соли гуногун, новобаста аз ҷинс, нажод ва мансубияти динӣ кор кардан; -мустақилона ва ба сифати аъзои даста кор кардан; -дақиқӣ; -масъулнокӣ;

	-меҳнатдӯстӣ; -сарфакорӣ; -донистани Кодекси меҳнат.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	-зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва бартараф кардани мушкилот; -дурандешӣ; -бовиҷдонӣ; -маҳорати расонидани ёрии аввалия.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои бадастоварии натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	-мутобиқшавӣ ба вазъиятҳои нав; -муайян кардани имкониятҳои барои дигарон ғайричашмдошт; -татбиқ кардани ғояҳо ба амал; -иштирок дар раванди ташаккулёбии пайваста; -омодагӣ ба навовар ҳо; -зиракӣ.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд.	-мақсадгузории мушаххас ва натиҷаҳои кор; -банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо, аз ҷумла идоракунии вақт; -муайян ва ҷобаҷокунии афзалиятҳо; -ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; -бодиққатӣ; -муташаккилӣ; -қоидаҳои тартиботи дохилии ташкилот/корхона.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	-мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; -боварӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; -устувории ахлоқӣ; -масъулиятнокӣ -риояи одоб (этика)ва зебошиносӣ (эстетика).
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	-эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; -омода будан ба сарфи вақт ва саъю кӯшиш ба омӯхтани малакаҳои нав; -хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва бидуни он; -самимият барои ғояҳо ва усулҳои нави идоракунии худомӯзӣ; -дастгирии ҳамкорон ва барқарор кардани робитаҳо; -истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор)
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	-донистани малакаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; -хоҳиши аз худ кардани малакаҳои нави технологияи иттилоотӣ; -мавҷудияти тавоноии ҷисмонии мувофиқ.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	**ТС 01-1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагӣ ва гузаштан аз муоинаи тиббиро бо мақсади таъмин намудани саломатӣ барои иҷрои уҳдадориҳои вазифавӣ, ошкор ва табобати саривақтии беморӣ ва пешгирӣ аз онро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ба кор қабул шудан; - гузаштани муоинаи тиббии нақшавӣ ва ғайринақшавӣ тибқи ҷадвали ташкилот.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - маҳорати баён кардани мақсади худ; - маҳорати гӯш кардан ва шунидан; - маҳорати таҳлили тавсияҳои хаттӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ	1.1. Шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ. 1.2. Шиносоӣ бо ***намудҳои муоинаи тиббӣ*** тибқи ҷадвали тасдиқшуда.
2. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда. 2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани беҳдошт (гигиена)-и шахсӣ; - гирифтани маълумот оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ; - гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда; - пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот.
Донишҳои талабшаванда:	- муқаррарот оид ба қонунгузории меҳнат; - маълумотнома/ дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) ва вазифаи он; - қоидаҳои гузаштан аз муоинаи тиббӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - боинтизом; - бомасъул; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳоҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
1.1. Шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ				√							
1.2. Шиносоӣ бонамудҳои муоинаи тиббӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда				√							
Элементи 2: Гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда											√
2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Намудҳои муоинаи тиббӣ:	- муқаддимавӣ; - ҳатмӣ; - даврӣ; - ғайринавбатӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон	**ТС 03-1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур корҳои умумии мақсадноки даста, ки вазифаи умумиро бо қоидаҳои муқаррарнамудаи ташкилот ҳал мекунад, тавсиф менамояд. Коргарон дар комёбиҳои даста манфиати шахсӣ доранд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми кор дар коллективи ҳар ташкилот/корхона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - вуҷуд надоранд.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ)-и ВС
1. Муайян кардани мақсад	1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо

ва вазифаҳо	ҳамкорон. 1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда. 1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадориҳои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда.
2. Кор кардан дар даста	2.1.Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза. 2.2. Эътирофи ***фарқиятҳои фарҳангӣ*** дардаста. 2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста. 2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста.
3. Риоя намудани одоб ва зебоӣ (этика ва эстетика)	3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила. 3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ. 3.3. Истифода бурдани ***муошировати ғайришифоҳии*** мувофиқ. 3.4. Таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ. 3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан. 3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян. 3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муошират, алоқаманд ба шунидан (гӯшдиҳӣ); - савол додан; -муошироти хаттӣ, возеҳ ва кӯтоҳ навиштани паём, қайдҳо, мактубҳо; - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан; - ошкор ва воқиф шудан ба вазъияти мунокишавӣ, шикоятҳо дар доираи масъулият; - дар даста кор кардан; - гӯш додан ва шунавидан; - малакаҳои заминавии босаводона хондан; - малакаҳои худидоракунӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; - бартариҳои кор дар даста; - воситаҳои робитавӣ; - принсипҳои кори даста; - тавсифот, усул ва меъёрҳои истифодаи воситаҳои гуногуни муошират; - намудҳои қабул ва қоидаҳои рафтор дар онҳо; - мафҳуми этика ва ахлоқ; - одоби сӯҳбат ва маданияти нутқ; - симои зоҳирӣ; - ҳусни рафтори расмӣ ва сиёсӣ; - тарзи рафтор дар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ҷойи кор; - одоби сӯҳбатҳои телефонӣ бо мизоҷон ва ҳамкорон; - калима, ибора ва услуби сӯҳбати телефонӣ.
Муносибати талабшаванда	- ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан;

ба кор:	- ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан. Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - меҳрубон; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳоҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо											
1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон											√
1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда											√
1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадориҳои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда											√
Элементи 2. Кор кардан дар даста											
2.1. Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза											√
2.2. Эътирофи ***фарқиятҳои фарҳангӣ*** дар даста											√
2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста											√
2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста											√

Элементи 3: Риоя намудани одоб ва зебоӣ (этика ва эстетика)											
3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила	√										
3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ	√										
3.3. Истифода бурдани муошırати ғайришифоҳии мувофиқ	√										
3.4. Изҳори таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ	√										
3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан	√										
3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян	√										
3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фарқиятҳои фарҳангӣ –	- намудҳои саломдиҳӣ, хайрбод ва гуфтугӯ; - забони имову ишораҳо; - махсусияти услубҳои миллии муомилаи корӣ; - махсусияти муносибати байнифарҳангӣ.
Муошırати ғайришифоҳӣ :	- забони имову ишора; - риоя намудани фосилаи муайян байни шарикон.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Расонидани ёрии аввалия	**ТС 04 – 2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур малака ва донишҳои заруриро барои расонидани ёрии аввалия ва нигаҳдории ҳаёт дар давраи то расонидани ёрии тиббӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми арзёбии ҳолатҳои рухдода, бартараф кардани таваккалҳои мушаххас, хавф ва захмҳои ба он алоқаманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03 – 1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Арзёбии ҳолати рухдода	1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ***хатар,*** ба вуҷуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон. 1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида.

	1.3. Даъват намудани ёрии таъчилӣ. 1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан. 1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида. 1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан.
2. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд	2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани чабрдида ва ғайра). 2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда. 2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида.
3. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ	3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ. 3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат.
4. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон	4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст. 4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст. 4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан.
5. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ	5.1. Додани нафаси сунъӣ. 5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина.
6. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ	6.1. Истифода бурдани усули Геймлих. 6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа.
7. Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан	7.1. Баровардан ба ҷойи бехатар. 7.2. Коркарди ҷойи сӯхта.
8. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна	8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ. 8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ).
9. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра	9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра. 9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ.
10. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ	10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил. 10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб. 10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
11. Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ	11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида. 11.2. Иттилоъ додан оид ба доруворихои истифодашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - муайян намудани хатарҳои барқӣ; - бартараф намудани хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба истифодабарии асбобу таҷҳизоти барқӣ; - арзёбии вазъият ва кам кардани хунравӣ; - ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм ва арзёбии ҳолати ҷабрдида; - даъват намудани ёрии таъҷилӣ; - иттилоъ додан оид ба доруворихои истифодашуда;

	- оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан; - истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида; - бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан; - истифода намудани тахтача/чӯбча барои мустаҳкам кардани шикаст; - додани нафаси сунъӣ; - масҳ кардани дил ва қафаси сина; - хондан, фаҳмидани дастурамал ва истифода бурдани он; - истифодаи воситаҳои сӯхторхомӯшкунӣ; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб; - расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - хатарҳои барқии ҳангоми кор рухдода; - қоидаҳои бартарафкунии хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида; - дастури Ҳилоли Аҳмар оид ба принсипҳои расонидани ёрии аввалия; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ ва нафасгиршавӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна ва осеб дидани сутунмухра; - монеашавии роҳҳои нафасгирӣ/нафастангӣ; - сӯхтан (ҳароратӣ, кимиёвӣ, барқӣ, соишхӯрӣ); - қоида ва тартиби додани нафаси сунъӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - мушфиқ; - раҳмдил.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Арзёбии ҳолати рухдода											
1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ***хатар,*** ба вуҷуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон				√							
1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида				√							
1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ				√							
1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан									√		
1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида									√		
1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан									√		
Элементи 2:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд											
2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра)									√		
2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда									√		
2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида									√		
Элементи 3:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ											
3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ									√		

3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат									√		
Элементи 4: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон											
4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст									√		
4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст									√		
4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан									√		
Элементи 5: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ											
5.1. Додани нафаси сунъӣ									√		
5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина									√		
Элементи 6: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ											
6.1. Истифода бурдани ***усули Геймлих***									√		
6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа									√		
Элементи 7: Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан											
7.1. Баровардан ба ҷойи бехатар									√		
7.2. Коркарди ҷойи сӯхта									√		
Элементи 8: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна											
8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ									√		
8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ)									√		
Элементи 9: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра											
9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра									√		
9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ									√		
Элементи 10: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ											
10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил									√		
10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб									√		
10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ									√		
Элементи 11: Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ											
11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида									√		

11.2. Иттилоъ додан оид ба доруворихои истифодашуда									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хатар –	- ҷисмонӣ; - биологӣ; - кимиёвӣ; -марбут ба омили инсонӣ.
Усули Геймлих –	Тартиби амал ҳангоми расонидани ёрӣ ба нафасгиршуда: - бояд аз паси ҷабрдида истода (агар ҳанӯз рост истода ва ба ҳуш бошад), бо дастон ӯро дар бар гирифтан; - як дастро мушт карда, бо он тарафе, ки ангушти калон дорад, ба шиками ҷабрдида дар сатҳи байни нофу қавсакҳои тахта (қабурға)-ҳо гузоштан; - кафи дигар дастро ба болои мушт гузошта, бо тапишдиҳии зуд ба боло бо мушт ба шикам зер мекунанд; - дастонро баробари ин якбора аз оринҷ қат мекунанд, лекин қафаси синаи ҷабрдидаро зер кардан лозим нест; - ин усулро ҳангоми зарурат чанд маротиба такрор мекунанд, то роҳи нафас кушода шавад; - агар роҳи нафас кушода шавад, нафасгирии одам барқарор мешавад ва рангу рӯяш муътадил мегардад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	**ТС 05-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносоӣ бо технологияи иттилоотиро дар сатҳи заминавӣ - кор бо муҳаррири матнӣ ва графикӣ, почтаҳои электронӣ, ҷустуҷӯ ва бозкашии (скачивание) иттилоотро аз Интернет тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - қобили истифода ба ҳар корманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - тавонистани хондан ва навистан.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносоӣ бо сохти компюте	1.1. Шиносоӣ бо функсияҳо (амалкардҳо)-и ***қисмҳои асосии компютери фардӣ***. 1.2. Кор кардан бо ***қисмҳои иловагии компютер.***
2. Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»	2.1. Омода намудани компютер ба кор. 2.2. Истифода намудани ***гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура).*** 2.3. Кор кардан бо файлҳо. 2.4. Кор кардан бо ***лавҳаи идоракунӣ.***
3. Кор кардан дар барномаи офисӣ	3.1. Кор кардан дар барномаи «WORD». 3.2. Кор кардан дар барномаи «POWER POINT». 3.3. Кор кардан бо муҳаррири матнӣ. 3.4. Кор кардан бо муҳаррири графикӣ.
4. Пайваст ва истифода намудани «Интернет»	4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет.

	4.2. Кор кардан бо ***хадамоти ҷустуҷӯӣ*** ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот. 4.3. Кор кардан бо ***браузерҳо.***
5. Кор кардан бо почтаҳои электронӣ	5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ). 5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- пайваст кардани таҷҳизоти компютерӣ; - муайян намудани наслҳои компютерҳо; - кор кардан бо қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер, манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - истифода намудани компютерҳо ва барномаҳои он; - кор кардан бо ҳомили файлҳо; - кор кардан бо барномаҳои зиддивирусӣ; - сохтани файлҳо ва сабт кардани онҳо дар компютер; - сохтани файли «WORD» дар компютер ва сабт кардани он; - сохтани файли барномаи «POWER POINT» ва сабт кардани он; - чоп кардани ҳуҷҷатҳо дар компютер; - ворид намудани расм ва графикҳо дар барномаҳои офисӣ; - ҷӯрсозии параметрҳои Интернет; - боргирии маълумот аз Интернет; - кор кардан бо ҷустуҷӯгарҳо (браузерҳо)-и Интернет; - кор кардан бо мессенҷерон; - қабул, ирсол ва эътинои (игнорировать) мактубҳои почтаи электронӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- наслҳои компютерҳо; - қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер; - гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо); - функсияҳои қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер), манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - системаи амалиётии компютер; - драйверҳои қисмҳои иловагӣ; - лавҳаи идоракунӣ ва дохилшавӣ ба он; - намудҳои барномаҳои офисӣ; - тарзи насб кардани барномаҳои офисӣ дар компютер; - тартиби кори барномаҳои офисӣ; - дастрас намудани барномаҳои офисӣ аз Интернет ва ширкати истеҳсолкунанда; - таҷҳизот ва дастгоҳ барои пайвастшавӣ ба хатти Интернет; - тарзи бехатар кор кардан дар шабакаи Интернет; - хадамоти ҷустуҷӯӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ; - кибернетика ва кибертерроризм ва пешгири аз онҳо; - намудҳои мессенҷерон ва тарзи кори онҳо; - почтаи электронӣ ва тарзи дурусти истифодаи он; - бехатарӣ ва ҳифзи маълумот ҳангоми кор бо почтаҳои электронӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Шиносоӣ бо сохти компютер											
1.1. Шиносоӣ бо функсияҳои қисмҳои асосии компютери фардӣ			√								
1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер	√		√								
Элементи 2: Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»											
2.1. Омода намудани компютер ба кор	√										
2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура)	√										
2.3. Кор кардан бо файлҳо	√										
2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунӣ	√										
6. Элементи 3: Кор кардан дар барномаи офисӣ											
3.1. Кор дар барномаи «WORD»		√									
3.2. Кор дар барномаи «POWER POINT»								√			
3.3. Кор бо муҳаррири матнӣ		√									
3.4. Кор бо муҳаррири графикӣ		√									
Элементи 4: Пайваст ва истифода намудани «Интернет»											
4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет	√										
4.2. Кор кардан бо хадамоти ҷустуҷӯӣ ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот	√										
4.3. Кор кардан бо браузерҳо	√										
Элементи 5: Кор кардан бо почтаҳои электронӣ											
5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ)	√										

5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Компютери фардӣ (КФ) –	- компютере, ки онро танҳо як одам истифода мебарад (ё соҳибӣ мекунад) (аз калимаи «personal», яъне барои як фард)
Қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер:	*қисмҳои асосии компютер:* - монитор; - блоки системавӣ; - ҳарфкалид (клавиатура); - мушак. *қисмҳои иловагии компютер:* - принтер; - УПС; - овозбарор; - гӯшмонак (наушник); - сканер; - ёдгора//флеш-захирасоз (накопител); - модем.
Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) ***дар ҳарфкалид (клавиатура)*** –	- тақсимоти тугмачаҳо (клавишҳо)-и ҳарфкалид (клавиатура) дар асоси функсия ва ҷойгиршавии онҳо. Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) тақсим мешавад: - ба иловагӣ, алифбоӣ–рақамӣ, хизматӣ, фунсионалӣ, барои кор бо курсор муқарраргардида.
Лавҳаи идоракунӣ –	- қисмати истифодашавандаи интерфейс Microsoft Windows, ки иҷрои амалҳои асосӣ оид ба ҷурсозии система, чун иловакунӣ ва ҷӯрсозии дастгоҳ, насб ва деинсталлятсияи (интисоби)-и барномаҳо, идоракунии баҳисобгирии сабтҳо, воридкунии имконоти махсус ва инчунин, якчанд амалҳои дигари марбут ба идоракунии системаро имкон медиҳад.
Хадамотиҷустуҷӯии Интернет -	- yandex; - google; - yahoo; - bing ва ғайра.
Браузер ин:	- барномае, ки бо ёрии он веб-саҳифаҳо аз назар гузаронида мешаванд. Новобаста аз оне, ки намудҳои гуногуни браузер зиёданд, мазмуни кори онҳо ин - кушодани сомонаҳо мебошад. Барои ин, дар ҳар браузер сатри нишонигӣ вуҷуд дорад- майдоне, ки дар он номгӯйи сомона барои кушодашавии он чоп/навишта мешавад.

Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	**СВ 01 – 1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қатъиян риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва бехатарии барқиро дар ҳама қитъаҳои корӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама қитъаҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва мизоҷон/фармоишгарон; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат	1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат. 1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор. 1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона. 1.4. Пӯшидани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ.
2. Риоя намудани ***қоидаҳои техникаи бехатарӣ***	2.1. ***Гузаштани дастурдиҳӣ*** (муқаддимавӣ, ибтидоӣ, такрорӣ, ғайринақшавӣ, мақсаднок) оид ба техникаи бехатарӣ. 2.2. Истифода намудани либосҳои махсус. 2.3. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми истифодаи асбобу таҷҳизоти корӣ.
3. Риоя намудани ***қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор***	3.1. Гузаштани дастурдиҳии муқаддимавӣ оид ба бехатарӣ аз сӯхтор. 3.2. Истифода намудани ***воситаҳои оташнишонӣ*** тибқи дастурамал ва таъйинот. 3.3. Кӯчонидан (тахлия)-и одамон аз қитъаи сӯхтор**.**

Малакаҳои талабшаванда:	- кор кардан мувофиқи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷойи кор; - истифода намудани либоси махсуси занбӯриасалпарварӣ; - шинос шудан бо санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи меҳнат; - пайдо намудани маълумот оид ба тартиботи дохилии ташкилот/корхона; - санҷидани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти корӣ; - истифода бурдани асбобу таҷҳизоти корӣ; - истифода намудани воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот.
Донишҳои талабшаванда:	- дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи меҳнат; - тартиботи дохилии ташкилот/корхона оид ба ҳифзи меҳнат; - намудҳои дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии барқии ташкилот; - қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ; - қоидаҳои бехатарии сӯхтори ташкилот; - қоидаҳои тахлияи одамон (кӯчонидан) ҳангоми вазъиятҳои фавқулода; - сабабҳои сар задани сӯхтор ва пешгирӣ аз онҳо.

Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - ташаббускор; - бодиққат; - покизакор; - бомасъулият; - вазифашинос; - меҳрубон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/сӯҳбат	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи тадқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат											
1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат			√								
1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор			√								
1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона				√							
1.4. Пӯшидани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ	√										
Элементи 2: Риоя намудани ***қоидаҳои техникаи бехатарӣ***											
2.1. ***Гузаштани дастурдиҳӣ*** (муқаддимавӣ, ибтидоӣ, такрорӣ, ғайринақшавӣ, мақсаднок) оид ба техникаи бехатарӣ	√		√								
2.2. Истифода намудани либосҳои махсус	√		√								
2.3. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми истифодаи асбобу таҷҳизоти корӣ	√		√								
Элементи 3: Риоя намудани ***қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор***											
3.1. Гузаштани дастурдиҳии муқаддимавӣ оид ба бехатарӣ аз сӯхтор	√			√							

3.2. Истифода намудани воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот	√			√							
3.3. Кӯчонидан (тахлия)-и одамон аз қитъаи сӯхтор	√							√			

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Қоидаҳои техникаи бехатарӣ ин:	- системаи чорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар.
Гузаштани дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ:	- қабл аз иҷозатдиҳии коргар ба иҷрои вазифаи худ сардор ва шахсони масъул оид ба бехатарӣ уҳдадоранд бо одам ва корманд дастурдиҳии техникаи бехатариро гузаронанд. Қоидаи мазкур - шарти ҳатмии муносибатҳои меҳнатӣ, батартибдаровардашудаи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Гузаштани он ҳатто ба роҳбари ширкат ҳатмист. Танҳо баъди шиносоӣ бо дастур оид ба техникаи бехатарӣ кормандро метавон ба ҷойи кори худ иҷозат дод.
Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилона, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи ҳолати хатари оташ, барҳамдиҳии он ва таъсиррасонии омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргарон.
Воситаҳои оташнишонӣ:	- воситаи махсуси дар ихтиёрдошта ва инчунин, асбобу сомонабзори (асбобу анҷом) истифодашаванда барои оташнишонӣ (гидрант, рӯдаҳои оташнишонӣ, оташнишонак, рег (қум), об, чангаки сухторнишонӣ, мисрон (лом), бел, сатил ва ғайра).

<table>
<tr><td>Номи воҳиди салоҳият</td><td>Рамзи воҳиди салоҳият</td></tr>
<tr><td>Муоширaт кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ</td><td>СВ 02-3/01</td></tr>
<tr><td colspan="2">Воҳиди салоҳиятҳои мазкур, маҳорат ва дониши зарурӣ барои фаҳмиш ва истифодаи фарққунанда аз забони тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва ғ.) дар мисоли истифодаи ифодаҳое, ки доимӣ дар ҷои кор (саломдиҳӣ, хайрухуш, бахшиш ва ғ.) маъмуланд, инъикос мекунад.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- кормандони ҳама сатҳҳои соҳаи мазкур.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- надорад.</td></tr>
<tr><td>Элементҳои ВС</td><td>Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС</td></tr>
<tr><td>1. Муошрати боадабона бо мизоҷон/фармоишгарон</td><td>1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур.
1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизоҷон/фармоишгарон.
1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад.
1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва муроҷиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.</td></tr>
<tr><td>2. Муошират кардан бо мизоҷон/фармоишгарон бо забони фарққунанда аз</td><td>2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират.
2.1. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз</td></tr>
</table>

тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор	кардани муошурати шифоҳӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- малакаҳои робитавӣ ва байнишахсии муошурати ҳалимона бо ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон; - истифода намудани калимаҳои асосӣ, иборахо, ифодаҳои кӯтоҳ ва рақамҳо, барои муошират бо мизоҷон/фармоишгарон зарур, мувофиқ ба ҷои корӣ мушаххас; - истифода намудани забони имову ишора ё луғат; - талаффуз намудани калимаҳо ва ибораҳо барои иҷрои кор; - талафузи номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус бо забони омӯхташаванда; - талафузи номгӯйи асбоб ва таҷҳизотҳо, нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- алифбои забони омӯхташаванда; - оид ба масъалаҳои робитаҳои фарҳангӣ, роҳ надодани таҳқирҳои тасодуфӣ ба ҳамкасбон ё шарикон; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус; - номгӯйи асбоб ва таҷҳизотҳо бо забони хориҷӣ; - нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - ҳалим; - мушфиқ; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/Рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муоширати боадабона бо мизоҷон/фармоишгарон											
1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур.				√							
1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизоҷон/фармоишгарон.				√							

1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад.				√							
1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва муроҷиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.				√							
Элементи 2: Муошират кардан бо мизоҷон/фармоишга- рон бо забони фарққунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират				√							
2.2. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муошироти шифоҳӣ				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ибораҳои маъмули зуд-зуд истифодашаванда:	- субҳ ба хайр; - корҳоятон чи тавр? - то боздид; - ба шумо чӣ кумак карда метавонам? - бубахшед ман шуморо намефаҳмам; - Шумо бо забони...гап мезанед? ва ғайра.
Захираҳои мувофиқ:	- дафтарча барои қайди ёдоштҳо, сабти калимаҳо, абзорҳо барои афзун кардани луғат; - луғатҳои гуногун (мавзӯӣ, касбҳои ҷудогона, бо расмҳо ва ғ.); - китобчаҳо (брошюраҳо); - имзоҳо бо тавзеҳот; - сомонаҳо барои тарҷума.
Муошират:	- маслиҳатҳо ва эзоҳ додан; - пешниҳод намудани маълумотҳо, монанди: соати корӣ, намуди кор, нархнома ва ғ.; - кумак дар доираи вазифаҳои худ, инчунин ба ҳамкорон/мизоҷон аз рӯи хоҳиши онҳо; - фаҳмондан ва таъмин кардани самтҳои одӣ ва ғ.
Усулҳои визуалӣ (дидорӣ):	- қайд, нишон додани иттилооти зарурӣ дар ҳуҷҷатгузорӣ, ҳуҷҷатҳо ва нақшаҳо; - истифодаи калкулятор барои арзиши музди кор ва хароҷотҳои муайян; - истифода намудани забони имову ишора; - нишон додани ашёи мушаххас.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал	**SI 6123-01-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани ҷой барои кандуҳо, ҷойгир намудани онҳо ва оилаҳои занбӯри асал дар кандуҳо мувофиқи талабот ва меъёрҳои муайяншуда тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ҷойгир намудани кандуҳо дар занбурҷой.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омода намудани ҷой барои кандуҳо	1.1. Муайян намудани ҷойи мувофиқ барои ***кандуҳо/занбӯркандуҳо.*** 1.2. Тоза намудани ҷойи нигоҳдории кандуҳо. 1.3. Омода намудани ***тагмонакҳо барои кандуҳо*** мувофиқи талаботи муайянкардашуда.
2. Ҷойгир намудани кандуҳо дар ***занбӯрҷой***	2.1. Иҷро намудани корҳои ҷобаҷогузории кандуҳо. 2.2. Гузоштани зарфҳо барои об ва намакоб.
3. Ҷойгир кардани ***оилаҳои занбӯри асал*** дар кандуҳо	3.1. Гузоштани ***шонҳои занбурдор*** дар кандуҳо мувофиқи ***меъёри муайяншуда.*** 3.2. Гузоштани насл ва хӯрока тибқи меъёр. 3.3. Гузоштани ***воситаҳои гарминигоҳдоранда*** дар оилаҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ ҳангоми омода намудани ҷойи кандуҳо ва корҳои борбардорӣ ва борфарорӣ; - риоя намудани қоидаҳо ва талаботи ҷойгиркунии кандуҳо дар занбӯрҷой; - муайян намудани ҳолати бехатарии ҷойи кор; - истифода намудани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ; - истифода намудани асбобу таҷҳизот барои тоза намудани ҷойи нигоҳдории кандуҳо; - муайян намудани ҳолати коршоямии таҷҳизоти корӣ; - интихоб намудани тагмонакҳои мувофиқ барои гузоштани кандуҳо; - қабул кардани масолеҳи корӣ тибқи дархост.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми омода намудани ҷойи кандуҳо; - санадҳои меъёрӣ оид ба техникаи бехатарӣ ва ҳифзи муҳити зист дар соҳа; - қоидаҳои беҳбудсозӣ ва беҳдоштӣ (санитарӣ ва гигиенӣ); - қоидаҳои муайян намудани ҷойи мувофиқ барои кандуҳо; - тартиби омода кардани занбӯрҷой бо назардошти риояи қоидаҳои биологӣ; - намудҳои асбобу таҷҳизоти корӣ барои тоза намудани ҷойи нигоҳдории кандуҳо ва тартиби ҷобаҷокунии онҳо; - мавқеи ҷойгиркунии ҷой барои тухмгузории модарзанбӯр; - меъёри гузоштани насл ва хӯрока.

Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани ҷой барои кандуҳо											
1.1. Муайян намудани ҷойи мувофиқ барои ***кандуҳо/занбӯркандуҳо***	√			√							
1.2. Тоза намудани ҷойи нигоҳдории кандуҳо	√			√							
1.3. Омода намудани ***тагмонакҳо барои кандуҳо*** мувофиқи талаботи муайянкардашуда	√			√							
Элементи 2: Ҷойгир намудани кандуҳо дар ***занбӯрҷой***											
2.1. Иҷро намудани корҳои ҷобаҷогузории кандуҳо	√			√							
2.2. Гузоштани зарфҳо барои об ва намакоб	√			√							
Элементи 3: Ҷойгир кардани оилаҳои занбӯри асал дар кандуҳо											
3.1. Гузоштани ***шонҳои занбурдор*** дар кандуҳо мувофиқи ***меъёри муайяншуда***	√			√							
3.2. Гузоштани насл ва хӯрока тибқи меъёр	√			√							
3.3. Гузоштани ***воситаҳои гарминигоҳдоранда*** дар оилаҳо	√		√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Оилаи занбӯри асал:	- организми мураккаб буда, иборат аз якто модарзанбӯр, садҳо нарзанбӯр ва даҳҳо ҳазор занбӯрони корӣ мебошад.
Кандуҳо ё занбӯркандуҳо:	- тахтачаҳои васлшавандае, ки баъди пайваст намудан дар дохили онҳо занбӯри асал зиндагӣ мекунад ва хелҳои гуногун дорад: 1. Кандуҳои бисёрқабата. Кандуи амудие, ки болои ҳам якчанд қабатро нигоҳ медорад. 2. Кандуҳои хобида. Кандуии уфуқие, ки лонааш бо бараш васеъ карда мешаванд. 3. Кандуҳои назоратӣ. Кандуе, ки дар болои тарозу гузошта мешавад ва ҳар рӯз дар як вақт баркашида мешавад.
Тагмонакҳо барои кандуҳо:	- тахтачаҳо ва ё арматураҳое, ки мувофиқи талаботи муайянкардашуда бояд аз замин 20-30 см баланд бошанд.
Меъёри муайяншуда:	- риоя намудани масофаи байни шонҳо: 12 мм, масофаи қисми поёнии шонҳо аз канду 20-22 мм, масофаи байни шон ва тарафҳои канду 80-90 мм бояд бошанд, масофаи болои шон то қисми болоии канду (қуттӣ) 7 см бояд бошад.
Занбӯрҷой - ин:	- нигоҳубини оилаи занбӯри асал ва истеҳсолу коркарди маҳсулоти занбӯриасалпарварӣ дар боғчаи занбӯр.
Шон - ин:	- ҷойи нигоҳдории насл ва хӯрока барои инкишоф додани оилаҳои занбури асал. Шони тозабунёд (мумварақдор) ранги равшан дошта, 100% аз мум истеҳсол истеҳсол карда мешавад. Барои тараққиёти босуръати оилаҳо ҳар сол 30–35%–и шонҳо бояд иваз карда шаванд.
Воситаҳои гарминигоҳдоранда - ин:	- матои рӯйпӯш ва курпачаҳо барои нигоҳ доштани микроиқлими (иқлими муътадили дохилӣ) лона, ҳарорати гармии лона 34,6 то 35^0 С бо намнокии 75-80%.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани таҷҳизот ва асбобу лавозимот корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа		**SI 6123-02-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани таҷҳизот, асбобу анҷоми кориро барои нигоҳубини оилаи занбӯри асал ва истеҳсолу коркарди маҳсулоти занбӯриасалпарварӣ бо назардошти риояи санадҳои меъёрӣ ва техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми омода намудани таҷҳизот ва асбобу лавозимот корӣ.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Омода намудани асбобу таҷҳизоти корӣ	1.1. Истифода намудани ***либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ.*** 1.2. Муайян намудани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти корӣ. 1.3. Тайёр намудани ***дудкунак*** барои оғози кор.	
2. Омода намудани асбобу лавозимот барои истеҳсоли асал	2.1. Интихоб намудани ҷойи муносиб барои асалкашӣ. 2.2. Омода намудани таҷҳизот, ***асбобу лавозимот барои асалкашӣ.*** 2.3. Тайёр кардани ***қуттичаҳои сайёр*** барои овардани шонҳои асалдор.	

3. Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум	3.1. Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум. 3.2. Об додани мум дар мумгудозак. 3.3. Нигоҳ доштани муми моеъ то ба ҳолати сахтшавӣ (булуршавӣ). 3.4. Тоза кардани муми сахтшуда аз тагшиниҳо.
4. Омода намудани таҷҳизот ва лавозимот барои баровардани модарзанбӯр ва бордоркунии сунъии он	4.1. Омода намудани оилаҳои падарӣ барои парвариши нарзанбӯрон. 4.2. Омода намудани оилаҳои модарӣ барои гирифтани кирмина. 4.3. Омода намудани оилаҳои муррабӣ (тарбиятгар) барои парвариши модарзанбӯрон. 4.4. Риоя намудани технологияи бо роҳи сунъӣ баровардани модарзанбӯр. 4.5. Омода намудани таҷҳизот барои бордоркунии сунъии модарзанбӯр.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат техникаи бехатарӣ; - пӯшидани либоси махсуси корӣ ва воситаҳои муҳофизатӣ ҳангоми наздикшавӣ ба ***лонаи занбӯр***; - муайян намудани ҳолати бехатарии ҷойи кор; - интихоб намудани асбобу таҷҳизоти корӣ барои иҷрои корҳо; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ; - қабул кардани асбоб, таҷҳизот ва масолеҳи корӣ тибқи дархост; - истифода намудани дудкунак пеш аз оғози кор; - интихоб намудани асбобу лавозимот барои асалкашӣ; - тайёр кардани кандучаҳои сайёр барои овардани шонҳо; - интихоб намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум; - тайёр намудани озмоишгоҳ барои бордоркунии модарзанбӯр; - тайёр намудани оилаҳои падарӣ ва модарӣ; - муайян намудани сифати модарзанбӯр; - муайян намудани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти корӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрӣ оид ба риояи техникаи бехатарӣ ва ҳолати беҳдоштӣ; - тартиби нигоҳдории ***оилаи занбӯри асал;*** - қоидаҳои муайян намудани коршоямии асбобу таҷҳизот ва ловозимоти корӣ; - қоидаҳои бехатарӣ пеш аз анҷом додани кор; - тартиби омода кардани ҷойи кор; - тартиби гузоштани асбобҳои корӣ дар кандучаи сайёр; - қоидаҳои ҷо ба ҷокардани асбобу таҷҳизот; - қоидаҳои беҳбудсозӣ ва беҳдоштӣ (санитарӣ ва гигиенӣ); - намудҳои асбобу таҷҳизоти занбӯрпарварӣ; - муайян намудани модарзанбӯр; - тартиби тайёр намудани модарзанбӯр ва нарзанбӯрҳо барои гирифтани тухм; - тартиби истифодабарии либоси махсуси корӣ ва воситаҳои муҳофизатӣ; - тартиби истифодаи дудкунак пеш аз оғози кор; - қоидаҳои интихоби асбобу лавозимот барои асалкашӣ; - тартиби тайёр кардани кандучаҳои сайёр барои овардани шонҳо;

	- номгӯи асбобу таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум, тартиби истифодабарии онҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - содиқ ба касб.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани асбобу таҷҳизоти корӣ											
1.1. Истифода намудани ***либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ***	√			√							
1.2. Муайян намудани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти корӣ	√			√							
1.3. Тайёр намудани ***дудкунак*** барои оғози кор	√			√							
Элементи 2: Омода намудани асбобу лавозимот барои истеҳсоли асал											
2.1. Интихоб намудани ҷойи муносиб барои асалкашӣ	√			√							
2.2. Омода намудани таҷҳизот, ***асбобу лавозимот барои асалкашӣ***	√			√							
2.3. Тайёр кардани ***кандучаҳои сайёр*** барои овардани шонҳои асалдор	√			√							
Элементи 3: Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум											
3.1. Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум	√			√							
3.2. Об додани мум дар мумгудозак	√			√							

3.3. Нигоҳ доштани муми моеъ то ба ҳолати сахтшавӣ (булуршавӣ)	√		√								
3.4. Тоза кардани муми сахтшуда аз тагшиниҳо	√			√							
Элементи 4: Омода намудани таҷҳизот ва лавозимот барои баровардани модарзанбӯр ва бордоркунии сунъии он											
4.1. Омода намудани оилаҳои падарӣ барои парвариши нарзанбӯрон	√			√							
4.2. Омода намудани оилаҳои модарӣ барои гирифтани кирмина	√			√							
4.3. Омода намудани оилаҳои муррабӣ (тарбиятгар) барои парвариши модарзанбӯрон	√		√								
4.4. Риоя намудани технологияи бо роҳи сунъӣ баровардани модарзанбӯр	√			√							
4.5. Омода намудани таҷҳизот барои бордоркунии сунъии модарзанбӯр	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ - инҳо:	- хилъати сафед – либоси махсуси занбӯрпарвар; - дастпӯшаки муҳофизатӣ; - ниқобтӯри муҳофизатӣ; - пойафзоли резинӣ.
Дуддиҳак - ин:	- барои ворид намудани фавраи дуд ба лонаи занбӯр, паст кардани ҳолати фаъоли занбӯр хизмат мекунад ва миқдори муайяни маводи сӯзишворӣ истифода мешавад.
Асбобу лавозимот барои истеҳсоли асал - инҳо:	- асалкашак (медагон) - асбобе, ки барои гирифтани асал аз шонҳо хизмат мекунад; - кандуи кории занбӯрпарвар – ин сандуқча барои ботартиб гузоштани асбобҳои занбурпарварӣ ва маводи сӯхт; - плитаи барқӣ; - сатил/зарф барои истифодаи оби гарм; - корди буғӣ ё барқӣ; - чутка; - искана.
Қуттичаи сайёр:	- қуттӣ барои кашондани шонҳо (рамонос).

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой	**SI 6123-03-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои баҳориро дар марҳилаи аввал ва корҳои дохили кандуҳоро дар занбӯрҷой бо назардошти риояи ҳолати санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.	

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми иҷрои корҳои баҳорӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро кардани корҳои аввали баҳорӣ	1.1. Гузаронидани ***тафтиши аввали баҳории*** оилаҳои занбӯри асал. 1.2. Гузоштани рақам ба кандуҳо.
2. Гузаронидани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой	2.1. Гузаронидани тафтиши умумии баҳорӣ. 2.2. Иҷро намудани хурсозии лона. 2.3. Муайян намудани мавҷудият ва сифати модарзанбӯр дар оила. 2.4. Тоза кардани канду. 2.5. Якҷоя кардани оилаҳои камқудрат ва бемодар. 2.6. Гузоштани шонҳои асалдор ба оилаҳои камхӯрок. 2.7. Гузоштани ***болиштҳои болоӣ ва паҳлуӣ***. 2.8. Маҳкам кардани сарпӯши кандуҳо. 2.9. Гузоштани обхӯра бо оби намакдор.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои санитарӣ-гигиенӣ ҳангоми иҷрои корҳои баҳорӣ; - риоя намудани технология ҳангоми иҷрои корҳои аввали баҳорӣ; - риоя намудани технология ҳангоми тафтиши умумии баҳорӣ; - гузаронидани тафтиши оилаҳои занбӯри асал; - тоза кардани канду; - якҷоя намудани оилаҳои камқудрат ва бемодар; - гузоштани шонҳои асалдор ба оилаҳои камхӯрок; - гузоштани болиштҳои болоӣ ва паҳлуӣ***;*** - маҳкам кардани сарпӯши кандуҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои санитарӣ-гигиенӣ ҳангоми иҷрои корҳои баҳорӣ; - қоидаҳои хурдсозии лона; - қоидаҳои якҷоякунии оилаҳо; - технологияи иҷрои корҳои аввали баҳорӣ; - технологияи гузаронидани корҳои баҳорӣ занбӯрҷой; - тартиби гузоштани воситаҳои гарминигоҳдоранда; - воситаҳои муайян намудани модарзанбӯр дар оила; - тартиби тоза кардани канду; - тартиби миқдори гузоштани обу намакоб дар ҳар як канду.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро кардани корҳои аввали баҳорӣ											
1.1. Гузаронидани ***санҷиши зуди (беглый осмотр)*** оилаҳои занбӯри асал	√			√							
1.2. Санҷидани қувваи занбӯр ва хӯрокаи он	√			√							
1.3. Санҷидани гармии дохили канду	√			√							
1.4. Гузоштани рақам ба кандуҳо	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани корҳои баҳорӣ дар занбӯрчой											
2.1. Гузаронидани тафтиши умумии баҳорӣ	√			√							
2.2. Иҷро намудани хурсозии лона	√			√							
2.3. Муайян намудани мавҷудият ва сифати модарзанбӯр дар оила	√			√							
2.4. Тоза кардани канду	√			√							
2.5. Якҷоя кардани оилаҳои камқудрат ва бемодар				√							
2.6. Гузоштани шонҳои асалдор ба оилаҳои камхӯрок	√			√							
2.7. Гузоштани ***болиштҳои болоӣ ва паҳлуӣ***	√			√							
2.8. Маҳкам кардани сарпӯши кандуҳо				√							
2.9. Гузоштани обхӯра бо оби намакдор	√		√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Санҷиши зудӣ (беглый осмотр) - ин:	- аз назар гузаронидани ҳолати оилаҳои занбӯри асал дар марҳилаи аввал. Дар ҳолати гармии ҳаво то 8-14^{0}С будан.

Воситаҳои гарминигоҳдоранда:	- матоъҳои гарминигоҳдоранда, ки оилаҳои занбӯри асал тавассути онҳо гарм нигоҳ дошта мешвад, яъне гармии дохили лона 34,5 то 35^{0}C ва намнокӣ 75-80 % бояд бошад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо	**SI 6123-04-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қувватнок кардани оилаҳои занбӯри асал, гармнигоҳдорӣ ва хурдсозии оилаҳоро бо риояи қоидаҳои беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ) тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми муайян кардани қувватнокии оилаҳо.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳо оид ба пурқӯвватсозии оилаҳои занбӯри асал	1.1. Муайян намудани қувваи оила дар канду. 1.2. Муайян намудани сифатнокии кори ***модарзанбӯр.*** 1.3. Муайян намудани тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр. 1.4. Таъмин намудани хӯрок вобаста ба қувватнокии оилаҳо. 1.5. Якҷоя кардани оилаҳои бемодар ба оилаҳои миёна.
2. Тайёр намудани оилаҳои занбӯри асал ба зимистон	2.1. Иҷро намудани корҳои гармкунии лонаи занбӯрон. 2.2. Муайян намудани сифати асали гузошта барои зимистонгузаронӣ. 2.3. Гузоштани қутиҳо мувофиқи тартиб (гурӯҳ-гурӯҳ) ва пӯшонидани юбкаҳо бо ҳарорати то -25-35^{0}C. 2.4. Гузоштани ҷиҳози гарминигоҳдоранда аз ду тарафи лона.
3. Кам кардани (хурдсозӣ) лонаҳои занбӯри асал	3.1. Кам кардани миқдори шонҳои дохили канду. 3.2. Риоя намудани фосилаи байни шонҳо. 3.3. Гузоштани ***шонҳои асалдор*** дар дохили лона вобаста ба қувваи занбӯр. 3.4. Гирифтани шонҳои холӣ аз дохили канду.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани фосилаи байни шонҳо; - муайян намудани миқдори шонҳои занбӯрдор; - муайян намудани мавҷудият ва сифати модарзанбӯр; - муайян намудани тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр; - таъмин намудани хӯрока барои пурқувватшавии оилаҳо; - якҷоя кардани оилаҳои бемодар ба оилаҳои миёна; - гармкунии оилаҳо бо болиштҳо; - муайян намудани сифати асали гузошташуда; - гузоштани ҷиҳози гарминигоҳдоранда аз ду тарафи лона; - кам кардани миқдори шонҳои дохили канду; - гузоштани шонҳои асалдор дар дохили лона; - гирифтани шонҳои холӣ аз дохили канду.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои муайян намудани миқдори шонҳои занбӯрдор;

	- тартиби иваз кардани шонҳо дар канду; - қоидаҳои муайян намудани сифатнокии модарзанбӯр; - қоидаҳои муайян намудани тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр; - қоидаҳои муайян намудани сифати асали гузошта барои зимистонгузаронӣ; - тартиби якҷоя кардани оилаҳои бемодар ба оилаҳои миёна; - тарзи гармкунии лонаҳо; - тартиби гузоштани қутиҳо ва пӯшонидани онҳо; - кам кардани миқдори шонҳои дохили канду; - меъёри гузоштани шонҳои асалдор дар дохили лона вобаста ба қувваи занбӯр.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳо оид ба пуркӯvватсозии оилаҳои занбӯри асал											
1.1. Муайян намудани қувваи оила дар канду	√			√							
1.2. Муайян намудани сифатнокии кори ***модарзанбӯр***	√			√							
1.3. Муайян намудани тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр	√			√							
1.4. Таъмин намудани хӯрок вобаста ба қувватнокии оилаҳо.	√		√								
1.5. Якҷоя кардани оилаҳои бемодар ба оилаҳои миёна	√		√								
Элементи 2: Тайёр намудани оилаҳои занбӯри асал ба зимистон											
2.1. Иҷро намудани корҳои гармкунии лонаи занбӯрон	√			√							

2.2. Муайян намудани сифати асали гузошта барои зимистонгузаронӣ	√			√							
2.3. Гузоштани қутиҳо мувофиқи тартиб (гуруҳ-гуруҳ) ва пӯшонидани ***юбкаҳо*** бо ҳарорати то -25-35^{0}С	√			√							
2.4. Гузоштани ҷиҳози гарминигоҳдоранда аз ду тарафи лона		√									
Элементи 3: Кам кардани (хурдсозӣ) лонаҳои занбӯри асал											
3.1. Кам кардани миқдори шонҳои дохили канду	√			√							
3.2. Риоя намудани фосилаи байни шонҳо	√			√							
3.3. Гузоштани ***шонҳои асалдор*** дар дохили лона вобаста ба қувваи занбӯр	√			√							
3.4. Гирифтани шонҳои холӣ аз дохили канду		√									

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Модарзанбӯр:	- ягона фарди модинаи инкишофёфтабуда, қобилияти наслдиҳӣ дорад ва ҳамзамон, афзоишёбии оиларо таъмин мекунад. Модарзанбӯр оилаҳои занбӯри асалро афзун мегардонад.
Шонҳои асалдор:	- миқдори хӯроке (асале), ки дар шонҳо нигоҳ дошта мешавад. Аз ҳисоби 1 кг асал 13000 ҷоул гармӣ ҷудо мегардад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил	**SI 6123-05-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагии оилаҳои занбӯри асалро барои ҷамъоварии ҳосил ва кӯчонидани онҳо ба дигар мавзеъҳои ҳосилдиҳанда бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ ва бехатарии занбӯрпарвар тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми омодагӣ ба ҷамъоварии ҳосил ва кӯчонидан.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани корҳои омодагӣ барои ҷамъоварии ҳосили маҳсулот аз оилаҳо	1.1. Тайёр намудани оилаи пурқувват барои истеҳсоли маҳсулот. 1.2. Санҷидани ҳолати хӯрокӣ - асал ва ***гарди гул (гардғизо)*** дар оилаи занбӯр. 1.3. Санҷидани ҷараёни тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр ва

	қувватнокии оилаҳо. 1.4. Гузоштани ***шонҳо ва мумварақ*** мувофиқи қувваи оилаҳо.
2. Кӯчонидани оилаҳо ба манбаи дигари ҳосилдиҳанда	2.1. Муайян намудани шаҳдҷудокунии растаниҳо дар водиҳо. 2.2. Дарёфт намудани мавзеи растаниҳои шаҳдҷудокунанда дар минтақаҳои наздикӯҳӣ ва кӯҳӣ. 2.3. Нигоҳ доштани ҳолати ***ҳарорати муътадили*** оилаҳо ҳангоми кӯчонидан. 2.4. Ҷойгир кардани кандуҳо дар занбӯрҷои нав. 2.5. Гузоштани обхӯра бо ***оби намакдор*** дар занбӯрҷой.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва талаботи зидди сӯхтор; - тайёр намудани оилаи пурқувват барои истеҳсоли маҳсулот; - санҷидани ҳолати хӯрокӣ; - санҷидани ҷараёни тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр ва қувватнокии оилаҳо; - омода намудани хӯрокии занбӯри асал ва маводи зарурӣ; - гузоштани шонҳо ва мумварақ мувофиқи қувваи оилаҳо; - муайян намудани шаҳдҷудокунии растаниҳо дар водиҳо; - дарёфт намудани мавзеи растаниҳои шаҳдҷудокунанда дар минтақаҳои наздикӯҳӣ ва кӯҳӣ; - нигоҳ доштани ҳолати ҳарорати муътадили оилаҳо ҳангоми кӯчонидан; - ҷойгир кардани кандуҳо дар занбӯрҷои нав; - гузоштани обхӯра бо оби намакдор дар занбӯрҷой.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва талаботи зидди сӯхтор; - технология ва қоидаи занбӯрпарвар дар ҳолати кӯчонидан; - қоидаҳои тайёр намудани оилаи пурқувват барои истеҳсоли маҳсулот; - тартиби санҷидани ҳолати хӯрокӣ; - тартиби санҷидани ҷараёни тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр ва қувватнокии оилаҳо; - меъёри гузоштани шонҳо ва мумварақ мувофиқи қувваи оилаҳо; - тартиби муайян намудани шаҳдҷудокунии растаниҳо дар водиҳо; - қоидаҳои дарёфти мавзеи растаниҳои шаҳдҷудокунанда дар минтақаҳои наздикӯҳӣ ва кӯҳӣ; - тартиби нигоҳдории ҳолати ҳарорати муътадили оилаҳо ҳангоми кӯчонидан; - тартиби ҷойгир кардани кандуҳо дар занбӯрҷои нав; - тартиби гузоштани об ва намакоб дар занбӯрҷой.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гузаронидани корҳои омодагӣ барои ҷамъоварии ҳосили маҳсулот аз оилаҳо											
1.1. Тайёр намудани оилаи пурқувват барои истеҳсоли маҳсулот	√			√							
1.2. Санҷидани ҳолати хӯрока - асал ва ***гарди гул (гардғизо)*** дар оилаи занбӯр	√			√							
1.3. Санҷидани ҷараёни тухмгузории шабонарӯзии модарзанбӯр ва қувватнокии оилаҳо	√			√							
1.4. Гузоштани шонҳо ва мумварақ мувофиқи қувваи оилаҳо	√			√							
Элементи 2: Кӯчонидани оилаҳо ба манбаи дигари ҳосилдиҳанда											
2.1. Муайян намудани шаҳдҷудокунии растаниҳо дар водиҳо	√			√							
2.2. Дарёфт намудани мавзеи растаниҳои шаҳдҷудокунанда дар минтақаҳои наздикӯҳӣ ва кӯҳӣ	√			√							
2.3. Нигоҳ доштани ҳолати ***ҳарорати муътадили*** оилаҳо ҳангоми кӯчонидан	√			√							
2.4. Ҷойгир кардани кандуҳо дар занбӯрҷои нав	√			√							
2.5. Гузоштани обхӯра бо ***оби намакдор*** дар занбӯрҷой	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Гарди гул:	- маҳсулоте, ки занбӯри корӣ аз гули наботот ҷамъоварӣ намуда, дар чашмакҳои шон ҷойгир менамоянд ва онро бо гардғизо табдил медиҳад.

Ҳарорати муътадил:	- ҳарорати муътадили дохили канду барои пешгирӣ аз буғдамгиршавии занбӯрон ҳангоми кӯчонидан. Ҳарорати гармии дохили канду аз 35^0С набояд зиёд шавад.
Оби намакдор - ин:	- маҳлуле, ки аз об ва намак бо фоизи 0,3-0,5 тайёр карда шудааст.
Хӯрокии занбӯри асал ва маводи зарурӣ:	- ба мавод: шакар, асал, гарди гул, шон, асбобҳои корӣ дохил мешаванд.
Мумварақ - ин:	- варақаҳои тунуки ба таври сунъӣ аз мум сохташуда, ки қолаби чашмакдори андозаҳояшон муайянро доранд.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҷамъоварӣ намудани асал	**SI 6123-06-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷрои корҳои омодагӣ ва ҷамъоварии асалро аз оилаҳои занбӯри асал бо назардошти риояи бехатарӣ ва ҳолати санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми иҷрои корҳои асалкашӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-05-2/01 Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ барои ҷамъоварии асал	1.1. Омода намудани ***асбобу таҷҳизоти зарурӣ.*** 1.2. Омода намудани ***мизи полоиш.*** 1.3. Муайян намудани миқдори асал дар шонҳо. 1.4. Интихоб намудани ҷой барои асалкашӣ. 1.5. Омода кардани ***хоначаи сайёр (домик)*** ё хайма.
2. Ҷамъоварӣ намудани асал	2.1. Дуд кардан ба оилаҳои занбӯри асал бо истифода аз дудкунак. 2.2. Гирифтани шонҳои асалдори пухтарасида аз канду дар кандуи сайёр. 2.3. Тайёр кардани мизи махсус барои буридани муми болои асал. 2.4. Буридани рӯйпӯши асал аз шонҳо. 2.5. Гузоштани шонҳои асалдор дар асалкашак (медагон). 2.6. Гирифтани асал дар банкаҳои шишагӣ ё дигар зарфҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи бехатарӣ ҳангоми ҷамъоварии асал; - санҷидани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти асалкашӣ; - муайян намудани миқдори асал барои ҷамъоварӣ; - омода намудани ҷой барои асалкашӣ; - муайян намудани ҳолати оромонаи занбӯрон дар канду; - ҷобаҷокунии таҷҳизоти асалкашӣ; - гирифтани шонҳои асалдори пухтарасида; - буридани рӯйпӯши асал аз шонҳо; - гузоштани шонҳои асалдор дар асалкашак; - гирифтани асал дар зарфҳо бо риояи қоидаҳои санитарӣ-гигиенӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

	- чораҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо занбӯри асал, аз ҷумла истифодаи либоси муҳофизатӣ ва қоидаҳои рафтор ҳангоми ҳамла; - қоидаҳои гирифтани шонҳои асалдори пухтарасида; - тартиби санҷидани ҳолати коршоямии асбобу таҷҳизоти асалкашӣ; - занбӯри асал ва рафтори онҳо; - тартиби муайян намудани миқдори асал дар шонҳо; - тарзи омода кардани хоначаи сайёр; - тартиби ҷобаҷокунии таҷҳизоти асалкашӣ; - қоидаҳо ва тартиби нигоҳдории асал; - тарзи буридани рӯйпӯши асал аз шонҳо; - тартиби гузоштани шонҳои асалдор дар асалкашак.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - меҳрубон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ барои ҷамъоварии асал											
1.1. Омода намудани ***асбобу таҷҳизоти зарурӣ***	√			√							
1.2. Омода намудани ***мизи полоиш***	√			√							
1.3. Муайян намудани миқдори асал дар шонҳо	√			√							
1.4. Интихоб намудани ҷой барои асалкашӣ	√			√							
1.5. Омода кардани ***хоначаи сайёр (домик)*** ё хайма				√							
Элементи 2: Ҷамъоварӣ намудани асал											

2.1. Дуд кардан ба оилаҳои занбӯри асал бо истифода аз дудкунак	√			√							
2.2. Гирифтани шонҳои асалдори пухтарасида аз канду дар кандуи сайёр	√			√							
2.3. Тайёр кардани мизи махсус барои буридани муми болои асал	√			√							
2.4. Буридани рӯйпӯши асал аз шонҳо	√			√							
2.5. Гузоштани шонҳои асалдор дар асалкашак (медагон)	√			√							
2.6. Гирифтани асал дар банкаҳои шишагӣ ё дигар зарфҳо	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Асбобу таҷҳизоти асалкашӣ – инҳо:	- дуддиҳак; - чутка; - корди буғӣ ё барқӣ; - исканаи занбӯрпарвар; - асалкашак; - мизи полоиш барои буридани рӯйпӯши асал; - банкаҳои шишагӣ ё дигар зарф барои нигоҳ доштани асал.
Хоначаи сайёр (домик) – ин:	- хоначаи муваққатӣ барои зисти занбурпарвар.
Мизи полоиш – ин:	- барои буридани рӯйпӯши асал аз болои шони асалдор ва муваққатан гузоштани шонҳои буридашуда.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Додани хӯроки батаҳриковаранда ба занбӯрон		**SI 6123-07-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ба оилаҳои занбӯри асал додани хӯроки батаҳриоваранда, фоиданокии хӯрокро барои инкишофи минбаъдаи занбӯрон тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми додани хӯроки батаҳриковаранда ба оилаҳои занбӯри асал.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - TC 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-05-2/01 Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Тайёр намудани хӯроки батаҳриковаранда	1.1. Дастрас намудани хӯроки батаҳриковаранда. 1.2. Тайёр кандани ***хӯрокаи батаҳриковаранда.***	
2. Додани хӯроки	2.1. Кушодани сарпӯши қуттӣ ва ***нимбардошт*** намудани ҷиҳози	

батаҳрикоранда ба оилаҳои занбӯри асал	гарминигоҳдоранда. 2.2. Гузоштани печондаҳои кулчаканд дар болои шонҳо ё қандоб/ охурчаҳо. 2.3. Пӯшидани сарпӯш ва ба ҳолати аввала баргардонидани ҷиҳози гарминигоҳдоранда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - муайян намудани хӯроки батаҳрикоранда; - муайян намудани афзоиши тухмгузории модарзанбӯр; - тайёр намудани оилаҳо барои шаҳдкашонӣ; - тайёр кандани хӯрокаи батаҳрикоранда дар шакли қандоб ва кулчақанд; - риоя намудани қоидаҳои гузоштани печондаҳои кулчақанд ва ё қандоб/охурчаҳо; - истифода намудани либосҳои муҳофизатӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат, беҳдоштӣ ва техникаи бехатарӣ; - усулҳои тайёр кандани хӯрокаи батаҳрикоранда дар шакли қандоб ва кулчақанд; - тартиби кушодани сарпӯши қуттӣ ва ҷиҳози гарминигоҳдоранда; - қоидаҳои гузоштани печондаҳои кулчақанд ва қандоб дар болои шонҳо; - роҳҳои муайян намудани афзоиши тухмгузории модарзанбӯр; - тартиби тайёр намудани оилаҳо барои шаҳдкашонӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Тайёр намудани хӯроки батаҳрикоранда											
1.1. Дастрас намудани хӯроки батаҳрикоранда	√			√							
1.2. Тайёр кандани ***хӯрокаи батаҳрикоранда***	√			√							
Элементи 2: Додани хӯроки батаҳрикоранда ба оилаҳои занбӯри асал											

2.1. Кушодани сарпӯши куттӣ ва ***нимбардошт*** намудани ҷиҳози гарминигоҳдоранда	√			√							
2.2. Гузоштани печондаҳои кулчақанд дар болои шонҳо ё қандоб/ охурчаҳо	√			√							
2.3. Пӯшидани сарпӯш ва ба ҳолати аввала баргардонидани ҷиҳози гарминигоҳдоранда	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хӯрокаи батаҳриковаранда – ин:	- асал, хокаи шакар, шир, нистаген, гарди гул (пыльца) ва доруҳои зарурӣ. Хӯрокаи батаҳриковаранда дар шакли кулчақанд, хӯркаи сафедадор буда, таркиби он чунин аст: 80-85% хокаи шакар, 25-30 % асал, гардғизо, шир ва дигар доруҳои зидди касалиҳои занбӯр.
Нимбардошт:	- ҳангоми додани хӯрок гармкунандаҳо қисман боло бартошта мешаванд. Дар ҳолати пурра бардоштан гармӣ аз канду хориҷ мешавад, ки ин боиси хавотирии занбӯрон мегардад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо	**SI 6123-08-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди кор кардан бо оилаҳои тарбиятгар, тақсим намудани модархона ва модарзанбӯрони ҷавон ва ҷуфтшавии модарзанбӯронро бо назардошти риояи қоидаҳои занбӯриасалпарварӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми тақсим намудани модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳои занбӯри асал.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-04-2/01 Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо; - SI 6123-05-2/01 Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил; - SI 6123-06-2/01 Ҷамъоварӣ намудани асал.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Кор кардан бо оилаҳои тарбиятгар	1.1. Тайёр намудани хонаи махсус барои шинондани ***кирминаҳо*** ба шони модарӣ. 1.2. Муайян намудани миқдори ***модархонаҳо*** дар оилаи тарбиятгар. 1.3. Соқит намудани модархонаҳои (маточник) корношоям. 1.4. Пӯшонидани муваққатии курпача ба болои шонҳои оилаи тарбиятгар. 1.5. Бардоштани чорчӯбаи модархонадор.
2. Тақсим намудани	2.1. Ҷойгир кардани оилаҳои хурди бемодар (24 соат пеш аз

модарзанбӯрон ба оилаҳои ҷавон ва бемодар	шинондани модарзанбӯр). 2.2. Ба ҳисоб гирифтани оилаҳои бемодар. 2.3. Тайёр намудани ҷой барои гузоштани қафасчаи модарзанбӯр. 2.4. Тақсим намудани модархонаҳо ба оилаҳои бемодар.
3. Иҷро намудани корҳо барои ҷуфтшавии модарзанбӯрон	3.1. Назорат намудани қабули модарзанбӯрон дар оилаҳои хурд ва бемодар. 3.2. Такроран гузоштани модархона ва ё модарзанбӯри ҷавон ба оилаҳои бемодар. 3.2. Санҷидани модарзанбӯрони ҷавон барои ҷуфтшавӣ. 3.4. Ба ҳисоб гирифтани модарзанбӯрони бордоргардида.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва беҳдошти истеҳсолӣ; - тайёр намудани хонаи махсус барои шинондани кирминаҳо ба шони модарӣ; - муайян намудани миқдори модархонаҳо дар оилаи тарбиятгар; - гирифтани модархонаҳои (маточник) корношоям; - пӯшонидани муваққатии курпача ба болои шонҳои оилаи тарбиятгар; - бардоштани чорчӯбаи модархонадор; - ба ҳисоб гирифтани оилаҳои бемодар; - тайёр намудани ҷой барои гузаронидани қафасчаҳои модархонадор; - тақсим намудани модархонаҳо ба оилаҳои бемодар; - назорати қабули модарзанбӯрон дар оилаҳои хурд ва бемодар; - такроран гузоштани модархона ва ё модарзанбӯри ҷавон ба оилаҳои бемодар; - санҷиши модарзанбӯрони ҷавон барои ҷуфтшавӣ; - ба ҳисоб гирифтани модарзанбӯрони бордоргардида.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - усулҳои тайёр намудани хонаи махсус барои шинондани кирминаҳо ба шони модарӣ; - чораҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо занбӯри асал ва асбобҳо, қобилияти пешгирии нешзанӣ ва аксуламалҳои аллергӣ; - тартиби муайян намудани миқдори модархонаҳо дар оилаи тарбиятгар; - тағйирот дар фаъолияти занбӯри асал вобаста ба фасли сол ва шароити иқлимӣ; - тартиби пӯшонидани муваққатии курпача ба болои шонҳои оилаи тарбиятгар; - тарзи бардоштани чорчӯбаи модархонадор; - қоидаҳои ҷойгир кардани оилаҳои хурди бемодар (24 соат пеш аз шинондани модарзанбӯр); - тарзи ба ҳисоб гирифтани оилаҳои бемодар; - роҳҳои тайёр намудани ҷой барои гузаронидани қафасчаҳои модархонадор; - қоидаҳои тақсим намудани модархонаҳо ба оилаҳои бемодар. - тартиби назорати қабули модарзанбӯрон дар оилаҳои хурд ва бемодар;

	- такроран гузоштани модархона ва ё модарзанбӯри ҷавон ба оилаҳои бемодар; - тартиби санҷиши модарзанбӯрони ҷавон барои ҷуфтшавӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - меҳрубон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Кор кардан бо оилаҳои тарбиятгар											
1.1. Тайёр намудани хонаи махсус барои шинондани ***кирминаҳо*** ба шони модарӣ	√			√							
1.2. Муайян намудани миқдори ***модархонаҳо*** дар оилаи тарбиятгар	√			√							
1.3. Соқит намудани модархонаҳои (маточник) корношоям	√			√							
1.4. Пӯшонидани муваққатии курпача ба болои шонҳои оилаи тарбиятгар	√			√							
1.5. Бардоштани чорчӯбаи модархонадор.	√			√							
Элементи 2: Тақсим намудани модарзанбӯрон ба оилаҳои ҷавон ва бемодар											
2.1. Ҷойгир кардани оилаҳои хурди бемодар (24 соат пеш аз шинондани модарзанбӯр)	√										
2.2. Ба ҳисоб гирифтани оилаҳои бемодар	√										

2.3. Тайёр намудани ҷой барои гузоштани қафасчаи модарзанбӯр	√										
2.4. Тақсим намудани модархонаҳо ба оилаҳои бемодар	√										
Элементи 3: Иҷро намудани корҳо барои ҷуфтшавии модарзанбӯрон											
3.1. Назорат намудани қабули модарзанбӯрон дар оилаҳои хурд ва бемодар	√			√							
3.2. Такроран гузоштани модархона ва ё модарзанбӯри ҷавон ба оилаҳои бемодар	√			√							
3.2. Санҷидани модарзанбӯрони ҷавон барои ҷуфтшавӣ	√			√							
3.4. Ба ҳисоб гирифтани модарзанбӯрони бордоргардида	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Модархонаҳо:	- модарзанбӯроне, ки дар ҳолати наздик ба баромадан ҳастанд.
Қафасчаи модарзанбӯр:- ин	- симтурҳои махсуси модарнигоҳдоранда аз хавфи ҳуҷуми занбӯрон.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода бурдани оилаҳои хурди ҷудошуда	**SI 6123-09-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди истифодаи оилаҳои хурди ҷудогардида бо модарзанбӯрон, фаъолияти кори онҳо, тайёр намудани оилаҳои хурд бо модарзанбӯри бордорбуда ва бордоршудаи баҳориро бо назардошти риояи технологияи занбӯриасалпарварӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми истифодаи оилаҳои хурди ҷудогардидаи оилаҳои занбӯри асал.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой; - SI 6123-04-2/01 Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омода намудани оилаҳои хурди ҷудогардида бо модарзанбӯрони бордоргардида	1.1. Ба нақша гирифтани миқдори ***оилаҳои хурд*** ба мавсими зимистон. 1.2. Муҳайё кардани шароити гармӣ барои зинда мондани оилаҳои хурд. 1.3. Гузоштани ***насли пӯшида*** барои пурқувватшавии онҳо дар

	фасли баҳор. 1.4. Истифода намудани оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои ҷамъоварии ҳосил.
2. Истифода намудани оилаҳои ҷудошудаи баҳорӣ бо модарзанбӯрони бордорнашуда	2.1. Ташкил кардани оилаҳои хурди баҳорӣ бо модарзанбӯрони ҷавони нобордоршуда бо дарназардошти ***канаи варроатоз***. 2.2. Коркард кардани оилаи ҷавон баъди баромади насли пӯшида. 2.3. Пурқувват кардани оилаи хурд баъд аз бордоршавӣ ва тухмгузории модарзанбӯри ҷавон. 2.4. Истифода намудани оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои ҷамъоварии ҳосил бо қафомонии як моҳ.
3. Тайёр намудани оилаҳои хурд бо модарзанбӯри бордорбуда ва бордоршудаи баҳорӣ	3.1. Тайёр кардани ҷой барои гузаронидани оилаи хурд аз оилаи асосӣ. 3.2. Гузаронидани оилаи хурд бо модарзанбӯри тухмкунанда тибқи ***стандарт***. 3.3. Ба фурӯш баровардани миқдори оилаҳои хурди ҷудокардашуда. 3.4. Якҷоя кардани оилаҳои хурди модарзанбӯрони бордоршудаи ҷавон барои ташкили ***оилаҳои пурқуввати асалӣ (медовик)***.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва санитария истеҳсолӣ; - тайёр намудани оилаҳои хурд ба мавсими зимистон; - иҷро намудани корҳои зарурӣ барои зинда мондани оилаҳои хурд; - гузоштани насли пӯшида барои пурқувватшавии онҳо дар фасли баҳор; - истифода намудани оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои ҷамъоварии ҳосил; - ташкил кардани оилаҳои хурди баҳорӣ бо модарзанбӯрони ҷавони нобордоршуда бо дарназардошти канаи варроатоз; - тайёр намудани оилаи ҷавон баъди баромади насли пӯшида; - пурқувват кардани оилаи хурд баъд аз бордоршавӣ ва тухмгузории модарзанбӯри ҷавон; - омода намудани ҷой барои гузаронидани оилаи хурд аз оилаи асосӣ; - гузаронидани оилаи хурд бо модарзанбӯри тухмкунанда тибқи стандарт; - истифода намудани либосҳои ҳимоявӣ; - расонидани ёрии аввалия.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва санитария истеҳсолӣ; - усулҳои банақшагирии миқдори оилаҳои хурд ба мавсими зимистон; - тартиби муҳайё кардани шароити гармӣ барои зинда мондани оилаҳои хурд; - усулҳои гузоштани насли пӯшида барои пурқувватшавии онҳо дар фасли баҳор; - роҳҳои истифодаи оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои

	чамъоварии ҳосил; - қоидаҳои ташкил кардани оилаҳои хурди баҳорӣ бо модарзанбӯрони ҷавони нобордоршуда бо дарназардошти канаи варроатоз; - тартиби коркарди оилаи ҷавон баъди баромади насли пӯшида; - роҳҳои пурқувват кардани оилаи хурд баъд аз бордоршавӣ ва тухмгузории модарзанбӯри ҷавон; - усулҳои тайёр кардани ҷой барои гузаронидани оилаи хурд аз оилаи асосӣ; - тартиби гузаронидани оилаи хурд бо модарзанбӯри тухмкунанда тибқи стандарт; - қоидаҳои баҳамории оилаҳои хурди модарзанбӯрони бордоршудаи ҷавон барои ташкили оилаҳои пурқуввати асалӣ (медовик).
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - меҳрубон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани оилаҳои хурди ҷудогардида бо модарзанбӯрони бордоргардида											
1.1. Ба нақша гирифтани миқдори ***оилаҳои хурд*** ба мавсими зимистон	√										
1.2. Муҳайё кардани шароити гармӣ барои зинда мондани оилаҳои хурд	√										
1.3. Гузоштани ***насли пӯшида*** барои пурқувватшавии онҳо дар фасли баҳор	√										
1.4. Истифода намудани оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои ҷамъоварии ҳосил	√										

Элементи 2: Истифода намудани оилаҳои ҷудошудаи баҳорӣ бо модарзанбӯрони бордорнашуда											
2.1. Ташкил кардани оилаҳои хурди баҳорӣ бо модарзанбӯрони ҷавони нобордоршуда бо дарназардошти ***канаи варроатоз***	√										
2.2. Коркард кардани оилаи ҷавон баъди баромади насли пӯшида	√										
2.3. Пурқувват кардани оилаи хурд баъд аз бордоршавӣ ва тухмгузории модарзанбӯри ҷавон	√										
2.4. Истифода намудани оилаҳои хурд ҳамчун оилаи асосӣ барои ҷамъоварии ҳосил бо қафомонии як моҳ	√										
Элементи 3: Тайёр намудани оилаҳои хурд бо модарзанбӯри бордорбуда ва бордоршудаи баҳорӣ											
3.1. Тайёр кардани ҷой барои гузаронидани оилаи хурд аз оилаи асосӣ	√										
3.2. Гузаронидани оилаи хурд бо модарзанбӯри тухмкунанда тибқи ***стандарт***	√										
3.3. Ба фурӯш баровардани миқдори оилаҳои хурди ҷудокардашуда	√										
3.4. Якҷоя кардани оилаҳои хурди модарзанбӯрони бордоршудаи ҷавон барои ташкили ***оилаҳои пурқуввати асалӣ (медовик)***	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Оилаҳои хурд:	- оилаҳое мебошанд, ки ҳамагӣ то 4 шон занбӯр доранд.
Насли пӯшида:	- насле, ки дар шони занбӯр болои он бо пардаи мумӣ пӯшонида шудааст ва наздик ба баромад аст.
Канаи варроатоз:	- канаи зараррасон, ки хоси занбур буда, хӯроки он танҳо гемолимфи (хун) занбӯрон аст.
Стандарти оилаи хурд:	- мувофиқи стандарт оилаи хурд 1,2 кг занбӯр, 1,5 кг хӯрока, як шон гардғизо. Дар маҷмуъ 4 шонро дар бар мегирад.
Оилаҳои пурқуввати асалӣ (медовик):	- оилаҳое, ки қувватнокиашон аз 15 шон занбӯр зиёд мебошад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ	**SI 6123-10-2/01**

Воҳиди салоҳияти мазкур раванди истифодаи оилаҳои занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳо, назорати фенологии гулшукуфоӣ, истифодаи манбаи шаҳдҷудокунӣ ва ҷамъоварии ҳосилро барои дарёфти манбаи асосии хӯрока тавсиф менамояд.
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гарди гулкунии растаниҳо.
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой; - SI 6123-04-2/01 Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо; - SI 6123-09-2/01 Истифода бурдани оилаҳои хурди ҷудошуда.

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳо	1.1. Муайян намудани ***минтақаҳои дорои растаниҳои гулкунанда.*** 1.2. Тайёр намудани оилаҳои занбӯри асал (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳо. 1.3. Кӯчонидани оилаҳо бо мақсади гарди гулкунии растаниҳо. 1.4. Гузаронидани корҳои агротехникӣ вобаста ба ***омилҳои табиӣ.*** 1.5. Гузоштани тарозӯи назоратӣ дар зери канду. 1.6. Қайд намудани назорати ҳаррӯза дар ***дафтар (журнал)***. 1.7. Муайян намудани натиҷаи гарди гулкунии растаниҳо ҳангоми ҷамъоварии ҳосил.
2. Назорати фенологии гулшукуфоии растаниҳои асалдеҳ	2.1. Гузаронидани санҷиши оилаҳо барои таҳқиқ намудани дастрасии шаҳд. 2.2. Ба ҳисоб гирифтани гарди гули овардашуда аз оилаҳои интихобӣ бо фуруди занбӯрон. 2.3. Баркашидани шаҳди овардашуда, ҳар бегоҳ дар як вақти муқарраршуда. 2.4. Сабт намудани кори якрӯзаи як оила дар дафтар (журнал).
3. Истифода бурдани манбаи шаҳдҷудокунии растаниҳои кишоварзӣ	3.1. Гузаронидани корҳои агротехникӣ дар робита ба гурӯҳи растаниҳои шаҳддиҳанда. 3.2. Таҳқиқ намудани вақти гулкунии растаниҳои баҳорӣ, тобистонӣ ва тирамоҳӣ барои кӯчонидан. 3.3. Наздик ҷойгир намудани оилаҳои занбӯр ба растаниҳои асалдеҳ. 3.4. Истифода намудани тухмиҳо ва растаниҳои шаҳддиҳанда. 3.5. Истифода намудани растаниҳои табиӣ барои ҷамъоварии маҳсулот. 3.6. Бастани шартнома бо заминдорону боғдорон ҷиҳати кӯчонидани оилаҳои занбӯри асал барои гарди гулкунии растаниҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва ҳифзи муҳити зист;

	- омӯхтани минтақаҳои дорои растаниҳои гулкунанда то радиуси 2 км. ё худ 1250 га замин; - риоя намудани қоидаҳо ҳангоми кӯчонидани оилаҳо бо мақсади гарди гулкунии растаниҳо; - иҷро намудани корҳои агротехникӣ вобаста ба омилҳои табиӣ; - истифода намудани тарозӯи назоратӣ; - қайд намудани дафтарчаи боғча (журнал); - омӯхтани гулшукуфоии растаниҳои шаҳддиҳандаи минтақа дар давоми се мавсими сол бо ёрии микропипетка; - дарёфти хулосаи ҷамъи ҳосили растаниҳои шаҳддиҳанда аз ҳисоби рақамҳои ҳосилшудаи микропипетка дар давоми се сол; - гузаронидани санҷиши се оила барои таҳқиқ намудани дастрасии шаҳд бо роҳи шумори занбӯр дар 1-3 дақиқа; - ба ҳисоб гирифтани гарди гули овардашуда аз се оилаҳои интихобӣ бо фуруди занбӯрон дар як дақиқа; - ба ҳисоб гирифтани вазъи экологии минтақа; - интихоб намудани ҷой барои боғчаи занбӯрон; - ба ҳисоб гирифтани шумори занбӯрони боғча; - ба назар гирифтани сарфи хӯрока ба ҳар оилаи занбӯр 100 кг/сол; - санҷидани ҳаррӯзаи омади шаҳд бо нишондоди тарозӯи назоратӣ; - гузоштани мумварақ барои афзоиши насл ва захираи асал; - ҳамкорӣ намудан бо заминдорону боғдорон барои кӯчонидани оилаҳои занбӯри асал.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва ҳифзи муҳити зист; - минтақаҳои дорои растаниҳои гулкунанда; - намудҳои гуногуни растаниҳои асал, биология, морфология ва фенологияи онҳо; - қоидаҳои тайёр намудани оилаҳои занбӯри асал (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳо; - тартиби муайян кардани растаниҳои асал дар саҳро ва ҳам дар асоси хусусиятҳо ва тавсифи онҳо; - корҳои агротехникӣ ва тартиби гузаронидани онҳо вобаста ба омилҳои табиӣ; - усулҳо ва тарзи мушоҳидаи фенологӣ, аз ҷумла муайянкунии оғози гулкунӣ, давомнокӣ ва шиддатнокии он; - роҳҳои гарди гулкунии растаниҳо ҳангоми ҷамъоварии ҳосил; - қоидаҳои гузаронидани санҷиши оилаҳо барои таҳқиқ намудани дастрасии шаҳд; - таъсири шароити иқлимӣ ва муҳити зист ба шаҳдҷудокунии растаниҳо, аз қабили ҳарорат, рӯшноӣ, намӣ ва мавҷудияти гарди гулкунанда; - тартиби баркаш кардани шаҳди овардашуда; - тартиби таҳқиқ намудани вақти гулкунии растаниҳои баҳорӣ, тобистонӣ ва тирамоҳӣ барои кӯчонидан; - принсипҳои истифодаи устувори захираҳои табиӣ ва ҳифзи гуногунии биологӣ дар раванди назорати фенологӣ; - тартиби банақшагирӣ ва ташкили вақт барои мушоҳидаҳои

	мунтазами гулкунии растаниҳо дар мавсим. - тартиби бастани шартнома бо заминдорону боғдорон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - ташкилотчӣ; - ташаббускор; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳо											
1.1. Муайян намудани ***минтақаҳои дорои растаниҳои гулкунанда***	√			√							
1.2. Тайёр намудани оилаҳои занбӯри асал (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳо	√			√							
1.3. Кӯчонидани оилаҳо бо мақсади гарди гулкунии растаниҳо	√			√							
1.4. Гузаронидани корҳои агротехникӣ вобаста ба омилҳои табиӣ	√			√							
1.5. Гузоштани тарозӯи назоратӣ дар зери канду	√			√							
1.6. Қайд намудани назорати ҳаррӯза дар ***дафтар (журнал)***	√			√							
1.7. Муайян намудани натиҷаи гарди гулкунии растаниҳо ҳангоми ҷамъоварии ҳосил	√			√							

Элементи 2: Назорати фенологии гулшукуфоии растаниҳои асалдеҳ											
2.1. Гузаронидани санҷиши оилаҳо барои таҳқиқ намудани дастрасии шаҳд	√			√							
2.2. Ба ҳисоб гирифтани гарди гули овардашуда аз оилаҳои интихобӣ бо фуруди занбӯрон	√			√							
2.3. Баркашидани шаҳди овардашуда, ҳар бегоҳ дар як вақти муқарраршуда	√			√							
2.4. Сабт намудани кори якрӯзаи як оила дар дафтар (журнал)				√							
Элементи 3: Истифода бурдани манбаи шаҳдҷудокунии растаниҳои кишоварзӣ											
3.1. Гузаронидани корҳои агротехникӣ дар робита ба гурӯҳи растаниҳои шаҳддиҳанда	√			√							
3.2. Таҳқиқ намудани вақти гулкунии растаниҳои баҳорӣ, тобистонӣ ва тирамоҳӣ барои кӯчонидан	√			√							
3.3. Наздик ҷойгир намудани оилаҳои занбӯр ба растаниҳои асалдеҳ	√			√							
3.4. Истифода намудани тухмиҳо ва растаниҳои шаҳддиҳанда	√			√							
3.5. Истифода намудани растаниҳои табиӣ барои ҷамъоварии маҳсулот	√			√							
3.6. Бастани шартнома бо заминдорону боғдорон ҷиҳати кӯчонидани оилаҳои занбӯри асал барои гарди гулкунии растаниҳо	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Минтақаҳои дорои растаниҳои гулкунанда:	- то радиуси 2 км. ё худ 1250 га замин - фоиданокии миёнаи парвози занбӯр дар масофаи 1250 га замин бо дарназардошти шароити миёна.
Омилҳои табиӣ дохил мешаванд:	- ҳарорат, намнокӣ, боронӣ, хушкӣ, шамол, хокбориш, вақти рӯз, рушноии офтоб, мавқеи ҷойгиршавӣ аз сатҳи баҳр, истифодаи агротехникаи хоҷагӣ ва ғайра.
Дафтар (журнал) - ин:	- дафтаре, ки фаъолияти ҳаррӯзаи кори занбӯр дар он қайд карда мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо	**SI 6123-11-2/01**

Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайян намудани касалиҳои инфексионӣ, инвазионӣ, ғайрисироятӣ ва усулҳои мубориза бо назардошти риояи бехатарӣ аз истифодаи доруҳои зараровар тавсиф менамояд.

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- ҳангоми мубориза бо касалиҳо.

Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал;
- SI 6123-04-2/01 Муайян кардани қувватнокии оилаҳои занбӯри асал, гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо;
- SI 6123-10-2/01 Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ.

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани ***касалиҳои инфексионии*** оилаҳои занбӯри асал	1.1. Муайян намудани инфексияи дохилшуда дар оила. 1.2. Муайян намудани ҳолати дохилшавии микроб (вирус) дар оила. 1.3. Муайян намудани нишонаҳои инфексия ва давомнокии беморӣ (инкубатсия). 1.4. Санҷидани зиндамонии намуди инфексия бо назардошти ***иммунии бадани занбӯр***.
2. Муайян намудани касалиҳои инвазионӣ	2.1. Муайян намудани намуди касалии инвазионӣ. 2.2. Пешниҳод кардани занбӯрҳои мурда ва шони наслзарардида барои ташхис ба озмоишгоҳ. 2.3. Кам кардани канаи варроатоз бо усули зоотехникӣ ва кимиёӣ.
3. Муайян намудани ***касалиҳои ғайрисироятӣ***	3.1. Ошкор намудани сабабҳои пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ дар оилаҳо. 3.2. Муайян намудани ***роҳгумзании оилаҳо*** ва пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ. 3.3. Муайян намудани миқдори хӯрока дар оила.
4. Истифода намудани усулҳои мубориза бар зидди касалиҳои оилаҳои занбӯри асал	4.1. Пешгирӣ намудани роҳҳои паҳншавии инфексия бо гузоштани нишонаҳои манъкунанда (карантин). 4.2. Дастрас намудани ***доруҳои зарурӣ*** вобаста ба инфексия ва истифодаи дурусти онҳо. 4.3. Иҷро кардани корҳои тозакунӣ ва безараркунии кандуҳо ва чӯбакҳои шонҳо аз касалии дарунрав (нозематоз). 4.4. Гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои тамйизшуда. 4.5. Пешгирӣ намудан аз заҳролудшавии занбӯрон ҳангоми коркарди боғу токзорҳо бо заҳрхимикатҳо. 4.6. Таъмин намудани оила бо хӯроки зарурӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат, беҳдошти санитарӣ ва ҳифзи муҳити зист; - риоя намудани меъёрҳо ва дастурҳое, ки саломатии занбӯри асалро танзим мекунанд ва барои назорати бемориҳои сироятӣ; - омӯхтани ҳолати кори оилаҳои занбӯри асал; - гирифтани маълумот оид ба бемориҳои инфексионӣ ва

	инвазионӣ, ки метавонанд ба оилаҳои занбӯри асал таъсир расонанд ва нишонаҳои онҳо; - бартараф намудани ***камбудиҳо*** дар кандуҳои занбӯри асал; - омӯхтани нишонаҳои инфексия ва давомнокии беморӣ; - ҳамкорӣ намудан бо озмоишгоҳ ҷиҳати муайян кардани касалиҳои занбӯри асал ва ташхиси онҳо; - муайян кардани намуди канаҳо дар оилаҳо; - пешниҳод кардани 50 занбӯри мурда ва шони наслзарардида бо андозаи 10 х15 см барои ташхис ба озмоишгоҳ; - муайян намудани роҳҳои кам кардани канаи варроатоз; - ошкор намудани сабабҳои пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ дар оилаҳо; - муайян намудани сабаби пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ; - назорат намудани миқдори хӯрока дар оила; - пешгирӣ намудани роҳҳои паҳншавии инфексия бо гузоштани нишонаҳои манъкунанда (карантин); - дастрас намудани доруҳои зиддимикробӣ вобаста ба касалиҳои занбӯри асал; - тоза ва безарар кардани кандуҳо ва чӯбакҳои шонҳо аз касалии дарунрав (нозематоз); - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ ҳангоми тамйиз кардани кандуҳо; - пешгирӣ намудан аз ҳолатҳои заҳролудшавии занбӯрон.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, беҳдошти санитарӣ ва ҳифзи муҳити зист; - усулҳои омӯзиши ҳолати кори оилаҳои занбӯри асал; - қоидаҳои муайян намудани инфексияи дохилшуда дар оила; - қоидаҳои муайян кардани ҳолати дохилшавии микроб (вирус) дар оила; - усулҳои тозагӣ ва гигиена дар занбӯри асал барои пешгирии паҳншавии бемориҳо; - усулҳои гуногуни табобати бемориҳои сироятии занбӯри асал, аз ҷумла истифодаи доруҳо ва воситаҳои табиӣ; - биология ва рафтори занбӯри асал, давраи зиндагии онҳо, анатомия ва физиология; - усулҳои гуногуни ташхиси бемориҳои занбӯри асал, аз қабили таҳлили микроскопии намунаҳои ферментатсия ва бадани занбӯри асал, усулҳои бактериологӣ ва молекулавӣ-биологӣ; - тарзи гузаронидани омӯзиши нишонаҳои инфексия ва давомнокии беморӣ (инкубатсия); - қоидаҳои муайян кардани намуди канаҳо дар оилаҳо; - қоидаҳои бо роҳи зоотехникӣ кам кардани канаи варроатоз; - усулҳои ошкор намудани сабабҳои пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ дар оилаҳо; - сабабҳои роҳгумзании оилаҳо; - тартиби пешгирии роҳҳои паҳншавии инфексия бо гузоштани нишонаҳои манъкунанда (карантин); - дастурамали доруҳои зиддимикробӣ вобаста ба инфексия ва истифодаи дурусти онҳо; - тарзи тоза ва безарар кардани кандуҳо ва чӯбакҳои шонҳо аз

	касалии дарунрав (нозематоз); - тартиби гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои тамйизшуда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани ***касалиҳои инфексионии*** оилаҳои занбӯри асал											
1.1. Муайян намудани инфексияи дохилшуда дар оила	√										
1.2. Муайян намудани ҳолати дохилшавии микроб (вирус) дар оила	√										
1.3. Муайян намудани нишонаҳои инфексия ва давомнокии беморӣ (инкубатсия)	√										
1.4. Санҷидани зиндамонии намуди инфексия бо назардошти ***иммунии бадани занбӯр***	√										
Элементи 2: Муайян намудани касалиҳои инвазионӣ											
2.1. Муайян намудани намуди касалии инвазионӣ	√			√							
2.2. Пешниҳод кардани занбӯрҳои мурда ва шони наслзарардида барои ташхис ба озмоишгоҳ	√			√							
2.3. Кам кардани канаи варроатоз бо усули зоотехникӣ ва кимиёӣ	√			√							

Элементи 3: Муайян намудани касалиҳои ғайрисироятӣ											
3.1. Ошкор намудани сабабҳои пайдоиши ***касалиҳои ғайрисироятӣ*** дар оилаҳо	√			√							
3.2. Муайян намудани ***роҳгумзании оилаҳо*** ва пайдоиши касалиҳои ғайрисироятӣ	√			√							
3.3. Муайян намудани миқдори хӯрока дар оила	√			√							
Элементи 4: Истифода намудани усулҳои мубориза бар зидди касалиҳои оилаҳои занбӯри асал											
4.1. Пешгирӣ намудани роҳҳои паҳншавии инфексия бо гузоштани нишонаҳои манъкунанда (карантин)	√		√								
4.2. Дастрас намудани ***доруҳои зарурӣ*** вобаста ба инфексия ва истифодаи дурусти онҳо	√		√								
4.3. Иҷро кардани корҳои тозакунӣ ва безараркунии кандуҳо ва чӯбакҳои шонҳо аз касалии дарунрав (нозематоз)	√		√								
4.4. Гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои тамйизшуда	√		√								
4.5. Пешгирӣ намудан аз заҳролудшавии занбӯрон ҳангоми коркарди боғу токзорҳо бо заҳрхимикатҳо		√									
4.6. Таъмин намудани оила бо хӯроки зарурӣ		√									

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Касалиҳои инфексионӣ:	- ба касалиҳои инфексионии оилаҳои занбӯри асал дохил мешаванд: пӯсиши америкоӣ, пӯсиши аврупоӣ, халташавии насл, аскозфероз, аспергилёз ва ғайраҳо.
Иммунии бадани занбӯр:	- дар ҳашарот хам, аз ҷумла занбӯрон аз насл ба насл иммунитет мегузарад.
Касалиҳои ғайрисироятӣ - ин:	- бемориҳое мебошанд, ки ба оилаҳои дигар гузаранда нестанд ва аз камбудиҳои занбӯрпарвар ба вуҷуд меоянд.
Роҳгумзании оилаҳо:	- бо фосилаи муайян гузоштани қатори кандуҳо; - бо се ранг (кабуд, сафед ва зард) ранг кардани кандуҳо барои нишонагирии занбӯрон.
Доруҳои зарурӣ:	- доруҳои зарурӣ бар зидди канаи варроатоз: бипин, бисанар, акарасан, кислотаи мурча ва ғайра.

Исканаи занбӯрпарвар (Каҷкорд) - ин:	- асбоби махсус аст, ки барои тоза кардани кандуҳо ва чӯбакҳои шонҳо ва инчунин барои ҷудо кардани шонҳо аз якдигар хизмат мекунад.
Камбудиҳо - инҳо:	- танг кардани сӯрохиҳои занбӯрбаро; - кам кардани шонҳо дар канду; - ба шонҳои асалдор гузаронидани занбӯрон; - гарм нигоҳ доштани оила; - пешгирии ҳолати дӯздигарии байни оилаҳо.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва борпечкунии маҳсулот	**SI 6123-12-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷрои корҳои тозакунӣ ва борпечкунии маҳсулоти оилаҳои занбӯри асалро барои гирифтани маҳсулот бо назардошти риояи бехатарӣ ва беҳдошти санитарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гирифтани маҳсулот, тозакунӣ ва барпечкунӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой; - SI 6123-06-2/01 Ҷамъоварӣ намудани асал.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя намудани корҳои беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ) ҳангоми полоиш ва борпечкунӣ	1.1. Истифода намудани ***воситаҳои беҳдоштӣ*** (санитарӣ-гигиенӣ). 1.2. Тоза кардани зарфҳои асалгирӣ. 1.3. Ба тартиб даровардани хоначаи сайёр. 1.4. Ҷо ба ҷо кардани асбобҳои асалкашӣ ва зарфҳо.
2. Гузаронидани корҳои тозакунии асал	2.1. Гузоштани ***элакчаҳои*** тамйизшудаи симтурдор ба зарфҳо ҳангоми полоиши асал. 2.2. Тоза кардани қисмати болои асал аз ***омехтаи*** мум ва ғайра. 2.3. Кашонидани маҳсулот ба анбор.
3. Иҷро намудани корҳои барпечкунии маҳсулот	3.1. Иҷро намудани корҳои барпечкунии маҳсулот тибқи талабот. 3.2. ***Мустаҳкам кардани сарпӯшҳо***. 3.3. Пешниҳод намудани маҳсулот барои фурӯш.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат, беҳдошти санитарӣ ва ҳифзи муҳити зист; - пӯшидани либосҳои махсуси занбӯрпарварӣ; - шустан ва хушк кардани зарфҳои асалгирӣ; - ба тартиб даровардани хоначаи сайёр; - истифода намудани асбобҳои асалкашӣ ва зарфҳо; - гузоштани элакчаҳои тамйизшудаи симтурдор ба зарфҳо ҳангоми полоиш; - тоза кардани қисмати болои асал аз тагшинҳо; - гузаронидани корҳои ташвиқотӣ барои фурӯши маҳсулот.

Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат, беҳдошти санитарӣ ва ҳифзи муҳити зист; - воситаҳои беҳдоштӣ ва тартиби истифодабарии онҳо; - тартиби тоза кардани зарфҳои асалгирӣ; - усулҳои ба тартиб даровардани хоначаи сайёр; - тартиби ҷобаҷо кардани асбобҳои асалкашӣ ва зарфҳо; - тартиби гузоштани элакчаҳои тамйизшудаи симтурдор ба зарфҳо ҳангоми полоиш; - қоидаҳои иҷрои корҳои барпечкунии маҳсулот тибқи талабот; - асосҳои маркетинг.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - зирак; - ташаббускор; - ташкилотчӣ.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани корҳои беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ) ҳангоми полоиш ва борпечкунӣ											
1.1. Истифода намудани ***воситаҳои беҳдоштӣ*** (санитарӣ-гигиенӣ)	√			√							
1.2. Тоза кардани зарфҳои асалгирӣ	√			√							
1.3. Ба тартиб даровардани хоначаи сайёр	√			√							
1.4. Ҷо ба ҷо кардани асбобҳои асалкашӣ ва зарфҳо	√			√							
Элементи 2: Гузаронидани корҳои тозакунии асал											

2.1. Гузоштани ***элакчаҳои*** тамйизшудаи симтурдор ба зарфҳо ҳангоми полоиши асал	√			√							
2.2. Тоза кардани қисмати болои асал аз ***омехтаи*** мум ва ғайра	√			√							
2.3. Кашонидани маҳсулот ба анбор	√			√							
Элементи 3: Иҷро намудани корҳои барпечкунии маҳсулот											
3.1. Иҷро намудани корҳои барпечкунии маҳсулот тибқи талабот	√			√							
3.2. ***Мустаҳкам кардани сарпӯшҳо***	√			√							
3.3. Пешниҳод намудани маҳсулот барои фурӯш	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Воситаҳои беҳдоштӣ:	- либосҳои махсуси занбӯрпарвар; - хилъати сафед; - собун; - сачоқ; - дастшӯякҳо ва ғайра.
Элакчаҳо:	- элакчаҳои полоиш ду дона: калончашмак ва хурдчашмак мешаванд ва болои зарф гузошта мешаванд.
Омехтаҳо:	- мум, порамумҳо, пой ва пари занбӯр. Ин омехтаҳо баъд аз 3-4 рӯз аз болои асал гирифта мешаванд.
Мустаҳкам кардани сарпӯшҳо:	- сарпӯши зарфи асалдошта ҳатман бо сарпӯши резиндор маҳкам карда мешавад, чунки асал хосияти буйҳои гуногуни берунаро ба худ ҷаббидан дорад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ барои сертификаткунонӣ	**SI 6123-13-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди тартиби сертификаткунонӣ ва стандартизатсия кардани маҳсулотро барои ба фурӯш баровардан бо риояи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии соҳа тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми сертификаткунонии маҳсулот.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 02-2/01 Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ; - SI 6123-06-2/01 Иҷро кардани корҳои асалкашӣ; - SI 6123-12-2/01 Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва барпечкунии маҳсулот.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ	1.1. Риоя намудани талаботҳои техникии маҳсулоти супоридашаванда. 1.2. Гузаронидани санҷиши пешакии маҳсулоти

	супоридашаванда. 1.3. Банду баст кардани маҳсулоти занбури асал. 1.4. Иҷро намудани корҳои тағмазанӣ ва нигоҳдории маҳсулоти занбури асал.
2. Риоя намудани технологияи стандарт ва талаботи сертификаткунонии маҳсулоти занбӯри асал	2.1. Гирифтани маълумоти зарурӣ дар бораи стандарт ва ***сертификаткунонӣ.*** 2.2. Гирифтани намунаи маҳсулот барои сертификаткунонӣ. 2.3. Гирифтани маҳсулоти сертификатсиякардашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи санитарӣ-гигиенӣ; - риоя намудани талаботи сертификаткунонии маҳсулоти занбӯри асал; - ҷамъоварӣ ва коркарди маҳсулоти гуногуни занбӯриасалпарварӣ, аз қабили асал, гарди гул, мум ва прополис; - бастабандӣ намудани маҳсулот барои интиқол ва нигоҳдорӣ; - тамғагузорӣ намудани намунаҳои бастабандишуда бо маълумоти зарурӣ, аз қабили намуди маҳсулот, санаи ҷамъоварӣ, ҷои пайдоиш ва дигар маълумоти дахлдор; - ҳамкорӣ намудан бо тарафҳои манфиатдор ҷиҳати супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ барои сертификаткунонӣ; - интихоб намудани озмоишгоҳи мувофиқ бо аккредитатсия ва таҷриба дар таҳлил ва сертификатсияи маҳсулоти занбӯри асалдошта.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои санитарӣ-гигиенӣ; - талаботи сертификаткунонии маҳсулоти занбӯри асал; - талабот ва меъёрҳои ҳуҷҷатгузорӣ, ки барои интиқоли намунаҳо ба озмоишгоҳ зарурӣ, аз ҷумла варақаҳои дархости таҳлилӣ ё сертификатсия; - таҷҳизоти махсус барои коркард ва бастабандии маҳсулот; - тартиби гузаронидани санҷиши пешакии маҳсулоти супоридашаванда; - қоидаҳои додани маълумоти умумӣ дар бораи стандарт ва сертификаткунонӣ; - усулҳои гирифтани намунаи маҳсулот барои Сертификаткунонӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - содиқ ба касб.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Супоридани маҳсулот ба озмоишгоҳ											
1.1. Риоя намудани талаботҳои техникии маҳсулоти супоридашаванда	√			√							
1.2. Гузаронидани санҷиши пешакии маҳсулоти супоридашаванда	√			√							
1.3. Банду баст кардани маҳсулоти занбури асал	√			√							
1.4. Иҷро намудани корҳои тағмазанӣ ва нигоҳдории маҳсулоти занбури асал	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани технологияи стандарт ва талаботи сертификаткунонии маҳсулоти занбӯри асал											
2.1. Гирифтани маълумоти зарурӣ дар бораи стандарт ва ***сертификаткунонӣ***	√			√							
2.2. Гирифтани намунаи маҳсулот барои сертификаткунонӣ	√			√							
2.3. Гирифтани маҳсулоти сертификатсиякардашуда	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Стандарткунонӣ – ин:	- бо қоидаҳои зарурӣ ва меъёру талаботҳо, ки ба зиёд гардидани маҳсулоти соҳа, сарфи ками меҳнати ҷисмонии коргарон ва сарфаи самараи иқтисодӣ бо мақсади таъмини саломатии инсоният қабул карда мешавад. Ба стандаркунонии соҳаи занбӯриасалпарварӣ таалуқ дорад: мум ва маҳсулоти мумӣ, мумварақ, асал, ширеш, гарди гул, шири модарзанбӯр, гарди гул, заҳри занбӯр.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҷалб намудани харидорон ҷиҳати фурӯши маҳсулот	**SI 6123-14-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди фурӯши маҳсулоти оилаҳои занбӯри асалро бо ҷалби харидорон бо назардошти риоя намудани ҳолати санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.	

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми фурӯши маҳсулот.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - TC 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон; - SB 01-1/01 Истифода бурдани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ; - SI 6123-06-2/01 Иҷро кардани корҳои асалкашӣ; - SI 6123-12-2/01 Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва барпечкунии маҳсулот; - SI 6123-13-2/01 Супоридани маҳсулотҳо (сертификаткунонӣ) ба озмоишгоҳ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омода намуани маҳсулот барои фурӯш	1.1. Риоя намудани талаботи беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ). 1.2. Ҷойгир кардани асал дар ***зарфҳои гуногун***. 1.3. Гузоштани ***намунаҳо маҳсулот тибқи талабот.*** 1.4. Ҳамкорӣ намудан бо тарафҳои манфиатдор ва маркетологҳо.
2. Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ	2.1. Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ дар шабакаҳои иҷтимоӣ. 2.2. Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ дар ярмаркаҳои фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ. 2.3. Омода намудани буклетҳо ва дигар маводи чопӣ барои муаррифӣ намудани маҳсулоти занбӯри асал.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва беҳдошти истеҳсолӣ; - таҳияи стратегияҳои маркетинг ва гузаронидани чорабиниҳо барои ҷалби таваҷҷӯҳ ба маҳсулот, ба монанди маъракаҳои таблиғотӣ, аксияҳо ва чорабиниҳои таблиғотӣ; - таҳлил намудани бозор ва рақибон, муайян кардани талаботи муштариён барои мутобиқ кардани маҳсулот ва стратегияҳои маркетингӣ; - тайёр кардани намунаи асал барои чашидани харидор; - ҷойгир кунонидани асал дар зарфҳои гуногуни аз 0,5 л. то 24 л.; - гузоштани намунаҳо дар лавҳаҳо танҳо дар соягӣ ва дар зарфҳоли шишагин; - муаррифӣ намудани маҳсулот ва самаранок муошират кардан бо муштариён.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат ва беҳдошти истеҳсолӣ; - усулҳои асосии фурӯш, қобилияти муайян кардани ниёзҳои муштариён ва пешниҳоди мувофиқ барои ҳалли онҳо; - қоидаҳои рекламаи асал тариқи тамғаҳои ҷалбкунанда ва тамғаи сертификат; - тартиби тайёр кардани намунаи асал барои чашидани харидор; - тартиби банақшагирӣ ва ташкили равандҳои фурӯш, баҳисобгирии маҳсулот ва иҷрои фармоишҳо; - асосҳои маркетинг; - қоидаҳо ва тартиби муаррифии маҳсулот занбӯри асал.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - ташаббускор; - ташкилотчӣ.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намуани маҳсулот барои фурӯш											
1.1. Риоя намудани талаботи беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ)	√			√							
1.2. Ҷойгир кардани асал дар ***зарфҳои гуногун***	√			√							
1.3. Гузоштани ***намунаҳо маҳсулот тибқи талабот***	√			√							
1.4. Ҳамкорӣ намудан бо тарафҳои манфиатдор ва маркетологҳо	√			√							
Элементи 2: Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ											
2.1. Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ дар шабакаҳои иҷтимоӣ	√			√							
2.2. Ташкил намудани корҳои таблиғотӣ дар ярмаркаҳои фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ	√			√							
2.3. Омода намудани буклетҳо ва дигар маводи чопӣ барои муаррифӣ намудани маҳсулоти занбӯри асал	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Зарфҳои гуногунҳаҷм:	- зарфҳои асалгирӣ асосан аз 0,5 то 24 л. буда, асосан аз чӯби зерфун, берёза, бед, чинор бо намнокии тахта 16%, флагҳои сирдор то 24 л., банкаҳои шишагин ва фарфорӣ мебошанд.
Намунаҳо маҳсулот тибқи талабот бояд:	- дар лавҳаҳо танҳо дар соягӣ ва дар зарфҳоли шишагин гузошта мешаванд.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба сифати занбуриасалпарвар ба кор шахсоне роҳ дода мешаванд, ки муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии умумӣ, дастурдиҳии ибтидоӣ, таълим ва таҷрибаомузӣ дар ҷойҳои корӣ, санҷиши дониш оид ба талаботҳои ҳифзи меҳнатро гузаштаанд.

Занбуриасалпарвар вазифадор аст:

– иҷро намудани ҳамон коре, ки тибқи дастури корӣ муқаррар шудааст;

– риояи қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнатӣ;

– истифода бурдани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ;

– риояи талаботҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

– фавран хабардор намудани роҳбари бевоситаи худ, дар ҳолати набудани вай дигар шахси вазифадорро, дар бораи ҳама гуна ҳолатҳое, ки ба ҳаёт ва саломатии одамон хавфро таҳдид мекунад, оид ба ҳар як фалокати нохуш, бад шудани саломатии худ, инчунин нишонаҳои бемориҳои сироятнок/шадид ва ё заҳролудшавӣ, ки дар истеҳсолот рух додааст;

– гузаронидани омӯзиши усулҳои бехатарӣ, тарзҳои иҷрои кор ва расонидани ёрии аввалия ба осебдидагони истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши донишҳои талаботҳои ҳифзи меҳнат;

– гузаштан аз муоинаи ҳатмии даврии тиббӣ (дар давоми фаъолияти меҳнатӣ) бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳое, ки Кодекси меҳнат ва дигар қонунҳо пешбинӣ карда шудааст.

– малакаҳои расонидани ёрии аввала ба осебдидагон дар ҳолатҳои нохуш;

– малакаҳои истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Бе иҷозати роҳбари бевоситаи худ рафтан аз ҷои корӣ, нӯшидани нӯшокиҳои спиртӣ дар ҷои кор, иҷозат дода намешавад.

Занбӯриасалпарвар «Дастурдиҳӣ оид ба расонидани ёрии аввалия ҳангоми садама ва ҳодисаҳои нохуш»-ро бояд донад.

Ба занбӯриасалпарвар «Тибқи меъёрҳои намунавӣ додани либоси махсус, пойафзоли махсус ва воситаҳои ҳифзи инфиродӣ» таъмин карда мешавад.

– либоси махсус;

– дастпӯшакҳои махсус ва омехта (комбинированные).

Ҳангоми кор бо заҳрхимикатҳо:

– противогаз бо кандуи тамғаи А, КД (фосфор – ва заҳрхимикатҳои хлорорганикӣ) ва тамғаи М (буғҳои ашёҳои органикӣ – формалдегид);

– респиратор (паном) «баргак» (доруҳои аэрозолии хушку тар ва заҳрхимикатҳо):

– либоси махсус;

– мӯза;

– дастпӯшакҳои резинӣ;

– айнакҳои муҳофизатӣ.

Занбӯриасалпарвар ба талаботи беҳбудсозии истеҳсолӣ ва беҳдошти шахсӣ бояд риоя кунад:

– пас аз иҷрои корҳо дасту рӯйро шуста, ба ташноб дарояд;

– сари вақт либоси махсусро барои шустан супорад;

– либоси махсусро бо либоси хона як ҷо нигоҳ надорад.

Ҳангоми кор ба занбӯриасалпарвар омилҳои зерини хавфнок ё зараровари истеҳсолӣ таъсир мерасонад:

– мошинҳо ва механизмҳои ҳаракаткунанда;

– нешзании занбӯрон;

– таъсири химикатҳо ҳангоми коркарди кандуҳо.

Дар сурати риоя накардани талаботи дар дастурамал пешбинишуда, вай тибқи тартиби «Қоидаҳои тартиботи дохилӣ» ва қонунҳои татбиқшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Талаботи бехатарӣ пеш аз оғози корҳо:

Занбӯриасалпарвар вазифадор аст корҳои зеринро амалӣ созад:

– пӯшидани либоси махсуси занбӯриасалпарварӣ мувофиқи талабот;

– омода намудани воситаи муҳофизати шахсӣ ва санҷидани коршоямии онҳо;

– омода намудани ҷои кор, вобаста ба хусусияти кор;

– тафтиш кардани коршоямии асбобу анҷом, дастгоҳ ва таҷҳизотҳо;

– ҳамеша тоза нигоҳ доштани кандуҳо, ҷои кор ва минтақаи корӣ;

– иҷро намудани кори супоридашуда ва дастурдодашуда.

Техникаи бехатарӣ

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба якчанд намуд тақсим мешавад. Таснифоти дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ – ин марҳилаи муҳими фаъолият дар ҳама гуна ширкатҳо, аз ҷумла, дар муассисаҳои ибтидоӣ касбӣ-техникӣ ва омӯзиш мебошад. Онҳо фарқ мекунанд бо мақсадҳо, хусусиятҳо, муҳлатҳо, шахси масъул ва инчунин бо шахсе, ки барои гузаронидани вай ваколатдор шудаанд. Ҳамаи масъалаҳои таъмини бехатарӣ дар истеҳсолот аз ҷониби мутахассиси соҳибкасб муайян, ҳаллу фасл карда мешавад.

Дастурдиҳии муқаддимавии оид ба техникаи бехатарӣ бо ҳама кормандоне, ки ба кор қабул шудаанд, новобаста аз собиқаи корӣ, синну сол, дараҷаи маълумот гузаронида мешавад. Он барои таълимгирандагоне, ки масалан таҷрибаи истеҳсолӣ мегузаранд, инчунин кормандони хизматӣ ва коргарони муваққатӣ ҳатмӣ мебошад.

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ, дар бораи ҳамагуна воситаҳои ҳимояи гурӯҳӣ ва инфиродӣ, ки дар корхонаҳо мавҷуданд, инчунин пайдарҳамии додани дастурдиҳиро бояд инъикос кунад. Дар дастурдиҳии мазкур, саволҳо оид ба ёрии аввалияи тиббӣ шахсоне, ки ҳангоми сӯхтор ё ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, ҷой дода мешавад. Дастурдиҳии муфасал бо кормандон дар ҳуҷраи техникаи бехатарӣ гузаронида мешавад. Он истифодаи воситаҳои техникии таълимӣ ва воситаҳои аёниро дар бар мегирад.

Дастурдиҳии ибтидоӣ на дар ҳуҷраи мутахассиси ҳифзи меҳнат, балки бевосита дар ҷойи кор гузаронида мешавад. Ашхоси муайяншуда вазифадоранд онро гузаранд:

– кормандони нав, аз он ҷумла, занбӯриасалпарварони кироя;

– кормандоне, ки бо шартномаи фаврӣ кор мекунанд;

– кормандоне, ки хизматианд аз ширкатҳои дуҷониба;

– таълимгирандагоне, ки дар таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ қарор доранд;

– шахсоне, ки дар фаъолияти корхона қарор доранд.

Дастурдиҳии такрорӣ ҳадди ақал як маротиба дар шаш моҳ гузаронида мешавад. Таърихи гузаронидани дастурдиҳӣ дар дафтари дастурдиҳии техникаи бехатарӣ қайд карда мешавад.

Гузаронидани чунин чорабиниҳо дар доираи ТИКТО аҳамияти махсус дорад. Масалан, пеш аз дарсҳои амалӣ дар литсейҳо, омӯзгор ҳар соат алгоритми амали хонандагонро такрор мекунад ва ба онҳо дар мавзӯи дарс саволҳо медиҳад. Ин имкон медиҳад, ки хавфи ба вуҷуд омадани ҳодисаҳои нохуш дар машғулиятҳои амалӣ паст гардад, омӯзгорро аз ҳолатҳои нохушӣ аз ҷониби таълимгирандагон вайрон кардани тавсияҳои додашуда, эмин медорад.

Дастурдиҳии ғайринақшавӣ дар ҳолатҳои зерин амалӣ карда мешавад:

– ҳангоми эътибори қонунӣ пайдо кардани тағйирот дар қонунгузории дохилӣ оид ба ҳифзи меҳнат;

– ҳангоми тағйирот дар раванди технологии истеҳсолот;

– ҳангоми таҷдиди таҷҳизот ва механизмҳо;

– ҳангоми вайрон кардани талаботи ҳифзи меҳнат, ки ба садама, ҳодисаҳои нохуш оварда мерасонад;

– бо дархости мақомоти назоратӣ ва шахсони мансабдор;

– ҳангоми танаффус дар кор зиёда аз сӣ рӯз, барои вазифаҳои дорои омилҳои зараровар, хатарнок ва дигар кормандон шаст рӯз бо қарори ягонаи корфармо.

Дастурдиҳии мақсаднок дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

– дар ҳолати кори яквақта;

– ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои оммавӣ дар ширкат;

– ҳангоми рафъи садамаҳо, ҳолатҳои фавқулода;

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба ихтисос оид ба гузаронидани дастурдиҳӣ барои таълимгирандагон талаботҳои хоси худ вуҷуд дорад. Масалан, омӯзгорони таҷрибаи истеҳсолӣ пеш аз ҳар як кори амалӣ барои таълимгирандагон дастурдиҳии ҷории техникаи бехатарӣ мегузаронанд. Дар бораи гузаронидани он дар дафтар қайд карда мешавад.

Ғайр аз он, ҳаст намудҳои махсуси дастурдиҳӣ, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаи истеҳсолӣ мегузаронанд. Ба шахсоне, ки дастурро омӯзиш накарда ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагирифтаанд, ба таҷрибаомӯзӣ роҳ дода намешаванд.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Занбӯриасалпарвар»-ро омӯзанд ва салоҳиятҳои сатҳи 2-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ намоянд, бояд ба талаботҳои зерин ҷавобгӯй бошанд:

– дар шакли шифоҳӣ ва хаттӣ муошират карда тавонанд.

– ҳуҷҷатҳоро мутобиқи талаботҳои муассисаи таълимӣ пешниҳод кунанд.

– аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки дар сатҳи 2-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон касби «Занбӯриасалпарвар»-ро таълим медиҳанд, бояд ба талаботҳои умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

– дорои донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС бошанд;

– усули таълими салоҳиятнокиро донанд;

– ҳадди ақал 3 сол таҷрибаи кории занбӯриасалпарвар дошта бошанд;

– аз ҷиҳати ҷисмонӣ ва рӯҳӣ солим бошанд;

– сатҳи тахассусии омӯзгор бояд аз сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;

– аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯйи асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	**Таҷҳизот**	Миқдор	**Мавод/дигар лавозимот**	Миқдор
Апископ	2 адад	Дастгоҳ бари ҷамъоварии заҳри занбӯр	1 адад	Сӯхторхомӯшкунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Дастгоҳ барои тайёр кардани мумварақ	1 адад	Доруқуттӣ	∞
Дуддиҳак (табобатӣ, одӣ)	1 адад			Доруқӯттӣ	∞
Тарозӯ	1 адад			Маводи табобатӣ	∞
Лаҳимчароғ	1 адад			Дорупошак	∞
Қайчиҳои оҳанбӯрӣ	1 адад			Ниқобтур	∞
Кандуҳои захиравӣ	1 адад			Дастпӯшакҳо	∞
Кандуҳои гуногунсохт	1 адад			Панҷараи занбӯргузар	∞
Ченкунак (метр)	1 адад			Танобҳои ҳархела	∞
Аррача	1 адад			Дастпӯшакҳо	∞
Мумгудозак (бӯғӣ, офтобӣ)	1 адад			Ҷевон барои хушккунии гарди гул	∞
Ғалтак	1 адад			Мумварақ	∞
Қолибмистар	1 адад			Либоси занбӯрпарвар	∞
Болға	1 адад			Косачаҳои модархона	∞
Анбӯр	1 адад			Айнаки муҳофизатӣ	∞
Охур (дохилӣ, болоӣ)	1 адад			Тагмонакҳо барои кандуи занбӯрон	∞
Искана	1 адад			Панҷараи ҷудокунӣ	∞
Обӯхура	1 адад			Мумфушуранда	∞
Панҷара барои модарзанбӯр	1 адад			Болиштҳои болоӣ ва паҳлӯӣ	∞

Чӯткаи занбӯрпарварӣ	1 адад			Катонлаттаҳо (холстик)	∞
Белчаи занбӯрпарвар	1 адад			Қутии кории занбӯрпарвар	∞
Элак барои полоиши асал	1 адад			Қуттӣ барои фурӯши оилачаҳо	∞
Сарпӯшак	1 адад			Девора (Диафрагма)	∞
Болға	1 адад				
Сабадчаи ройқапӣ	1 адад				
Қайчиҳо	1 адад				
Асалкашак	1 адад				
Кордҳои барқӣ, бӯғӣ, оддӣ	1 адад				
Гардҷамъкунак	1 адад				
Панҷараи нарқапак	1 адад				
Шони ҷентерӣ	1 адад				
Сатил	1 адад				
Зарфҳои асалгирӣ	1 адад				
Бели калон	1 адад				
Каҷбел	1 адад				
Хаскашак	1 адад				
Лом	1 адад				
Дост	1 адад				
Плитаи газӣ ва ё барқӣ	1 адад				
Мурваттобҳо	1 адад				
Печмехҳо	1 адад				
Ғалтак	1 адад				
Қолибмистар	1 адад				
Мавод		**Таҷҳизоти таълимӣ**		**Лавозимоти дафтардорӣ**	
Мех	∞	Проектор	1 адад	Коғази А4	1 баст
Сим	∞	Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
Чорчӯба	∞	Тахта	1 адад	Маркер	1 баст
Шакар	∞	Компютерҳо	1 адад	Флипчарт	4 адад
Сироп	∞	Экран	1 адад	Қалам	25 адад
	∞	Тахтаи электронӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
				Маводи таълимӣ	
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модулӣ	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Хизматрасонӣ**

Касб: **Занбӯриасалпарвар**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **SI 6123**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **12**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Занбӯриасалпарвар» сатҳи 3-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ
ТС 07-3/01	Такмил додани тахассуси касбӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
SI 6123-15-3/01	Интихоб намудани мавзеи занбӯрҷой
SI 6123-16-3/01	Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ
SI 6123-17-3/01	Муайян намудани сифати модарзанбӯр
SI 6123-18-3/01	Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ
SI 6123-19-3/01	Пешгирӣ намудани оилаҷудокунии табиӣ (рой)
SI 6123-20-3/01	Гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистон
SI 6123-21-3/01	Муайян кардани зотҳои сермаҳсули занбӯри асал
SI 6123-22-3/01	Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ
SI 6123-23-3/01	Ба роҳ мондани гарди гулкунӣ дар гармхонаҳо
SI 6123-24-3/01	Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ-табобатӣ

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Занбӯриасалпарвар», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунӣ	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳо байни ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- гӯш кардан ва шунидан; - бо забони модарӣ ва дигар забонҳо сухан рондан ва навиштан; - мубодилаи иттилоот кардан; - риоя намудани одоб дар муносибат бо ҳамкорон/мизоҷон; - бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна муошират кардан.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- муайян кардани нақши худ дар ҳайати даста; - муайян кардани тарафҳои қавии аъзоёни даста; - дар даста дар ҳолатҳои гуногун кор кардан, мисол дар ҳалли масъалаҳои бухронӣ; - суботкор (настойчивый) будан.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	- зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва ҳал кардани мушкилот; - қарорҳои эҷодкорона ва инноватсионӣ таҳия кардан; - истифодаи як қатор стратегия барои ҳалли мушкилот; - фавран ва самаранок ҳал намудани мушкилоти мизоҷон.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои бадастоварии натиҷаҳоиинноватсионӣ мусоидат менамояд	- эҷодкорӣ ва идроки эҷодӣ; - зоҳир намудани ташаббускорӣ ва уҳдабарой; - омода будан ба инноватсия; - дастгирӣ кардани қарорҳои инноватсионӣ.

Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд.	- гузоштани мақсадҳои мушаххас ва натиҷаҳои лоиҳа/кор; - таҳияи нақша/барномаҳои стратегӣ, дарозмуддат ва ҷорӣ; - банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо; - идоракунии вақт ва афзалиятҳо; - ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; - пешбурди баҳисобгирӣ.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; - боварии қатъӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; - масъулиятнокӣ; - устувории ахлоқӣ; - риояи этика ва эстетика.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; - омода будан ба сарфи вақт ва сайю кӯшиш ба омӯхтани малакаҳои нав; - хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва берун аз он; - самимӣ барои ғояҳо ва усулҳои нав; - идоракунии худомӯзӣ; - истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор); - иштирок дар равандҳои ташаккулёбии пайваста.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	- доштани малакаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; - хоҳиши аз худ кардани малакаҳои нави технологияи иттилоотӣ; - доштани донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдошт барои истифодабарии технологияҳо; - доштани тавоноии ҷисмонии мувофиқ; - риояи техникаи бехатарӣ; - интихоб ва истифодабарии воситаҳои ҳимоявӣ барои бехатарии шахсӣ ва коллектив дар ҷойи корӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва чорабиниҳои зиддисӯхтор ҳангоми кор бо дастгоҳҳои барқӣ; - қоидаҳои ҷудокунӣ ва коркарди пасмондаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ	**ТС 06–3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҳал ва батанзимории мунокишаҳоро, ки метавонад дар ҳолатҳои рӯзмарраи корӣ рух диҳад, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҷойи кор.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03–1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайянсозии ҳолатҳои мунокишавӣ	1.1. Муайянкунии эҳтимоли ***ҳолатҳои рухдиҳии мунокиша*** ва андешидани чораҳои пешгирии он. 1.2. Муайянкунии ***ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба***

	бехатарии шахсии мизоҷон, ҳамкорон ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад.
2. Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ	2.1. Масъулияти ҳалли мунокишаро дар доираи ваколатҳои хеш ба уҳда гирифтан. 2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати мунокишавӣ ва андешидани чораҳо ҷиҳати бартараф кардани онҳо. 2.3. Истифодаи ***малакаҳои самараноки иртибот*** барои батанзимории мунокиша. 2.4. Пешниҳоди вариантҳои эҳтимолии ҳалли мунокиша. 2.5. Истифодаи ***усулҳои*** маъқули ***батанзимории мунокишаҳо*** барои идоракунии ҳолати мунокишавӣ ва қабули қарори дуруст.
3. Арзёбии ҳолатҳои мунокишавӣ	3.1. Тартибдиҳии ҳуҷҷат оид ба батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор. 3.2. Муайянкунии ***сабабҳои эҳтимолии мунокишаҳо*** ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи корӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муайянкунии тафсилот ва сабабҳои мунокиша бо роҳи мушоҳида, пурсуҷӯ ва фаъолона гӯш додан; - пайдо намудани ҳалли мушкилиҳои ошкоршуда; - ҳал намудани масъалаҳое, ки сабаби мунокиша мегарданд; - додани тавсияҳо ҷиҳати бартараф кардани мунокишаҳо; - истифода намудани малакаҳои муносиби муошират; - амал кардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо; - шинос шудан бо ҳуҷҷатҳо ва дастурҳо оид ба батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор.
Донишҳои талабшаванда:	- назарияи мунокиша: намуд ва нишонаҳои мунокиша, сабабҳои руҳдиҳии онҳо ва ғ.; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳое, ки одамон дар мунокиша мебозанд; - сохти ташкилӣ, маданият ва принсипҳои рафтор дар ҷойи корӣ; - усулҳои маъқули батанзимории мунокишаҳо; - талаботи меъёрӣ, истеҳсолӣ ва қонунгузории мувофиқ, марбут ба ҳалли баҳсу мунозира; - қоидаҳо ва тартиби батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - қоидаҳои одоби муошироти касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - бовиҷдон; - адолатхоҳ.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайянкунии ҳолати мунокишавӣ											
1.1. Муайянкунии эҳтимоли ҳолати рухдиҳии мунокиша ва андешидани чораҳои пешгирии он									√		
1.2. Муайянкунии ҳолат, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии муштариён ва ҳамкорон таҳдид кунад ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ									√		
Элементи 2: Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ											
2.1. Масъулияти ҳалли мунокишаро дар доираи салоҳияти хеш ба уҳда гирифтан									√		
2.2 Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати мунокишавӣ ва андешидани чораҳо ҷиҳати бартараф кардани онҳо									√		
2.3. Истифодаи малакаҳои таъсирбахши иртибот барои ба танзимории мунокиша									√		
2.4. Дар назар доштани эҳтимоли вариантҳои ҳалли мунокиша									√		
2.5. Истифодаи усулҳои маъқули батанзимории мунокишаҳо барои идоракунии ҳолати мунокишавӣ ва қабули қарори дуруст									√		

Элементи 3: Арзёбии ҳолатҳои мунокишавӣ											
3.1. Тартибдиҳии ҳуҷҷати батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор									√		
3.2. Муайянсозии сабабҳои эҳтимолии мунокишаҳо ва пешниҳоди тавсия барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи кор									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба ***"ҳолатҳои рухдиҳии мунокиша"*** марбут аст:	- шикояти мизоҷон/фармоишгарон; - беэҳтиромӣ нисбат ба ҳамкорон/ мизоҷон; - мушкилот ё сифати пасти маҳсулот; - андармонӣ ё иштибоҳ дар таъмини мол; - нофаҳмӣ ё монеаҳои иртиботӣ.
Ҳолатҳое, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоҷ ва ҳамкорон таҳдид намояд:	- шарикони таҳти таъсири моводи наъшаовар ва машрубот; - ашхоси изҳоркунандаи зуроварӣ ё таҳдиди хатар; - ашхоси мусаллаҳ ё беярок; - ҳолате, ки одам дигар шахсро меранҷонад; - шариконе, ки риояи оромиро инкор мекунанд.
Ба малакаҳои самараноки иртибот марбут аст:	- бодиккат гӯшдиҳӣ; - методикаи пурсупоси боназокат; - савол додан, аниқ кардани нофаҳмиҳо барои қабули иттилоот ва дарки фаҳмиши мувофиқ; - дигар хел баён ё такрор кардани саволҳо, хоҳиш ва аризаҳо барои мутмаин шудан, дуруст фаҳмидан; - боваринокӣ; - иртиботи ғайришифоҳӣ; - қобилияти возеҳ гуфтан барои фаҳмида шудан.
Ба усули батанзимории мунокишаҳо марбут аст:	- ҳалли мушкилот; - бурдани музокирот; - истифодаи малакаҳои муносиби муошират.
Сабабҳои эҳтимолии бавуҷудоии мунокишаҳо	- муошírати дурушт; - набудани иттилоот; - нофаҳмиҳои фарҳангӣ; - набудани ҳамдардӣ; - шикоятҳо; - мушкилот ва вазнинӣ дар ҷойи корӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Такмил додани тахассуси касбӣ	**ТС 07–3/01**

Воҳиди салоҳиятҳои мазкур натиҷаи малакаҳо, дониш ва муносибатҳои заруриро ҷиҳати рушди тафаккури таҳлилӣ ва эҷодӣ, такмили тахассуси касбӣ тавсиф менамояд.

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- зарурияти такмили ихтисоси касбӣ барои азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосир.

Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- ТС 05-2/01 Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ.

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Малакаҳоро инкишоф додан, чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан	1.1.Инкишофи малакаҳои ***савол*** додан аз ҳар нуқтаи назар. 1.2.Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо. 1.3.Савол додан ва зери шубҳа гузоштани посухҳои яққолаба. 1.4.Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд. 1.5.Маҳорати бовар ва маъқул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар.
2. Эҷоди ғояҳои нав, ёфтани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошта	2.1.Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд. 2.2.Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот. 2.3.Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ. 2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда. 2.5.***Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан.*** 2.6.Ҳалли масъалаҳои гузошта бо ***усули эвристикӣ.*** 2.7.Дарёфти ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудиҳо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо.
3. Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ	3.1.Омӯхтан ва истифодаи ***усулҳои тафаккури эҷодӣ*** барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо. 3.2.Муайянкунии ***масдудкунанда*** (блокатор***)-ҳои тафаккури эҷодӣ.*** 3.3.Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос. 3.4.Бо дигарон муошират кардан, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба чигуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ.
4. Инкишофи тахассуси касбӣ	4.1.Омӯхтани ***технологияҳои нав.*** 4.2.Омода будан ба тағйирёбии ***муносибатҳои бозоргонӣ***. 4.3.Омӯхтани ***тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ.***

Малакаҳои талабшаванда:	- инкишоф додани малакаҳои муоширaт, дар рафти муошират ошкор кардани фикру ғояҳои нав; - муайянсозии саволи асосӣ ва моҳияти мушкилот; - маҳорати саволгузорӣ аз нуқтаҳои мухталиф; - истифода бурдани намудҳои мухталифи тафаккури эҷодӣ; - омӯхтан ва таҳлили доираи васеи иттилоот; - таҳлили моҳияти мавзӯъ; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - омӯзиш ва худбаамалбарории ошкорсозӣ ва бартараф кардани норасоиҳо дар вазъияти муҳити ношинос; - мунтазам такмил додани сифати салоҳиятнокии худ дар муносибати бозоргонӣ; - истифода бурдани ҳам тафаккури эҷодӣ ва ҳам таҳлилӣ; - мунтазам ба пешрафти тамоюлот дар соҳа ва касб таваҷҷуҳ кардан; - мутобиқ будан ба муҳити ивазшаванда; - такмил додани сифати донишҳои худ; - беҳтар кардани на танҳо фаъолияти касбӣ, аз ҷумла муносибати шахсӣ; самаранок кор кардан; - муайян намудани технологияи нав дар самти фаъолият; - кор кардан дар даста ва бо ҳамкорон.
Донишҳои талабшаванда:	- усулҳои тафаккури эҷодӣ ва истифодабарии онҳо; - муайянсозии масдудкунандаҳои (блокатор) тафаккури эҷодӣ; - таъсири тафаккури эҷодӣ ва таҳлилӣ ба одамон, ташкилот, ҷамъият; - усулҳои таровиш (фильтрация) барои коркарди иттилооти гуногун; - тарзҳои васеъкунӣ ва рушди малакаҳои инфиродии тафаккури эҷодӣ; - тарзҳои васеъкунӣ ва пурра намудани дониш ва маҳорати хеш; - усулҳои амаликунии ғояҳои нав; - роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташудаи роҳбарияти корхона/ташкилот; - муносибатҳои инноватсионӣ ба омӯзиш ва тарзи тафаккур; - технологияи инноватсионӣ дар истеҳсолот; - тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос; - технологияи инноватсионӣ ва истифодаи онҳо истеҳсолот; - роҳҳои такмил додани тахассуси касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	- боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - аз мушкилот наҳаросидан. Чунин бояд буд: - мушоҳидакор; - суботкор; - бодиққат; - фаъол.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Малакаҳоро инкишоф додан, чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан											
1.1. Инкишофи малакаи савол додан аз ҳар нуқтаи назар											√
1.2. Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо											√
1.3. Саволгузорӣ намуда, зери шубҳа гузоштани посуххои яккқолаба											√
1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд											√
1.5. Маҳорати бовар ва маъқул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назари хеш											√
Элементи 2: Баровардани ғояҳои нав, ёфтани фикру ғояҳои нав											
2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд											√
2.2. Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посуххо, зуд ҷудо намудан ва азхуд кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот											√
2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ											√

2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда											√
2.5. Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан											√
2.6. Ҳалли масъалаҳои гузошта бо усули эвристикӣ											√
2.7. Дарёфти ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудиҳо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо											√
Элементи 3: Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ											
3.1. Омӯхтан ва истифодаи усулҳои тафаккури эҷодӣ барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо											√
3.2. Муайянкунии масдудкунанда (блокатор)-ҳои тафаккури эҷодӣ											√
3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос											√
3.4. Бо дигарон муошират кардан, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба чӣгуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ											√
Элементи 4: Инкишофи тахассуси касбӣ											
4.1. Омӯхтани технологияҳои нав											√
4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ											√
4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Саволҳо метавонанд бошанд:	- Оё кадом ҳудудҳое вуҷуд доранд, ки онро бояд ба назар гирифт? - Оё ғояи нав вуҷуд дорад, ки метавонад ба ин ҳолат орад? - Чӣ тавр ман метавонистам ин масъаларо ҳал кунам? - Оё дигар тарзи иҷрои он вуҷуд дорад? - Дигарон дар ин ҳолат чӣ тарз кӯшиш мекунанд? - Барои ман чӣ лозим аст, то ки онро беҳтар анҷом диҳам? - Ба ман кадом иттилооти иловагӣ зарур аст? - Ба ман чӣ намерасад? Боз чӣ тақозо карда мешавад? - Бо кӣ онро баррасӣ кунам? - Барои чӣ чунин рух дода истодааст?
Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан – *ифода мекунад*:	- тафаккури индуктивӣ- вақте ки дар асоси як ё якчанд далелҳои хусусӣ ва мушоҳида ҷамъбаст мекунем, қоидаҳои умумӣ мебарорем; - тафаккури дедуктивӣ –усули тафаккур, ки натиҷаи он хулосаи мантиқӣ буда, дар он хулосаи ҷузъӣ аз умумӣ бароварда мешавад; - тафаккури диалектикӣ– кӯшиши якҷояшавии ақидаҳо/мушоҳидаҳои ба ҳам муқобил ё ихтилофиро тавсиф менамояд.
Усули эвристикӣ–ин:	- эҳтимоли нисбатан беҳтари стратегия ва тактикаи фаъолияти инсон - ҳалкунандаи масъалаҳои эҷодӣ, яъне дар раванди ҳал намудани масъалаҳои муайян чӣ кор кунад ва дар ин сурат чӣ тавр амал кардан зарур аст.
Ба ***усули тафаккури эҷодӣ-*** марбутанд:	- ҳуҷуми зеҳнӣ; - пайдарҳамии амал; - ёрии шабакаи иҷтимоӣ; - ҳаматарафа тасаввур ва андешаронӣ кардан; - бозиҳои зеҳнӣ; - инъикоси мутобиқатӣ; - истифодаи маҷоз ва қиёс (аналог) - ҳо; - доираи назар; - визуаликунонӣ.
Масдудкунандаҳои тафаккури эҷодӣ мешаванд:	- фарҳангӣ; - эҳсосотӣ; - зеҳнӣ; - атрофиён; - оила; - ғоя ва тасаввуроти мо он аст, ки мо чӣ гуна бояд рафтор намоем; - фишороварии ҳамсолон; - пешгирии таваккал.
Мафҳуми ***технологияи нав*** – ин:	- тағйирёбии технологияи истеҳсолоти таҷҳизот, яъне пешрафти техникии истифодаи технологияи иттилоотӣ, мавод ва ашёи нави таъминкунандаи сатҳи баланди маҳсулоти истеҳсолшаванда, дигаргуншавии муносибати корманд ба кори худ.
Муносибатҳои бозоргонӣ – ин:	- муносибатҳои ташаккулёфтаи иқтисодии байни истеҳсолкунанда, савдогар, харидор, истифодабарандагони мол ва хизматрасонӣ,

	мақомоти идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба мубодила, тақсимоти мол ва хизматрасонӣ, ҳавасмандӣ ба рушди рақобат.
Тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ –ин:	- муносибати навгонии на танҳо тағйирдиҳандаи симои тафаккури шахсӣ, балки муносибат ба таълим, ба ҳар гуна кор дар ҷомеъа, қобилияти фавран арзёбии ҳолат дар ҳар гуна муҳит, интихоби варианти беҳтарини амалкунӣ дар асоси таҷрибаи донишҳои нав мебошад.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Интихоб намудани мавзеи занбӯрҷой	**SI 6123-15-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди интихоби манбаи хӯрока, ҷойгиркунии оилаҳоро дар занбӯрҷой ва кӯчонидани онҳоро барои дарёфти манбаи асосии хӯрока бо назардошти талаботи беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ) тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми интихоби занбӯрҷой ва кӯчонидани оилаҳои занбӯри асал.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-03-2/01 Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой; - SI 6123-10-2/01 Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Интихоб намудани манбаи хӯрока	1.1. Интихоб намудани мавзеи растаниҳои шаҳддиҳанда. 1.2. Ба назар гирифтани омилҳои табиии маҳал. 1.3. Ба ҳисоб гирифтани давомнокии гулкунии растаниҳои шаҳддиҳанда. 1.4. Ба ҳисоб гирифтани ***миқдори тахминии ҳосил***.
2. Ба танзим даровардани мавзеи ҷойгиркунии оилаҳои занбӯри асал	2.1. Санҷидани манбаи об, роҳрав, риояи фосилаи байни кандуҳо дар занбурҷой. 2.2. Муайян кардани ҷой барои ҷойгир кардани кандуҳо ва зисти занбурпарвар. 2.3. Риоя намудани қоидаҳои ҳатмӣ барои бехатарии аҳолии деҳа, мактаб, муассиса, ферма, ***хатҳои баландшиддати барқӣ***, ҳавзҳои калон ва ғайра.
3. Анҷом додани корҳои ҷойгиркунӣ дар занбӯрҷой	3.1. Бастани шартнома барои кӯчонидани оилаҳои занбӯр. 3.2. Бандубаст кардани кандуҳо барои кӯчонидан ба занбӯрҷой. 3.3. Кушодани сӯрохиҳои кандуҳо барои парвози занбӯрон.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми интихоби мавзеи занбӯрҷой; - интихоб намудани мавзеи растаниҳои шаҳддиҳанда; - истифода намудани либосҳои махсуси ҳимоявӣ; - муайян намудани давомнокии гулкунии растаниҳои шаҳддиҳанда; - муайян кардани ҷой барои ҷойгир кардани кандуҳо ва зисти занбурпарвар; - иҷро намудани корҳои банақшагирӣ ва ташкили нигоҳубини

	занбӯр, аз ҷумла тақсимоти вақт ва захираҳо; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба интихоби мавзеи занбӯрҷой; - қабул намудани қарорҳои фаврӣ ҳангоми мушкилот ё ҳолатҳои ғайричашмдошт; - бастани шартнома барои кӯчонидани оилаҳои занбӯр; - бандубаст кардани кандуҳо барои кӯчонидан ба занбӯрҷой; - кушодани сӯрохиҳои кандуҳо барои парвози занбӯрон.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми интихоби мавзеи занбӯрҷой; - усулҳои асосии кор бо занбӯр, аз ҷумла ҷудокунӣ ва васли чаҳорчӯба, идоракунии нигоҳубини оилаҳои занбӯри асал, таҷҳизот; - давраи зиндагии занбӯри асал, рафтор ва ниёзҳои онҳо барои беҳтар фаҳмидани тарзи нигоҳубини занбӯри асал; - фосилаи байни кандуҳо дар занбурҷой; - тарзи интихоби мавзеи растаниҳои шаҳддиҳанда; - муайян кардани ҷой барои ҷойгир кардани кандуҳо ва зисти занбурпарвар; - маълумот оид ба растаниҳо ва агроэкология дар минтақаҳо; - тартиби бастани шартнома барои кӯчонидани оилаҳои занбӯр; - тарзи кушодани сӯрохиҳои кандуҳо барои парвози занбӯрон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Интихоб намудани манбаи хӯрока											
1.1. Интихоб намудани мавзеи растаниҳои шаҳддиҳанда	√										
1.2. Ба назар гирифтани омилҳои табиии маҳал	√										
1.3. Ба ҳисоб гирифтани давомнокии гулкунии растаниҳои шаҳддиҳанда	√										

1.4. Ба ҳисоб гирифтани ***миқдори тахминии ҳосил***											
Элементи 2: Ба танзим даровардани мавзеи ҷойгиркунии оилаҳои занбӯри асал											
2.1. Санҷидани манбаи об, роҳрав, риояи фосилаи байни кандуҳо дар занбӯрҷой	√										
2.2. Муайян кардани ҷой барои ҷойгир кардани кандуҳо ва зисти занбӯрпарвар	√										
2.3. Риоя намудани қоидаҳои ҳатмӣ барои бехатарии аҳолии деҳа, мактаб, муассиса, ферма, ***хатҳои баландшиддати барқӣ***, ҳавзҳои калон ва ғайра	√										
Элементи 3: Анҷом додани корҳои ҷойгиркунӣ дар занбӯрҷой											
3.1. Бастани шартнома барои кӯчонидани оилаҳои занбӯр	√										
3.2. Бандубаст кардани кандуҳо барои кӯчонидан ба занбӯрҷой	√										
3.3. Кушодани сӯрохиҳои кандуҳо барои парвози занбӯрон	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хатҳои баландшиддати барқӣ:	- хатҳои баландшиддати барқӣ аз занбӯрҷой на кам аз масофаи 50-60 м дур бояд бошанд, бо дар назардошти пайдо шудани майдони магнитӣ байни оилаҳои занбӯр ва симчӯбҳо.
Миқдори тахминии ҳосил:	- гузаронидани апробатсия дар занбӯрҷой.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ	**SI 6123-16-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди коркарди кандуҳо ва анҷоми корҳои таймизкуниро барои зисти оилаҳои занбӯри асал бо назардошти риояи беҳдоштӣ (санитарӣ-гигиенӣ) тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми коркарди кандуҳо ва лавозимоти оилаҳои занбӯри асал.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-01-2/01 Омода намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа;	

- SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Коркард намудани кандуҳо барои парвариши занбӯри асал	1.1. Дастрас кардани маводи безараркунӣ барои тамйизкунии кандуҳо. 1.2. Тоза кардани кандуҳо аз микроб ва ҳар гуна касалиҳои сироятӣ. 1.3. Нигоҳ доштани кандуҳо дар ҳолати ***беҳдоштии доимӣ***.
2. Иҷро намудани корҳои пеш аз тамйизкунӣ	2.1. Тоза кардани девораҳо, таг ва сарпӯши кандуҳо бо искана. 2.2. Тайёр кардани маҳлули доруҳо барои безараргардонӣ. 2.3. Безарар гардонидани кандуҳо тариқи сӯзондан бо лаҳимчароғ.
3. Коркард намудани асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ	3.1. Шустан ва дар офтоб хушконидани асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ. 3.2 Безарар гардонидани асбобу лавозимот бо маҳлули соддаи 4-5% дар оби ҳарораташ 80-90^{0}С.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - дастрас кардани маводи безараркунӣ барои тамйизкунии кандуҳо; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ; - тоза кардани кандуҳо аз микроб ва ҳар гуна касалиҳои сироятӣ; - истифода намудани дастурамалҳои бехатарии корҳо дар соҳаи занбӯриасалпарварӣ; - тайёр кардани маҳлули доруҳо барои безараргардонӣ; - безарар гардонидани кандуҳо тариқи сӯзондан бо лаҳимчароғ; - мунтазам шустани асбобу лавозимоти зарурӣ; - безарар гардонидани асбобу лавозимот.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - роҳҳои дастрас кардани маводи безараркунӣ барои тамйизкунии кандуҳо; - тарзи тоза кардани кандуҳо аз микроб ва ҳар гуна касалиҳои сироятӣ; - тартиби дар ҳолати беҳдоштии доимӣ нигоҳ доштани кандуҳо; - тарзи бо искана тоза кардани девораҳо, таг ва сарпӯши кандуҳо; - қоидаҳои тайёр кардани маҳлули доруҳо барои безараргардонӣ; - тартиби безарар гардонидани кандуҳо тариқи сӯзондан бо лаҳимчароғ; - тарзи шустан ва дар офтоб хушконидани ҷиҳоз (инвентар).
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии махсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Коркард намудани кандуҳо барои парвариши занбӯри асал											
1.1. Дастрас кардани маводи безараркунӣ барои тамйизкунии кандуҳо	√										
1.2. Тоза кардани кандуҳо аз микроб ва ҳар гуна касалиҳои сироятӣ	√										
1.3. Нигоҳ доштани кандуҳо дар ҳолати ***беҳдоштии доимӣ***	√										
Элементи 2: Иҷро намудани корҳои пеш аз тамйизкунӣ											
2.1. Тоза кардани девораҳо, таг ва сарпӯши кандуҳо бо искана	√										
2.2. Тайёр кардани маҳлули доруҳо барои безараргардонӣ	√										
2.3. Безарар гардонидани кандуҳо тариқи сӯзондан бо лаҳимчароғ	√										
Элементи 3: Коркард намудани асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ											
3.1. Шустан ва дар офтоб хушконидани асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ	√										
3.2 Безарар гардонидани асбобу лавозимот бо маҳлули содаи 4-5% дар оби ҳарораташ 80-90^{0}C	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Беҳдоштии доимӣ:	- дар ҳолати тозагии доимӣ нигоҳ доштани асбобу анҷоми занбӯр, ки ин талаботи аввалиндараҷа барои кори занбӯрпарвар муҳим аст.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муайян намудани сифати модарзанбӯр	**SI 6123-17-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди баровардан ва муайян намудани сифати модарзанбӯрро дар оила бо назардошти талаботи стандартӣ, барои инкишоф ва пурқувватшавии оила тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми муайян кардани сифати модарзанбӯр.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-08-2/01 Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо; - SI 6123-16-3/01 Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муҳаё намудани шароит барои баровардани модарзанбӯр	1.1. Ташкил намудани шароити мусоид барои баровардани модарзанбӯр. 1.2. Таъмин намудани шароит барои тарбияи модарзанбӯрони баландсифат. 1.3. Муайян кардани модарзанбӯри ҷавон. 1.4. Назорат намудани парвариши модарзанбӯри босифат дар оила.
2. Риоя намудани талаботи стандартӣ барои баровардани модарзанбӯр	2.1. Ҷудо намудани ***насли ҷавон*** барои тарбияи модарзанбӯри хушсифат. 2.2. Муҳаё кардани ***микроиқлими муътадил дар лона*** пеш аз баровардани модарзанбӯр. 2.3. Соқит намудани модарзанбӯрони ба талаботи стандартӣ ҷавобгӯ набуда. 2.4. Ташкил намудани имкониятҳои фарогир барои ҷуфтшавӣ бо наринаҳо.
3. Муайян намудани сифатнокии модарзанбӯр	3.1. Санҷидани ҳолати кори модарзанбӯрони ҷавон дар шонҳо. 3.2 Муайян намудани тарзи яклухт тухмгузории модарзанбӯр дар шонҳо. 3.3. Санҷидани ҳолати ***насли пӯшида*** баъд аз 9-10 рӯз. 3.4. Гузоштани як шон насли пӯшида барои пурқувватшавии оила.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - ташкил намудани шароити мусоид барои баровардани модарзанбӯр; - мушоҳида кардани рафтори занбӯри асал ва арзёбии ҳолати занбӯри асал барои саривақт ошкор кардани мушкилот ё тағйирот; - муайян кардани модарзанбӯри ҷавон; - таъмин намудани шароит барои тарбияи модарзанбӯрони баландсифат; - такмил додани малакаҳои занбӯриасалпарварӣ бо назардошти шароит ва технологияҳои доимо тағйиребанда;

	- ҷудо намудани насли ҷавон барои тарбияи модарзанбӯри хушсифат; - муҳаё кардани ҳолати микроиқлими лона пеш аз баровардани модарзанбӯр; - муайян намудани модарзанбӯрони ба талаботи стандартӣ ҷавобгӯ набуда; - санҷидани ҳолати кори модарзанбӯрони ҷавон дар шонҳо; - муайян намудани тарзи яклухт тухмгузории модарзанбӯр дар шонҳо; - гузоштани як шон насли пӯшида барои пурқувватшавии оила.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - усулҳои асосии кор бо занбӯрҳо, аз ҷумла қобилияти ҷудо кардан ва ҷамъ кардани чаҳорчӯбаҳо, санҷиши занбӯрҳо ва ҳалли вазифаҳои гуногуни техникӣ; - шароит барои тарбияи модарзанбӯрони баландсифат; - тартиби муайян кардани модарзанбӯри ҷавон; - давраи зиндагии занбӯри асал, рафтор ва ниёзҳои онҳо; - аҳамияти парвариши модарзанбӯри босифат дар оила; - тартиби ҷудо намудани насли ҷавон барои тарбияи модарзанбӯри хушсифат; - хусусиятҳо ва зотҳои гуногуни занбӯри асал; - ҳолати микроиқлими лона пеш аз баровардани модарзанбӯр; - раванди ташкили имкониятҳои фарогир барои ҷуфтшавӣ бо наринаҳо; - тартиби санҷиши ҳолати кори модарзанбӯрони ҷавон дар шонҳо; - яклухт тухмгузории модарзанбӯр дар шонҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муҳаё намудани шароит барои баровардани модарзанбӯр											
1.1. Ташкил намудани шароити мусоид барои баровардани модарзанбӯр	√			√							

1.2. Таъмин намудани шароит барои тарбияи модарзанбӯрони баландсифат	√			√							
1.3. Муайян кардани модарзанбӯри ҷавон	√			√							
1.4. Назорат намудани парвариши модарзанбӯри босифат дар оила	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани талаботи стандартӣ барои баровардани модарзанбӯр											
2.1. Ҷудо намудани ***насли ҷавон*** барои тарбияи модарзанбӯри хушсифат	√			√							
2.2. Муҳаё кардани ***микроиқлими муътадил дар лона*** пеш аз баровардани модарзанбӯр	√			√							
2.3. Соқит намудани модарзанбӯрони ба талаботи стандартӣ ҷавобгӯ набуда	√			√							
2.4. Ташкил намудани имкониятҳои фарогир барои ҷуфтшавӣ бо наринаҳо	√			√							
Элементи 3: Муайян намудани сифатнокии модарзанбӯр											
3.1. Санҷидани ҳолати кори модарзанбӯрони ҷавон дар шонҳо	√			√							
3.2 Муайян намудани тарзи яклухт тухмгузории модарзанбӯр дар шонҳо	√			√							
3.3. Санҷидани ҳолати ***насли пӯшида*** баъд аз 9-10 рӯз	√			√							
3.4. Гузоштани як шон насли пӯшида барои пурқувватшавии оила	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Насли пӯшида:	- шони наслдор, ки баъд аз пардапӯш шудан зина ба зина дар давоми то 12 рӯз занбӯр пурра мебарояд.
Микроиқлими лона:	- ҳарорат ва намнокии дохили кандуро дар назар дорад. Ҳарорати доимии дохили канду 34,5-35,0^{0}C ва бо намнокии 75-80% бояд бошад.
Насли ҷавон:	- насле, ки барои баровардани модарзанбӯр зарур аст, бояд аз 12 то 24 соата бошад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ	**SI 6123-18-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ, бартараф намудани камбудиҳо ва таъмини хӯрокро ба оилаҳои занбӯр дар занбӯрҷой тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо; - SI 6123-16-3/01 Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани камбудиҳо пас аз гузаронидани корҳои профилактикӣ	1.1. Гузаронидани тафтишоти баҳории оилаҳо. 1.2. Муайян намудани ***камбудиҳои*** дохилии оилаҳо баъди зимистонгузаронӣ. 1.3. Муайян намудани камбудиҳо дар кандуҳо.
2. Бартараф намудани камбудиҳои ошкоргардида	2.1. Ҷо ба ҷо кардани оилаҳо барои инкишофи минбаъдаи онҳо. 2.2. Иҷро намудани корҳои таъмирӣ, коркард ва рангкунии кандуҳо. 2.3. Гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои таъмиршуда.
3. Таъмин намудани хӯрокаи лозимӣ ба оилаҳо	3.1. Гузоштани ***шонҳои асалдори пешакӣ гармкардашуда*** ба оилаҳои камхӯрок. 3.2. Додани қандоби гарми 1x1 ба оилаҳои дарунравшуда барои профилактика. 3.3. Гузоштани шонҳои асалдор ба оилаҳои заифгашта бо ***усули Блинов***.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - гузаронидани тафтишоти мавсимии оилаҳо; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ; - муайян намудани камбудиҳои дохилии оилаҳо; - муайян намудани камбудиҳои кандуҳо; - таъмир, коркард ва ранг кардани кандуҳо; - гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои таъминшуда; - гузоштани шонҳои асалдори пешакӣ гармкардашуда ба оилаҳои камхӯрок; - додани хӯрок ба оилаҳо барои профилактика.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - қоидаҳои гузаронидани тафтишоти баҳории оилаҳо; - роҳҳои муайян намудани камбудиҳои дохилии оилаҳо; - усулҳои муайян намудани камбудиҳои кандуҳо; - хосиятҳо ва тартиби истифодаи прополис, гарди гул, мум ва дигар маҳсулоти аз занбӯри асал ҳосилшуда; - тартиби ҷобаҷо кардани оилаҳо барои инкишофи минбаъдаи онҳо;

	- усулҳои гузоштани шонҳои асалдори пешакӣ гармкардашуда ба оилаҳои камхӯрок; - усулҳои нигоҳдорӣ ва парвариши занбӯри асал, интихоби модарзанбӯрҳои босифат ва беҳтар кардани потенсиали генетикии занбӯри асал; - усули Блинов.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани камбудиҳо пас аз гузаронидани корҳои профилактикӣ											
1.1. Гузаронидани тафтишоти баҳории оилаҳо	√										
1.2. Муайян намудани ***камбудиҳои*** дохилии оилаҳо баъди зимистонгузаронӣ	√										
1.3. Муайян намудани камбудиҳо дар кандуҳо	√										
Элементи 2: Бартараф намудани камбудиҳои ошкоргардида											
2.1. Ҷо ба ҷо кардани оилаҳо барои инкишофи минбаъдаи онҳо	√										
2.2. Иҷро намудани корҳои таъмирӣ, коркард ва рангкунии кандуҳо	√										
2.3. Гузаронидани оилаҳо ба кандуҳои таъмиршуда	√										
Элементи 3: Таъмин намудани хӯрокаи лозимӣ ба оилаҳо											

3.1. Гузоштани ***шонҳои асалдори пешакӣ гармкардашуда*** ба оилаҳои камхӯрок	√										
3.2. Додани қандоби гарми 1x1 ба оилаҳои дарунравшуда барои профилактика	√										
3.3. Гузоштани шонҳои асалдор ба оилаҳои заифгашта бо ***усули Блинов***		√									

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Камбудиҳои дохили кандуҳо - инҳо:	- мағораксании шонҳо; - кандуҳои корношоямгашта; - тоза кардани занбӯрҳои фавтида; - кам кардани шонҳо; - гарм нигоҳ доштани канду ва ғайра.
Шонҳои асалдори пешакӣ гармкардашуда:	- шонҳои асалдор 1-2 рӯз пеш дар ҷойи гарм гузошта мешаванд, ки дар давраи хунукӣ ба оилаҳо дода мешаванд.
Усули Блинов - ин:	- усуле мебошад, ки байни шонҳои хӯрокдор ва наслдор девора гузошта мешавад. Девора аз фанер сохта мешавад.

<table>
<tr><td>Номи воҳиди салоҳият</td><td>Рамзи воҳиди салоҳият</td></tr>
<tr><td>Пешгирӣ намудани оилаҷудокунии табиӣ (рой)</td><td>SI 6123-19-3/01</td></tr>
<tr><td colspan="2">Воҳиди салоҳияти мазкур раванди пешгирии оилаҷудокунии (рой) оилаҳои занбӯри асал, баргардонидан ва ҷойгир кардани онҳо, инчунин нигоҳубини минбаъдаи оилаҳоро барои таҳти назорати занбӯрпарвар қарор гирифтани онҳо тавсиф менамояд.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- ҳангоми пешгирӣ аз оилаҷудокунии табиии оилаҳои занбӯри асал.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа;
- SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо;
- SI 6123-16-3/01 Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ;
- SI 6123-18-3/01 Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.</td></tr>
<tr><td>Элементҳои ВС</td><td>Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС</td></tr>
<tr><td>1. Пешгирӣ намудан аз оилаҷудокунии табиӣ</td><td>1.1. Муайян намудани омилҳои ба оилаҷудокунии табиӣ сабаб шудани оилаҳо.
1.2. Назорат бурдан аз болои оилаҳои ба оилаҷудокунии табиӣ омодашуда.
1.3. Назорат намудани вазъи растаниҳои шаҳддиҳанда бо назардошти таносуби боду ҳаво.
1.4. Ташкил кардани модарзанбӯрони бо ғаризаи (инстинг) ками оилаҷудокунии табиӣ.</td></tr>
</table>

2. Ҷойгир кардани занбӯрҳои ҷудошуда	2.1. Омода кардани ҷой барои ҷойгиркунии занбӯри ҷудошуда. 2.2. Тайёр намудани ***ҷиҳоз барои ройгирӣ***. 2.3. Истифода кардан аз ***малҳами “Апирой”.***
3. Ба роҳ мондани нигоҳдории бонизоми инкишофи оилаҳо	3.1. Гирифтани насли ҷавон аз оилаҳои пурқувват. 3.2. Таъмин намудани шон ва мумварақ барои васеъ кардани ҷойи зисти оилаҳо. 3.3. Иваз намудани зоти занбӯри ҷудошаванда. 3.4. Истифода намудани модарзанбӯрони ҷавон. 3.5. Ташкил кардани корҳои сояафканӣ ба кандуҳо.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - назорат бурдан аз болои оилаҳои ба ҷудошавӣ омодашуда; - назорат намудани вазъи растаниҳои шаҳддиҳанда бо - истифода намудани усулҳои гуногуни идоракунии саршумори занбӯри асал ва қобилияти истифодаи онҳо барои пешгирии оилаҷудокунии табии табиӣ (рой); - кор кардан бо занбӯри асал, кӯчонидани чаҳорчӯбаҳо ва дигар амалиётҳо барои фароҳам овардани шароит барои пешгирии ***оилаҷудокунии табии табиӣ (рой);*** - андешидани чораҳои зарурӣ барои пешгирии оилаҷудокунии табии табиӣ (рой); - ташкил кардани модарзанбӯрони бо ғаризаи (инстинг) ками ҷудошавандадошта; - омода кардани ҷой барои ҷойгиркунии занбӯри ҷудошуда; - гирифтани насли ҷавон аз оилаҳои пурқувват; - таъмин намудани шон ва мумварақ барои васеъ кардани ҷойи зисти оилаҳо; - истифода намудани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ ва воситаҳои ҳимоявӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - сабабҳои оилаҷудокунии табии табиӣ (рой) – ҳамчун омили манфӣ; - сабабҳои кам шудани шаҳдҷудокунии растаниҳо; - сабабҳои кам гаштани бӯйи модарӣ (феромон) дар оила; - усулҳои назорат бурдан аз болои оилаҳои ба ҷудошавӣ омодашуда; - усулҳои назорати вазъи растаниҳои шаҳддиҳанда бо назардошти таносуби боду ҳаво; - усулҳои гуногуни идоракунии саршумори занбӯри асал ва қобилияти истифодаи онҳо барои пешгирии оилаҷудокунии табии табиӣ (рой); - тартиби ташкил кардани модарзанбӯрони бо ғаризаи (инстинг) ками ҷудошавандадошта; - роҳҳои омода кардани ҷой барои ҷойгиркунии занбӯри ҷудошуда; тарзи тайёр намудани ҷиҳоз барои ҷудогирӣ; - тарзи истифода аз малҳами “Апирой”; - тартиби гирифтани насли ҷавон аз оилаҳои пурқувват; - тартиби иваз намудани зоти занбӯри ройшаванда;

	- тартиби ташкил кардани корҳои сояафканӣ ба кандуҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - содиқ ба касб.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Пешгирӣ намудан аз оилаҷудокунии табиӣ											
1.1. Муайян намудани ***омилҳои ба*** оилаҷудокунии табиӣ ***сабаб шудани оилаҳо***	√			√							
1.2. Назорат бурдан аз болои оилаҳои ба оилаҷудокунии табиӣ омодашуда	√			√							
1.3. Назорат намудани вазъи растаниҳои шаҳддиҳанда бо назардошти ***таносуби боду ҳаво***	√			√							
1.4. Ташкил кардани модарзанбӯрони бо ғаризаи (инстинг) ками оилаҷудокунии табиӣ	√			√							
Элементи 2: Ҷойгир кардани занбӯрҳои ҷудошуда											
2.1. Омода кардани ҷой барои ҷойгиркунии занбӯри ҷудошуда	√										
2.2. Тайёр намудани ***ҷиҳоз барои ройгирӣ***	√										
2.3. Истифода кардан аз ***малҳами “Апирой”***	√										
Элементи 3: Ба роҳ мондани нигоҳдории бонизоми инкишофи оилаҳо											

3.1. Гирифтани насли ҷавон аз оилаҳои пурқувват	√			√							
3.2. Таъмин намудани шон ва мумварақ барои васеъ кардани ҷойи зисти оилаҳо	√			√							
3.3. Иваз намудани зоти занбӯри ройраванда	√			√							
3.4. Истифода намудани модарзанбӯрони ҷавон	√			√							
3.5. Ташкил кардани корҳои сояафканӣ ба кандуҳо	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Омилҳои ба оилаҷудокунии табиӣ сабаб шудани оилаҳо – инҳо:	- зиёд шудани наслҳои ҷавон дар канду; - кам шудани шаҳдҷудокунии растаниҳо; - кам гаштани бӯйи модарӣ (феромон – яъне бӯйе, ки аз бадани модарзанбӯр доимӣ ҷудо мешавад) дар оила;. - суст шудани гардиши ҳаво дар дохили канду; - зиёд шудани наринаҳо дар оила; - солхӯрда гаштани модарзанбӯр дар оила.
Таносуби боду ҳаво – ин:	- хокбориш, рӯзҳои боронии давомнок, хушксолӣ.
Ҷиҳоз барои ройгирӣ – ин:	- кандучаи сайёр бо як шони наслдор ва 2-3 шони холӣ, банд, арра, зинапоя.
Малҳами "Апирой" – ин:	- малҳаме мебошад, ки диққати занбӯрони ройшударо ҳамчун бӯйи модарӣ ба худ ҷалб мекунад.
Оилаҷудокунии табиӣ (рой) – ин:	- як қисми занбӯрони оила бо модарзанбӯр аз канду баромадарафта.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистон	**SI 6123-20-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистони оилаҳои занбӯри асалро барои солим баромадани онҳо бо назардошти риояи беҳдошти санитарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистон.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо; - SI 6123-16-3/01 Коркард намудани кандуҳо ва дигар асбобу лавозимоти занбӯриасалпарварӣ; - SI 6123-18-3/01 Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гузаронидани тафтишоти (ревизия)	1.1. Санҷидани ҳолати хӯрокаи босифат ва серғизо бо назардошти мавҷудияти ***асали ширинчагӣ*** дар оилаҳо.

тирамоҳӣ	1.2. Санҷидани ҳолати коршоямии қутиҳо барои хунукӣ ва борондагиҳо. 1.3. Дастрас намудани доруҳои зидди канагӣ барои гузаронидани коркарди оилаҳо.
2. Иҷро намудани корҳо барои зимистонгузаронӣ	2.1. Ҷудо ва захира намудани шонҳои серасал дар анбор. 2.2. Гирифтани ***шонҳои сафед***и камхӯрок аз дохили лона. 2.3. Додани қандоби 1,5x1,0 бо иловаи доруҳои батаҳриковаранда. 2.4. Парвариш намудани ***занбӯрони ҷавони тирамоҳӣ*** барои зимистонгузаронӣ. 2.5. Коркарди дукаратаи оилаҳо бо доруҳои зиддиканагӣ бо фосилаи 7-9 рӯз.
3. Анҷом додани корҳои зимистонгузаронӣ	3.1. Баланд бардоштани кандуҳо аз замин бо риояи масофаи 25-30 см. 3.2 Ҷойгир намудани оилаҳо бо шонҳои хӯрокдор вобаста ба гардиши ҳаво. 3.3. Гузоштани матоъ ва курпачаҳои гармнигоҳдоранда. 3.4. Маҳкам кардани ҷойи сӯрохаҳои парвоз бо ***панҷараҳои металӣ***. 3.5. Санҷидани ҷойи симтурҳои ҳавогузари сарпӯши канду.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - санҷидани ҳолати хӯрокаи босифат ва серғизо бо назардошти мавҷудияти асали ширинчагӣ дар оилаҳо; - санҷидани ҳолати коршоямии қутиҳо барои хунукӣ ва борондагиҳо; - истифода намудани дастурҳо оид ба истифодабарии доруҳои зидди канагӣ барои гузаронидани коркарди оилаҳо; - гирифтани шонҳои сафеди камхӯрок аз дохили лона; - додани қандоб бо иловаи доруҳои батаҳриковаранда; - парвариши занбӯрони ҷавон барои зимистонгузаронӣ; - коркард намудани дукаратаи оилаҳо бо доруҳои зиддиканагӣ бо фосилаи 7-9 рӯз; - баланд бардоштани кандуҳо аз замин бо риояи масофаи 25-30 см.; - ҷойгир намудани оилаҳо бо шонҳои хӯрокдор вобаста ба гардиши ҳаво; - гузоштани матоъ ва курпачаҳои гармнигоҳдоранда аз ду ё се тарафи оила; - санҷидани ҷойи симтурҳои ҳавогузари сарпӯши канду.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - усулҳои санҷидани ҳолати хӯрокаи босифат ва серғизо бо назардошти мавҷудияти асали ширинчагӣ дар оилаҳо; - тартиби гузаронидани санҷидани ҳолати коршоямии қутиҳо барои хунукӣ ва рӯзҳои боронӣ; - тартиби дастрас намудани доруҳои зиддиканагӣ барои гузаронидани коркарди оилаҳо; - усулҳои ҷудо ва захира намудани шонҳои серасал дар анбор;

	- тартиби гирифтани шонҳои сафеди камхӯрок аз дохили лона; - доруҳои батаҳриковаранда ва тартиби истифодабарии онҳо; - ***шири занбӯр*** ва фоидаҳои он; - усулҳои парвариши занбӯрони ҷавон барои зимистонгузаронӣ; - қоидаҳои коркарди дукаратаи оилаҳо бо доруҳои зиддиканагӣ бо фосилаи 7-9 рӯз; - тартиби нигоҳ доштани кандуҳо/кандуҳо дар тирамоҳ ва зимистон; - тартиби ҷойгир намудани оилаҳо бо шонҳои хӯрокдор вобаста ба иқлим; - усулҳои санҷидани ҷойи симтурҳои ҳавогузари сарпӯши канду.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - ташкилотчӣ; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гузаронидани тафтишоти (ревизия) тирамоҳӣ											
1.1. Санҷидани ҳолати хӯрокаи босифат ва серғизо бо назардошти мавҷудияти ***асали ширинчагӣ*** дар оилаҳо	√			√							
1.2. Санҷидани ҳолати коршоямии қутиҳо барои хунукӣ ва борондагиҳо	√			√							
1.3. Дастрас намудани доруҳои зидди канагӣ барои гузаронидани коркарди оилаҳо	√			√							
Элементи 2: Иҷро намудани корҳо барои зимистонгузаронӣ											

2.1. Ҷудо ва захира намудани шонҳои серасал дар анбор	√			√							
2.2. Гирифтани ***шонҳои сафед***и камхӯрок аз дохили лона	√			√							
2.3. Додани қандоби 1,5х1,0 бо иловаи доруҳои батахрико별аранда	√			√							
2.4. Парвариш намудани ***занбӯрони ҷавони тирамоҳӣ*** барои зимистонгузаронӣ	√			√							
2.5. Коркарди дукаратаи оилаҳо бо доруҳои зиддиканагӣ бо фосилаи 7-9 рӯз	√			√							
Элементи 3: Анҷом додани корҳои зимистонгузаронӣ											
3.1. Баланд бардоштани кандуҳо аз замин бо риояи масофаи 25-30 см	√			√							
3.2 Ҷойгир намудани оилаҳо бо шонҳои хӯрокдор вобаста ба гардиши ҳаво	√			√							
3.3. Гузоштани матоъ ва курпачаҳои гармнигоҳдоранда	√			√							
3.4. Маҳкам кардани ҷойи сӯрохаҳои парвоз бо ***панҷараҳои металӣ***	√			√							
3.5. Санҷидани ҷойи симтурҳои ҳавогузари сарпӯши канду	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Асали ширинчагӣ:	- асале, ки занбӯрон аз пасмондаҳои ширинча (шакарак) ҳангоми истеъмоли шираи баргу танаи дарахтон ё дигар растаниҳо ихроҷ мекунанд, ҷамъоварӣ менамояд.
Занбӯрони ҷавони тирамоҳӣ – ин:	- занбуроне, ки тирамоҳ тавлид шуда, то 5-6 моҳ қобилияти зиндагӣ карданро доранд.
Шонҳои сафед – ин:	- шонҳое мебошанд, ки дар фасли зимистон хунукиро тез мегузаронад.
Панҷараҳои металлӣ – ин:	- панҷарае, ки барои манъи даромади хояндагонро ба канду монеъ мешаванд.
Шири занбӯр	- маҳсулоти пурарзиш буда, ҳамчун ғизои аввалия барои курминаҳо ва хӯрока серғизои доимӣ барои модарзанбӯр мебошад. Ҳамзамон, барои табобати бемориҳои гуногуни одамон хизмат мекунад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Муайян кардани зотҳои сермаҳсули занбӯри асал	**SI 6123-20-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди корҳои зотпарварӣ ва оилаҳои сермаҳсули оилаҳои занбӯри асалро барои дарёфти ҳосили зиёд бо назардошти риояи бехатарии санитарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми муайян кардани зоти оилаҳои сермаҳсули занбӯри асал.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-02-2/01 Омода намудани асбобу лавозимот ва таҷҳизоти корӣ барои истеҳсоли маҳсулоти соҳа; - SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо; - SI 6123-20-3/01 Гузаронидани корҳои тирамоҳӣ ва омодагӣ ба мавсими зимистон.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Иҷро намудани вазифаҳои асосии зотпарварӣ дар соҳаи занбӯрпарварӣ	1.1. Муайян кардани зоти сермаҳсул аз ҳисоби ***баҳодиҳӣ (бонитировка).*** 1.2. Муайян кардани зоти сермаҳсул аз рӯйи ***хусусиятҳои биологӣ-хоҷагидории*** оилаҳои занбӯри асал. 1.3. Таҳлил кардани ҳосилнокии зотҳо дар минтақаҳои гуногун вобаста ба вазъи экологии минтақа. 1.4. Истифода намудани зотҳои мутобиқшуда дар минтақаҳо.
2. Муайян намудани оилаҳои сермаҳсул (баҳодиҳӣ)	2.1. Ташкил кардани марказҳои зотпарварӣ дар хоҷагиҳои алоҳида. 2.2.Ҷудо намудани минтаҳои алоҳида барои амалкарди танҳо як зот. 2.3. Истифода бурдани усулҳои нави баровардани модарзанбӯр ва з***анбӯрҳои нарина***.
3. Ташкил намудани шароити мусоид барои нигоҳубини оилаҳои таҷрибавӣ	3.1. Муҳайё намудани манбаи (база) хуби растаниҳои шаҳддиҳанда. 3.2. Пешгирӣ намудани дохилшавии зотҳои гуногун ба минтақаи таҷрибавӣ. 3.3. Гузаронидани ***ҳисоботи зоотехникии*** мунтазам дар занбӯрҷой.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - муайян кардани зоти сермаҳсул аз ҳисоби баҳодиҳӣ (бонитировка); - муайян кардани зоти сермаҳсул аз рӯйи хусусиятҳои биологӣ-хоҷагидории оилаҳои занбӯри асал.; - таҳлил кардани ҳосилнокии зотҳо дар минтақаҳои гуногун вобаста ба вазъи экологии минтақа; - баланд бардоштани савияи дониши занбӯрпарварон (хоҷагидор) давра ба давра барои рушди соҳа; - муайян намудани зотҳои мутобиқшуда дар минтақаҳо; - ташкил кардани марказҳои зотпарварӣ дар хоҷагиҳои алоҳида; - истифода бурдани усулҳои нави баровардани модарзанбӯр ва занбӯрҳои нарина; - муҳайё намудани манбаи (база) хуби растаниҳои шаҳддиҳанда;

	- пешгирӣ намудани дохилшавии зотҳои гуногун ба минтақаи таҷрибавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ-санитарӣ; - усулҳои муайян кардани зоти сермаҳсул аз ҳисоби баҳодиҳӣ (бонитировка); - тартиби муайян кардани зоти сермаҳсул аз рӯйи хусусиятҳои биологӣ-хоҷагидории оилаҳои занбӯри асал; - роҳҳои таҳлил кардани ҳосилнокии зотҳо дар минтақаҳои гуногун вобаста ба вазъи экологии минтақа; - қоидаҳои истифодаи зотҳои мутобиқшуда дар минтақаҳо; - қоидаҳои ташкил кардани марказҳои зотпарварӣ дар хоҷагиҳои алоҳида; - истифода бурдани усулҳои нави баровардани модарзанбӯр ва занбӯрҳои нарина; - усулҳои муҳайё намудани манбаи (база) хуби растаниҳои шаҳддиҳанда; - роҳҳои пешгирӣ намудани дохилшавии зотҳои гуногун ба минтақаи таҷрибавӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - ташаббускор; - ташкилотчӣ.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани вазифаҳои асосии зотпарварӣ дар соҳаи занбӯрпарварӣ											
1.1. Муайян кардани зоти сермаҳсул аз ҳисоби ***баҳодиҳӣ (бонитировка)***	√			√							
1.2. Муайян кардани зоти сермаҳсул аз рӯйи ***хусусиятҳои биологӣ-хоҷагидории*** оилаҳои занбӯри асал	√			√							

1.3. Таҳлил кардани ҳосилнокии зотҳо дар минтақаҳои гуногун вобаста ба вазъи экологии минтақа	√			√							
1.4. Истифода намудани зотҳои мутобиқшуда дар минтақаҳо	√			√							
Элементи 2: Муайян намудани оилаҳои сермаҳсул (баҳодиҳӣ)											
2.1. Ташкил кардани марказҳои зотпарварӣ дар хоҷагиҳои алоҳида	√			√							
2.2.Ҷудо намудани минтаҳои алоҳида барои амалкарди танҳо як зот	√			√							
2.3. Истифода бурдани усулҳои нави баровардани модарзанбӯр ва з***анбӯрҳои нарина***	√			√							
Элементи 3: Ташкил намудани шароити мусоид барои нигоҳубини оилаҳои таҷрибавӣ											
3.1. Муҳайё намудани манбаи (база) хуби растаниҳои шаҳддиҳанда	√			√							
3.2. Пешгирӣ намудани дохилшавии зотҳои гуногун ба минтақаи таҷрибавӣ	√			√							
3.3. Гузаронидани ***ҳисоботи зоотехникии*** мунтазам дар занбӯрҷой	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Баҳодиҳӣ (бонитировка):	- яъне, баҳисобгирии занбурони хушзоти ҳосилдиҳанда ҳар боҳор барои ба даст овардани ҳосили дилхоҳ.
Хусусиятҳои биологӣ-хоҷагидорӣ:	- паҳноии бол, дарозии хартумча, паҳноии тергити 5 (қисмҳои пушти занбӯр, ки аз 6 қисм иборатанд), паҳноии оиначаҳои мумҷудокунанда (стернит). Қувваи оила, маҳсулнокӣ, тобоварӣ ба зимистон.
Занбӯрҳои нарина:	- нарзанбӯрон барои ҷуфтшавӣ бо модарзанбӯрон қобилияти гузариши 75%-и ирсиятро доранд.
Ҳисоботи зоотехникӣ:	- дар давоми 12 сол бурдани ҳисоботи доимии занбӯрҷой.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ	**SI 6123-22-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди баровардани модарзанбӯрро бо роҳи сунъӣ бо истифода аз оилаҳои муррабӣ ва технологияи баровардани нарзанбӯр барои баланд бардоштани ҳосилнокӣ бо назардошти риояи бехатарии санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми баровардани модарзанбӯрро бо роҳи сунъӣ.	

Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - SI 6123-08-2/01 Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо; - SI 6123-10-2/01 Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ	1.1. Ба назар гирифтани омилҳои табиӣ. 1.2. Санҷидани ҳолати солимии ***оилаҳои модарӣ***, падарӣ ва мурабӣ. 1.3. Гирифтани кирминаҳои ҷавон аз оилаҳои модарии серҳосил. 1.4. Таъмин намудани хӯрока бо оилаи бо роҳи сунъӣ баровардашуда на кам аз 8-10 кг дар як оила ё 200-300гр дар як рӯз.
2. Риоя намудани технологияи баровардани нарзанбӯр	2.1. Муайян кардани ***оилаҳои сермаҳсули падарӣ***. 2.2. Таҳқиқ намудани ***раванди генетикии*** оилаҳои падарӣ. 2.3. Гузоштани шонҳои хушсифати наринадошта барои тухмгузорӣ. 2.4. Нигоҳ доштани миқдори зиёди наринаҳо ва сифати онҳо. 2.5. Парвариш намудани наринаҳо на кам аз ду ҳафта пеш аз парвариши модарзанбӯр. 2.6. Тайёр кардани ***оилаҳои мурабӣ*** барои тарбият. 2.7. Гузаронидани ***кирмчаҳои ҷавон*** аз оилаҳои модарӣ ба оилаҳои мураббӣ. 2.8. Соқит намудани модархонаҳои корношоям баъд аз 8-10 рӯзи тарбият. 2.9. Маҳкам кардани модархонаҳо дар қафасчаҳои симтурӣ баъд аз 10-11 рӯзи тарбият. 2.10. Ҷудо кардани якчанд оилаҳои хурд бо гузаронидани модарзанбӯри ҷавон. 2.11. Таъмин намудани оилачаҳо бо хӯрок.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - ба назар гирифтани омилҳои табиӣ (шамол, борон, хокбориш ва ғ.); - санҷидани ҳолати солимии оилаҳои модарӣ, падарӣ ва мурабӣ; - гирифтани кирминаҳои ҷавон аз оилаҳои модарии серҳосил; - таъмин намудани хӯрока бо оилаи бо роҳи сунъӣ баровардашуда на кам аз 8-10 кг дар як оила; - муайян кардани оилаҳои сермаҳсули падарӣ; - таҳқиқ намудани раванди генетикии оилаҳои падарӣ; - гузоштани шонҳои хушсифати наринадошта барои тухмгузорӣ; - нигоҳ доштани миқдори зиёди наринаҳо ва сифати онҳо; - тайёр кардани оилаҳои мурабӣ барои тарбият; - гузаронидани кирмчаҳои ҷавон аз оилаҳои модарӣ ба оилаҳои мурраббӣ; - соқит намудани модархонаҳои корношоям баъд аз 8-10 рӯзи тарбият; - маҳкам кардани модархонаҳо дар қафасчаҳои симтурӣ баъд аз 10-11 рӯзи тарбият; - ҷудо кардани якчанд оилаҳои хурд бо гузаронидани модарзанбӯри ҷавон.

Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - қоидаҳои санҷидани ҳолати солимии оилаҳои модарӣ, падарӣ ва муррабӣ; - тартиби гирифтани кирминаҳои ҷавон аз оилаҳои модарии серҳосил; - қоидаҳои таъмин намудани хӯрока бо оилаи бо роҳи сунъӣ баровардашуда на кам аз 8-10 кг дар як оила; - усулҳои муайян кардани оилаҳои сермаҳсули падарӣ; - қоидаҳои таҳқиқ намудани раванди генетикии оилаҳои падарӣ; - тарзи гузоштани шонҳои хушсифати наринадошта барои тухмгузорӣ; - тартиби нигоҳ доштани миқдори зиёди наринаҳо ва сифати онҳо; - усулҳои парвариши наринаҳо на кам аз ду ҳафта пеш аз парвариши модарзанбӯр; - роҳҳои тайёр кардани оилаҳои муррабӣ барои тарбият; - қоидаҳои гузаронидани кирмчаҳои ҷавон аз оилаҳои модарӣ ба оилаҳои мурраббӣ; - тартиби соқит намудани модархонаҳои корношоям баъд аз 8-10 рӯзи тарбият; - тартиби маҳкам кардани модархонаҳо дар қафасчаҳои симтурӣ баъд аз 10-11 рӯзи тарбият; - тартиби ҷудо кардани якчанд оилаҳои хурд бо гузаронидани модарзанбӯри ҷавон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ											
1.1. Ба назар гирифтани омилҳои табиӣ	√			√							
1.2. Санҷидани ҳолати солимии ***оилаҳои модарӣ***, падарӣ ва муррабӣ	√			√							

1.3. Гирифтани кирминаҳои ҷавон аз оилаҳои модарии серҳосил	√			√							
1.4. Таъмин намудани хӯрока бо оилаи бо роҳи сунъӣ баровардашуда на кам аз 8-10 кг дар як оила ё 200-300гр дар як рӯз	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани технологияи баровардани нарзанбӯр											
2.1. Муайян кардани ***оилаҳои сермаҳсули падарӣ***	√			√							
2.2. Таҳқиқ намудани ***раванди генетикии*** оилаҳои падарӣ	√			√							
2.3. Гузоштани шонҳои хушсифати наринадошта барои тухмгузорӣ	√			√							
2.4. Нигоҳ доштани миқдори зиёди наринаҳо ва сифати онҳо	√			√							
2.5. Парвариш намудани наринаҳо на кам аз ду ҳафта пеш аз парвариши модарзанбӯр	√			√							
2.6. Тайёр кардани ***оилаҳои мураббӣ*** барои тарбият	√			√							
2.7. Гузаронидани ***кирмчаҳои ҷавон*** аз оилаҳои модарӣ ба оилаҳои мураббӣ	√			√							
2.8. Соқит намудани модархонаҳои корношоям баъд аз 8-10 рӯзи тарбият	√			√							
2.9. Маҳкам кардани модархонаҳо дар қафасчаҳои симтурӣ баъд аз 10-11 рӯзи тарбият	√			√							
2.10. Ҷудо кардани якчанд оилаҳои хурд бо гузаронидани модарзанбӯри ҷавон	√			√							
2.11. Таъмин намудани оилачаҳо бо хӯрок	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Оилаҳои модарӣ:	- кирминаи ҷавоне, ки аз оилаи модарӣ барои тарбият гирифта мешавад.
Оилаҳои *мурабӣ:*	- оилаи занбӯре, ки дар он модарзанбӯри ҷавон баровардa мешавад.
Оилаҳои сермаҳсули падарӣ:	- оилае, ки бо сермаҳсулии хуб аз оилаҳои дигар фарқ мекунад, ба оилаи падарӣ қабул карда мешавад.
Кирмчаҳои ҷавон:	- кирминаҳое мебошанд, ки дар ҳолати 12-24 соата қарор доранд.
Раванди генетикӣ:	- як гурӯҳи насли оилаи занбӯре, ки аз як модарзанбӯр пайдо шудааст.

<table>
<tr><td>Номи воҳиди салоҳият</td><td>Рамзи воҳиди салоҳият</td></tr>
<tr><td>Ба роҳ мондани гарди гулкунӣ дар гармхонаҳо</td><td>SI 6123-23-3/01</td></tr>
<tr><td colspan="2">Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҷойгиркунӣ ва нигоҳдории оилаҳои занбӯри асалро дар гармхонаҳо барои баланд бардоштани маҳсулоти растаниҳо бо назардошти риояи бехатарии санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- ҳангоми гарди гулкунӣ дар гармхонаҳо.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- SI 6123-08-2/01 Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо;
- SI 6123-10-2/01 Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ;
- SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо;
- SI 6123-18-3/01 Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.</td></tr>
<tr><td>Элементҳои ВС</td><td>Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС</td></tr>
<tr><td>1. Ҷойгир кардани оилаҳои занбӯри асал дар гармхона</td><td>1.1. Интихоб намудани ҷой барои гузоштани канду.
1.2. Муътадил нигоҳ доштани дохили канду дар гармхона.
1.3. Ба ҳисоб гирифтани миқдори оилаҳо дар гармхона.</td></tr>
<tr><td>2. Нигоҳубин кардани оилаҳо дар гармхона</td><td>2.1. Таъмин намудани занбӯрон бо ғизои сафедагӣ ва карбогидратӣ.
2.2. Ташкил кардани сӯроххои махсус бо андозаи 10х80 барои рӯзҳои гарми офтобӣ.
2.3. Омӯхткунии занбӯрон (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳои гармхона.</td></tr>
</table>

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - интихоб намудани ҷой барои гузоштани канду; - муътадил нигоҳ доштани дохили канду дар гармхона; - ба ҳисоб гирифтани миқдори оилаҳо дар гармхона; - таъмин намудани занбӯрон бо ғизои сафедагӣ ва карбогидратӣ; - омӯхт кардани занбӯрон (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳои гармхона;
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - тартиби интихоб намудани ҷой барои гузоштани канду; - усулҳои муътадил нигоҳ доштани дохили канду дар гармхона;

	- тарзи ба ҳисоб гирифтани миқдори оилаҳо дар гармхона; - қоидаҳои таъмин намудани занбӯрон бо ғизои сафедагӣ ва карбогидратӣ; - тартиби ташкил кардани сӯрохии махсус; - қоидаҳои омӯхткунии занбӯрон (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳои гармхона.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - содиқ ба касб.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Ҷойгир кардани оилаҳои занбӯри асал дар гармхона											
1.1. Интихоб намудани ҷой барои гузоштани канду	√			√							
1.2. Муътадил нигоҳ доштани дохили канду дар гармхона	√			√							
1.3. Ба ҳисоб гирифтани миқдори оилаҳо дар гармхона	√			√							
Элементи 2: Нигоҳубин кардани оилаҳо дар гармхона											
2.1. Таъмин намудани занбӯрон бо ***ғизои сафедагӣ ва карбогидратӣ***	√			√							
2.2. Ташкил кардани сӯроххои махсус бо андозаи 10х80 барои рӯзҳои гарми офтобӣ	√			√							
2.3. Омӯхткунии занбӯрон (дресировка) барои гарди гулкунии растаниҳои гармхона	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ғизои сафедагӣ ва карбогидратӣ – ин:	- хӯроки сафедагӣ-карбогидратӣ барои занбӯри асал дар нигоҳ доштани саломатӣ ва ҳосилнокии популятсияи занбӯри асал, хусусан дар давраҳои набудани гул е дар фасли зимистон нақши муҳим мебозад. Инҳоянд чанд намуди хӯроки сафеда ва карбогидрат, ки метавонанд барои занбӯри асал истифода шаванд: - кулчақанд; - қандоб; - гарди гул; - гарғизо; - иловаҳои сафедадор.

<table>
<tr><td colspan="2">Номи воҳиди салоҳият</td><td>Рамзи воҳиди салоҳият</td></tr>
<tr><td colspan="2">Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ-табобатӣ</td><td>SI 6123-24-3/01</td></tr>
<tr><td colspan="3">Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гузаронидани чорабиниҳои прфилактикӣ-табобатӣ бар зидди канаи варроатоз барои пешгирӣ аз канаи варроатоз бо назардошти риояи бехатарии санитарӣ-гигиенӣ тавсиф менамояд.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- SB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- SI 6123-10-2/01 Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳои кишоварзӣ;
- SI 6123-11-2/01 Муайян намудани касалиҳои занбӯри асал ва усулҳои мубориза бо онҳо;
- SI 6123-18-3/01 Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ.</td></tr>
<tr><td>Элементҳои ВС</td><td colspan="2">Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС</td></tr>
<tr><td>1. Ташкил намудани корҳои профилактикӣ оид ба канаи варроатоз</td><td colspan="2">1.1. Муайян намудани миқдори канаи варроатоз дар оила.
1.2. Дастрас намудани миқдори зарурии доруҳои зиддиканагӣ.
1.3. Гузоштани симтури ҳаҷми 3х3 дар таги шонҳои оила.
1.4. Кам гардонидани канаҳо бо усулҳои зоотехникӣ.</td></tr>
<tr><td>2. Гузаронидани чорабиниҳо ҷиҳати пешгирӣ аз дигар зараррасонҳои занбӯри асал</td><td colspan="2">2.1. Ошкор намудани зараррасонҳои занбӯри асал.
2.2. Дарёфт намудани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо.
2.3. Истифода бурдани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо.</td></tr>
<tr><td>3. Бартараф намудани касалиҳо ва зараррасонҳо</td><td colspan="2">3.1. Тайёр кардани маҳлул барои корҳои табобатӣ тибқи стандарт.
3.2. Гузаронидани амалиёти табобатӣ.
3.3. Санҷидани натиҷаи амалиёт.
3.4. Гузоштани лавозимоти гарминигоҳдоранда.
3.5. Гузаронидани амалиёти такрорӣ баъд аз 8-9 рӯз.</td></tr>
</table>

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - муайян кардани миқдори канаи варроатоз дар оила; - дастрас намудани миқдори зарурии доруҳои зидди канагӣ; - гузоштани симтури ҳаҷми 3х3 дар таги шонҳои оила; - пӯшидани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ; - бартараф намудани зараррасонҳои занбӯри асал; - дарёфт намудани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо; - истифода бурдани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо;

	- тайёр кардани маҳлул барои корҳои табобатӣ тибқи стандарт; - гузаронидани амалиёти табобатӣ; - гузоштани лавозимоти гарминигоҳдоранда; - гузаронидани амалиёти такрорӣ баъд аз 8-9 рӯз.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва ҳолати беҳдоштӣ; - тартиби муайян кардани миқдори канаи варроатоз дар оила; - роҳҳои дастрас намудани миқдори зарурии доруҳои зиддиканагӣ; - усулҳои гузоштани симтури ҳаҷми 3х3 дар таги шонҳои оила; - қоидаҳои кам гардонидани канаҳо бо усулҳои зоотехникӣ; - қоидаҳои ошкор намудани зараррасонҳои занбӯри асал; - роҳҳои дарёфт намудани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо; - тартиби истифода бурдани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зараррасонҳо; - қоидаҳои тайёр кардани маҳлул барои корҳои табобатӣ тибқи стандарт; - тартиби гузаронидани амалиёти табобатӣ; - усулҳои санҷиши натиҷаи амалиёт; - тартиби гузоштани лавозимоти гарминигоҳдоранда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - тозакор; - масъул; - эҳтиёткор; - самимият; - бовиҷдон; - содиқ ба касб.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Ташкил намудани корҳои профилактикӣ оид ба канаи варроатоз											
1.1. Муайян намудани миқдори ***канаи варроатоз*** дар оила	√										

1.2. Дастрас намудани миқдори зарурии доруҳои зиддиканагӣ	√										
1.3. Гузоштани симтури ҳаҷми 3x3 дар таги шонҳои оила	√										
1.4. Кам гардонидани канаҳо ***бо усулҳои зоотехникӣ***	√										
Элементи 2: Гузаронидани чорабиниҳо ҷиҳати пешгирӣ аз дигар зарарасонҳои занбӯри асал											
2.1. Ошкор намудани ***зарарасонҳои занбӯри асал***	√										
2.2. Дарёфт намудани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зарарасонҳо	√										
2.3. Истифода бурдани ҷиҳоз ва доруҳои зидди зарарасонҳо	√										
Элементи 3: Бартараф намудани касалиҳо ва зарарасонҳо											
3.1. Тайёр кардани ***маҳлул барои корҳои табобатӣ*** тибқи стандарт	√										
3.2. Гузаронидани амалиёти табобатӣ	√										
3.3. Санҷидани натиҷаи амалиёт	√										
3.4. Гузоштани лавозимоти гарминигоҳдоранда	√										
3.5. Гузаронидани амалиёти такрорӣ баъд аз 8-9 рӯз	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Канаи варроатоз:	- канаи варроатоз дорои 8 пойи халандаи маканда мебошад. Ин канаи муфтхӯр хоси занбӯри асал буда, танҳо аз ҳисоби гемолимфаи (хун) занбӯр зиндагӣ мекунад.
Бо усулҳои зоотехникӣ:	- аз ҳисоби буридани нимшонҳои наринагӣ кам намудани канаҳо. Ин амалиёт дар давоми як моҳ ду маротиба такрор карда мешавад.
Зарарасонҳои занбӯри асал:	- занбӯри ало, зарди гуштхӯр, бингак (филант), шапалак, митта, куяи мум, хояндахо, куркурок.
Маҳлулҳо барои корҳои табобатӣ:	- доруҳои табобатӣ: амипол «Т», бипин «Т», варроатин, бисанар, бивароол, кислотаи мурча, кислотаи шулха.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба сифати занбӯриасалпарвар ба кор шахсоне роҳ дода мешаванд, ки муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии умумӣ, дастурдиҳии ибтидоӣ, таълим ва

таҷрибаомузӣ дар ҷойҳои корӣ, санҷиши дониш оид ба талаботҳои ҳифзи меҳнатро гузаштаанд.

Занбуриасалпарвар вазифадор аст:

– иҷро намудани ҳамон коре, ки тибқи дастури корӣ муқаррар шудааст;

– риояи қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнатӣ;

– истифода бурдани либосҳои махсуси занбӯриасалпарварӣ;

– риояи талаботҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

– фавран хабардор намудани роҳбари бевоситаи худ, дар ҳолати набудани вай дигар шахси вазифадорро, дар бораи ҳама гуна ҳолатҳое, ки ба ҳаёт ва саломатии одамон хавфро таҳдид мекунад, оид ба ҳар як фалокати нохуш, бад шудани саломатии худ, инчунин нишонаҳои бемориҳои сироятнок/шадид ва ё заҳролудшавӣ, ки дар истеҳсолот рух додааст;

– гузаронидани омӯзиши усулҳои бехатарӣ, тарзҳои иҷрои кор ва расонидани ёрии аввалия ба осебдидагони истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши донишҳои талаботҳои ҳифзи меҳнат;

– гузаштан аз муоинаи ҳатмии даврии тиббӣ (дар давоми фаъолияти меҳнатӣ) бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳое, ки Кодекси меҳнат ва дигар қонунҳо пешбинӣ карда шудааст.

– малакаҳои расонидани ёрии аввала ба осебдидагон дар ҳолатҳои нохуш;

– малакаҳои истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Бе иҷозати роҳбари бевоситаи худ рафтан аз ҷои корӣ, нӯшидани нӯшокиҳои спиртӣ дар ҷои кор, иҷозат дода намешавад.

Занбӯриасалпарвар «Дастурдиҳӣ оид ба расонидани ёрии аввалия ҳангоми садама ва ҳодисаҳои нохуш»-ро бояд донад.

Ба занбӯриасалпарвар «Тибқи меъёрҳои намунавӣ додани либоси махсус, пойафзоли махсус ва воситаҳои ҳифзи инфиродӣ» таъмин карда мешавад.

– либоси махсус;

– дастпӯшакҳои махсус ва омехта (комбинированные).

Ҳангоми кор бо заҳрхимикатҳо:

– противогаз бо кандуи тамғаи А, КД (фосфор – ва заҳрхимикатҳои хлорорганикӣ) ва тамғаи М (буғҳои ашёҳои органикӣ – формалдегид);

– респиратор (паном) «баргак» (поруҳои аэрозолии хушку тар ва заҳрхимикатҳо):

– либоси махсус;

– мӯза;

– дастпӯшакҳои резинӣ;

– айнакҳои муҳофизатӣ.

Занбӯриасалпарвар ба талаботи беҳбудсозии истеҳсолӣ ва беҳдошти шахсӣ бояд риоя кунад:

– пас аз иҷрои корҳо даст, рӯйро шуста, ба ташноб дарояд;

– сари вақт либоси махсусро барои шустан супорад;

– либоси махсусро бо либоси хона як ҷо нигоҳ надорад.

Ҳангоми кор ба занбӯриасалпарвар омилҳои зерини хавфнок ё зараровари истеҳсолӣ таъсир мерасонад:

– мошинҳо ва механизмҳои ҳаракаткунанда;

– нешзании занбӯрон;

– таъсири химикатҳо ҳангоми коркарди кандуҳо.

Дар сурати риоя накардани талаботи дар дастурамал пешбинишуда, вай тибқи тартиби «Қоидаҳои тартиботи дохилӣ» ва қонунҳои татбиқшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Талаботи бехатарӣ пеш аз оғози корҳо:

Занбӯриасалпарвар вазифадор аст корҳои зеринро амалӣ созад:

– пӯшидани либоси махсуси занбӯриасалпарварӣ мувофиқи талабот;

– омода намудани воситаи муҳофизати шахсӣ ва санҷидани коршоямии онҳо;

– омода намудани ҷои кор, вобаста ба хусусияти кор;

– тафтиш кардани коршоямии асбобу анҷом, дастгоҳ ва таҷҳизотҳо;

– ҳамеша тоза нигоҳ доштани кандуҳо, ҷои кор ва минтақаи корӣ;

– иҷро намудани кори супоридашуда ва дастурдодашуда.

Техникаи бехатарӣ

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ ба якчанд намуд тақсим мешавад. Таснифоти дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ – ин марҳилаи муҳими фаъолият дар ҳама гуна ширкатҳо, аз ҷумла, дар муассисаҳои ибтидоӣ касбӣ-техникӣ ва омӯзиш мебошад. Онҳо фарқ мекунанд бо мақсадҳо, хусусиятҳо, муҳлатҳо, шахси масъул ва инчунин бо шахсе, ки барои гузаронидани вай ваколатдор шудаанд. Ҳамаи масъалаҳои таъмини бехатарӣ дар истеҳсолот аз ҷониби мутахассиси соҳибкасб муайян, ҳаллу фасл карда мешавад.

Дастурдиҳии муқаддимавии оид ба техникаи бехатарӣ бо ҳама кормандоне, ки ба кор қабул шудаанд, новобаста аз собиқаи корӣ, синну сол, дараҷаи маълумот гузаронида мешавад. Он барои таълимгирандагоне, ки масалан таҷрибаи истеҳсолӣ мегузаранд, инчунин кормандони хизматӣ ва коргарони муваққатӣ ҳатмӣ мебошад.

Дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ, дар бораи ҳамагуна воситаҳои ҳимояи гурӯҳӣ ва инфиродӣ, ки дар корхонаҳо мавҷуданд, инчунин пайдарҳамии додани дастурдиҳиро бояд инъикос кунад. Дар дастурдиҳии мазкур, саволҳо оид ба ёрии аввалияи тиббӣ шахсоне, ки ҳангоми сӯхтор ё ҳодисаҳои нохуш зарар дидаанд, ҷой дода мешавад. Дастурдиҳии муфасал бо кормандон дар ҳуҷраи техникаи бехатарӣ гузаронида мешавад. Он истифодаи воситаҳои техникии таълимӣ ва воситаҳои аёниро дар бар мегирад.

Дастурдиҳии ибтидоӣ на дар ҳуҷраи мутахассиси ҳифзи меҳнат, балки бевосита дар ҷойи кор гузаронида мешавад. Ашхоси муайяншуда вазифадоранд онро гузаранд:

– кормандони нав, аз он ҷумла, занбӯриасалпарварони кироя;

– кормандоне, ки бо шартномаи фаврӣ кор мекунанд;

– кормандоне, ки хизматианд аз ширкатҳои дуҷониба;

– таълимгирандагоне, ки дар таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ қарор доранд;

– шахсоне, ки дар фаъолияти корхона қарор доранд.

Дастурдиҳии такрорӣ ҳадди ақал як маротиба дар шаш моҳ гузаронида мешавад. Таърихи гузаронидани дастурдиҳӣ дар дафтари дастурдиҳии техникаи бехатарӣ қайд карда мешавад.

Гузаронидани чунин чорабиниҳо дар доираи ТИКТО аҳамияти махсус дорад. Масалан, пеш аз дарсҳои амалӣ дар литсейҳо, омӯзгор ҳар соат алгоритми амали хонандагонро такрор мекунад ва ба онҳо дар мавзӯи дарс саволҳо медиҳад. Ин имкон медиҳад, ки хавфи ба вуҷуд омадани ҳодисаҳои нохуш дар машғулиятҳои амалӣ паст гардад, омӯзгорро аз ҳолатҳои нохушӣ аз ҷониби таълимгирандагон вайрон кардани тавсияҳои додашуда, эмин медорад.

Дастурдиҳии ғайринақшавӣ дар ҳолатҳои зерин амалӣ карда мешавад:

– ҳангоми эътибори қонунӣ пайдо кардани тағйирот дар қонунгузории дохилӣ оид ба ҳифзи меҳнат;

– ҳангоми тағйирот дар раванди технологии истеҳсолот;

– ҳангоми таҷдиди таҷҳизот ва механизмҳо;

– ҳангоми вайрон кардани талаботи ҳифзи меҳнат, ки ба садама, ҳодисаҳои нохуш оварда мерасонад;

– бо дархости мақомоти назоратӣ ва шахсони мансабдор;

– ҳангоми танаффус дар кор зиёда аз сӣ рӯз, барои вазифаҳои дорои омилҳои зараровар, хатарнок ва дигар кормандон шаст рӯз бо қарори ягонаи корфармо.

Дастурдиҳии мақсаднок дар ҳолатҳои зерин гузаронида мешавад:

– дар ҳолати кори яквақта;

– ҳангоми гузаронидани чорабиниҳои оммавӣ дар ширкат;

– ҳангоми рафъи садамаҳо, ҳолатҳои фавқулода;

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба ихтисос оид ба гузаронидани дастурдиҳӣ барои таълимгирандагон талаботҳои хоси худ вуҷуд дорад. Масалан, омӯзгорони таҷрибаи истеҳсолӣ пеш аз ҳар як кори амалӣ барои таълимгирандагон дастурдиҳии ҷории техникаи бехатарӣ мегузаронанд. Дар бораи гузаронидани он дар дафтар қайд карда мешавад.

Ғайр аз он, ҳаст намудҳои махсуси дастурдиҳӣ, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаи истеҳсолӣ мегузаронанд. Ба шахсоне, ки дастурро омӯзиш накарда ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагирифтаанд, ба таҷрибаомӯзӣ роҳ дода намешаванд.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Занбӯриасалпарвар»-ро омӯзанд ва салоҳиятҳои сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ намоянд, бояд ба талаботҳои зерин ҷавобгӯй бошанд:

– дар шакли шифоҳӣ ва хаттӣ муоширát карда тавонанд;

– ҳуҷҷатҳоро мутобиқи талаботҳои муассисаи таълимӣ пешниҳод кунанд;

– аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки дар сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон касби «Занбӯриасалпарвар»-ро таълим медиҳанд, бояд ба талаботҳои умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

– дорои донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС бошанд;
– усули таълими салоҳиятнокиро донанд;
– ҳадди ақал 5 сол таҷрибаи кории занбӯриасалпарвар дошта бошанд;
– аз ҷиҳати ҷисмонӣ ва руҳӣ солим бошанд;
– сатҳи тахассусии омӯзгор, он бояд аз сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
– аз муоинаи тиббӣ гузаранд.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯйи асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	**Таҷҳизот**	Миқдор	**Мавод/дигар лавозимот**	Миқдор
Апископ	2 адад	Дастгоҳ бари ҷамъоварии захри занбӯр	1 адад	Сӯхторхомӯшкунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Дастгоҳ барои тайёр кардани мумварақ	1 адад	Доруқуттӣ	∞
Дуддиҳак (табобатӣ, одӣ)	1 адад			Доруқӯттӣ	∞
Торозӯ	1 адад			Маводи табобатӣ	∞
Лаҳимчароғ	1 адад			Дорупошак	∞
Қайчиҳои оҳанбӯрӣ	1 адад			Ниқобтур	∞
Кандуҳои захиравӣ	1 адад			Дастпӯшакҳо	∞
Кандуҳои гуногунсохт	1 адад			Панҷараи занбӯргузар	∞
Ченкунак (метр)	1 адад			Танобҳои ҳархела	∞
Аррача	1 адад			Дастпӯшакҳо	∞
Мумгудозак (бӯғӣ, офтобӣ)	1 адад			Ҷевон барои хушккунии гарди гул	∞
Ғалтак	1 адад			Мумварақ	∞
Қолибмистар	1 адад			Либоси занбӯрпарвар	∞
Болға	1 адад			Косачаҳои модархона	∞
Анбӯр	1 адад			Айнаки муҳофизатӣ	∞
Охур (дохилӣ, болоӣ)	1 адад			Тагмонакҳо барои кандуи занбӯрон	∞
Искана	1 адад			Панҷараи ҷудокунӣ	∞
Обӯхура	1 адад			Мумфушуранда	∞
Панҷара барои модарзанбӯр	1 адад			Болиштҳои болоӣ ва паҳлӯӣ	∞

Чӯткаи занбӯрпарварӣ	1 адад			Катонлаттаҳо (холстик)	∞
Белчаи занбӯрпарвар	1 адад			Қутии кории занбӯрпарвар	∞
Элак барои полоиши асал	1 адад			Қуттӣ барои фурӯши оилачаҳо	∞
Сарпӯшак	1 адад			Девора (Диафрагма)	∞
Болға	1 адад				
Сабадчаи ройқапӣ	1 адад				
Қайчиҳо	1 адад				
Асалкашак	1 адад				
Кордҳои барқӣ, бӯғӣ, оддӣ	1 адад				
Гардҷамъкунак	1 адад				
Панҷараи нарқапак	1 адад				
Шони ҷентерӣ	1 адад				
Сатил	1 адад				
Зарфҳои асалгирӣ	1 адад				
Бели калон	1 адад				
Каҷбел	1 адад				
Хаскашак	1 адад				
Лом	1 адад				
Дост	1 адад				
Плитаи газӣ ва ё барқӣ	1 адад				
Мурваттобҳо	1 адад				
Печмеххо	1 адад				
Ғалтак	1 адад				
Қолибмистар	1 адад				
Мавод		**Таҷҳизоти таълимӣ**		**Лавозимоти дафтардорӣ**	
Мех	∞	Проектор	1 адад	Коғази А4	1 баст
Сим	∞	Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
Чорчӯба	∞	Тахта	1 адад	Маркер	1 баст
Шакар	∞	Компютерҳо	1 адад	Флипчарт	4 адад
Сироп	∞	Экран	1 адад	Қалам	25 адад
	∞	Тахтаи электронӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
				Маводи таълимӣ	
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модулӣ	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Рӯйхати адабиёт

1. Алиев Ғ. Таърихи занбӯрпарварӣ ва маслиҳат ба занбӯрпарварон. /Ғ.Алиев/, Душанбе: “Эр-граф” -2008 с.
2. Давлатов М.Н. Таъсири хӯрокаҳо ба тухмгузории модарзанбӯр. Усулҳои самараноки баланд бардоштани маҳсулнокии оилаҳои занбӯри асал.-Маҷмӯи мақолаҳои конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ.-Душанбе “Эр-граф”-2019 с.
3. Ефимов В. Пчеловодство-хобби и профессия. Пчела и человек. /В.Ефимов//. Независимый научно популярный журнал. № 1. – 2007 с.
4. Комлацкий В.И. Роение пчел. Пчеловодство. / В.И. Комлацкий//. -Ростов-на-Дону. - “Феникс”. – 2013 с.
5. Лебедев В.И., Билаш Н.Г. Биология пчелы медоносной и пчелиной семӣи / В. И. Лебедев, Н. Г. Билаш //.-М. “Колос” – 2006 с.
6. Риб Р.Д. Пчеловоду России. – Москва: Издатель А.Р.Риб, - 2008 с.
7. Фридрих Поль. Советы опытного пчеловода. “Клуб Семейного Досуга”. Белгород 2013 с.
8. Черевко Ю.А., Аветисян Г.А. Пчеловодство – М. Астрель 2004 с.
9. Таранов Г.Ф. Корма и кормление пчел. – М. Россельхозиздат, 1988 с.
10. Шабаршов И.А. Пчели и человек. В стране медоносных пчел. /И.А. Шабаршов//. - ВО “Агропромиздат” - 1989 с.
11. Шарипов А. Гарди гулкунии растаниҳо ва истеҳсоли маҳсулоти занбӯри асал./А. Шарипов//. Душанбе: - 2010 с.
12. Шарипов А. Вазъи соҳаи занбӯриасалпарварӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон.(Усулҳои самараноки баланд бардоштани маҳсулнокии оилаҳои занбӯри асал). /А. Шарипов/. Душанбе: “ЭР-граф” - 2019 с.
13. Шарипов А. Занбӯрпарварӣ. /А.Шарипов//.-“Маориф ва фарҳанг” Душанбе: - 2005 с.
14. Шарипов А. Биологияи занбӯри асал. Занбӯриасалпарварӣ дар Тоҷикистон.- /А. Шарипов//.- Душанбе: “ЭР-граф” – 2013 с.
15. Идиев М.Б. Рушди соҳаи занбӯриасалпарварӣ дар ҷумҳурӣ. Душанбе-2022 с.
16. Қаҳҳоров Н.Ш. Кандуҳо, абзору асбобҳои нигоҳубини оилаи занбӯри асал ва коркарди маҳсулоти занбӯри асалпарварӣ, Душанбе-2013 с.
17. Қаҳҳоров Н.Ш. ва Давлатов М.Н. Технологияи нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал, Душанбе-2023 с.
18. Қаҳҳоров Н.Ш., Шарипов А., Зубайдов К.Ш., Латипов З.Т. Биологияи занбӯри асал, Душанбе-2023 с.

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Funded by
the European Union

ХАРИТАИ ФУНКСИОНАЛӢ

Соҳа: **Хизматрасонӣ**

Касб: **Занбӯриасалпарвар**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **SI 6123**

Замимаи 1

Харитаи функсионалии касби «Занбӯриасалпарвар»

УҲДАДОРИҲО		ВАЗИФАҲО					
A	**Такмил додани малакахои бокортаъминкунӣ**	**А-1.** Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/ фармоишгарон	**А-2.** Такмил додани тахассуси касбӣ	**А-3.** Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	**А-4.** Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	**А-5.** Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна	**А-6.** Ҳал кардани ҳолатҳои мунокишавӣ
B	**Риоя намудани коидаҳои хифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ**	**В-1.** Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	**В-2.** Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ	**В-3.** Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ	**В-4.** Пӯшидани либоси махсуси занбӯрпарварӣ	**В-5.** Расонидани ёрии аввалия	**В-6.** Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи муҳити зист
C	**Ташкил намудани раванди кор**	**С-1.** Интихоб намудани мавзеи занбӯрчой	**С-2.** Тайёр намудани кандуҳо барои нигоҳдории оилаҳои занбӯри асал	**С-3.** Омода намудани асбобу анҷоми корӣ	**С-4.** Омода намудани асбобу лавозимот барои истеҳсоли асал	**С-5.** Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсол ва коркарди мум	**С-6.** Омода намудани таҷҳизот барои истеҳсоли дигар маҳсулоти соҳа
D	**Нигоҳубин кардани оилаҳои занбӯри асал**	**D-1.** Иҷро кардани корҳои баҳорӣ дар занбӯрҷой	**D-2.** Коркард намудани кандуҳо	**D-3.** Муайян кардани қувваи оилаҳои занбӯри асал	**D-4.** Иҷро кардани корҳои гармкунӣ ва хурдсозии лонаҳо	**D-5.** Тоза кардани дохили лонаҳо	**D-6.** Муайян намудани сифати модарзанбӯр
		D-7. Гузаронидани чорабиниҳои профилактикӣ	**D-8.** Омода намудани оилаҳо ба ҷамъоварии ҳосил	**D-9.** Пешгирӣ намудани оилаҷудошавии табиӣ (рой)	**D-10.** Кӯчонидани оилаҳо ба манбаи асосии хӯрока	**D-11.** Ҷамъоварӣ намудани асал	**D-12.** Гузаронидани корҳои тирамоҳии оилаҳои занбӯри асал (о.з.а.) ва омодагӣ ба мавсими зимистон

E	**Афзоиш додани корҳои зотпарварӣ дар соҳаи занбурпарварӣ**	**E-1.** Муайян кардани зотҳои занбӯри асал	**E-2.** Муайян намудани оилаҳои сермаҳсул (баҳодиҳӣ)	**E-3.** Додани хӯроки батаҳриковарандаи занбӯрон	**E-4.** Баровардани модарзанбӯр бо роҳи сунъӣ	**E-5.** Назорат намудани оилаҳои тарбиятгар барои парвариши модарзанбӯр	**E-6.** Тақсим намудани модархонаҳо ва модарзанбӯрони ҷавон ба оилаҳо
		E-7. Истифода бурдани оилаҳои хурди ҷудошуда					
F	**Ба роҳ мондани гарди гулкунии растаниҳо**	**F-1.** Истифода бурдани занбӯри асал дар гарди гулкунии растаниҳо	**F-2.** Ба роҳ мондани гарди гулкунӣ дар гармхонаҳо	**F-3.** Назорат намудани фенологии гулшукуфоии растаниҳои асалдеҳ	F-4. Муайян намудани маҳсулнокии растаниҳои асалдиҳанда	**F-5.** Истифода бурдани манбаи шаҳди растаниҳои кишоварзӣ	**F-6.** Истифода бурдани растаниҳои табиӣ барои ҷамъоварии маҳсулот
G	**Мубориза бурдан бар зидди касалиҳо ва зарарасонҳои занбӯри асал**	**G-1.** Муайян намудани касалиҳои инфексионӣ ва усулҳои мубориза	**G-2.** Муайян намудани касалиҳои инвазионӣ	**G-3.** Гузаронидани ҷорабиниҳои профилактикӣ-табобатӣ оид ба канаи варроатоз	**G-4.** Муайян намудани касалиҳои модарзанбӯр ва усулҳои мубориза	**G-5.** Муайян намудани касалиҳои ғайрисироятӣ ва роҳҳои пешгирию табобатии онҳо	**G-6.** Мубориза бурдан бар зидди зараррасонҳои занбӯри асал
H	**Ба фурӯш баровардани маҳсулоти занбӯри асал**	**H-1.** Муайян намудани сифати маҳсулот	**H-2.** Гузаронидани корҳои тозакунӣ ва барпечкунии маҳсулот	**H-3.** Ба роҳ мондани коркард ва нигоҳдории гарди гул	**H-4.** Ба роҳ мондани коркард ва нигоҳдории мум, ширеш ва шири занбӯр	**H-5.** Супоридани маҳсулотҳо (сертификат-кунонӣ) ба озмоишгоҳ	**H-6.** Ҷалб намудани харидорон ҷиҳати фурӯши маҳсулот

(зард)	Сатҳи 2 - 33 вазифа
(сабз)	Сатҳи 3 - 22 вазифа
Ҳамагӣ: 55 вазифа	

Талаботи умумӣ ба касби «Занбӯриасалпарвар»	
Сифатҳои касбӣ/салоҳиятнокӣ	**Дониш, малака ва маҳорати умумӣ**
1. Хушмуомила 2. Меҳнатдӯст 3. Мушоҳидакор 4. Тоқатпазир 5. Бомасъулият 6. Покизакор 7. Боэҳтиёт 8. Ростқавл 9. Сарфакор 10. Дурандеш 11. Бодиққат 12. Устувории ахлоқӣ 13. Ба бемориҳои аллергӣ устувор 14. Поквиҷдон 15. Боинсоф 16. Суботкор	1. Асосҳои биология 2. Асосҳои ботаники 3. Асосҳои физиология 4. Асосҳои математика 5. Асосҳои ҷӯғрофия 6. Забони хориҷӣ 7. Корҳои одии дуредгарии кандуҳо 8. Растаниҳои шаҳддиҳанда 9. Дастур оид ба истифодабарии доруҳои заҳрдор ва воситаҳои тамизкунӣ 10. Қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 11. Талаботи ҳифзи муҳит ва экология 12. Дастур оид ба расонидани ёрии аввалия 13. Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор

Таҷҳизот, асбобҳо, масолеҳи асосӣ ва сарфшаванда		
1. Кандуҳои гуногунсохт 2. Мех 3. Сим 4. Чорчӯба 5. Сӯрохкунак 6. Ғалтак 7. Қолибмистар 8. Болға 9. Анбӯр	25. Кордҳои барқӣ, бӯғӣ, оддӣ 26. Гардҷамъкунак 27. Панҷараи нарқапак 28. Шони ҷентерӣ 29. Сатил 30. Мумварақ 31. Дастгоҳ бари ҷамъоварии захри занбӯр	47. Панҷараи ҷудокунӣ 48. Мумфушуранда 49. Дастгоҳ барои тайёр кардани мум 50. Болиштҳои болоӣ ва паҳлӯӣ 51. Катонлаттаҳо (холстик) 52. Қутии кории занбӯрпарвар (раманос) 53. Мумгудозак (бӯғӣ, офтобӣ)

Харитаи функсионалии бо усули DACUM таҳияшуда, барои касби
«Занбӯриасалпарвар»
Иштирокчиёни таҳлили функсионалӣ: 1. **Қаҳҳоров Нурулло –** муовини раиси Ассотсиатсияи миллии хоҷагиҳои деҳқонии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои кишоварзӣ; 2. **Зубайдов Камолиддин** – раиси хоҷагии деҳқонии «Камолиддин»-и шаҳри Ҳисор, номзади илмҳои кишоварзӣ; 3. **Идиев Маҳмадназар –** занбӯрпарвари КВДЗ-и «Асали Тоҷикистон»; 4. **Мирзоев Зайдулло –** раиси хоҷагии деҳқонии «Муртазои Зайдулло»-и шаҳри Ваҳдат; 5. **Нуруллозода Маҳмадалӣ** - муовини раиси хоҷагии деҳқонии “Ҳоҷи Шариф”-и ноҳияи Файзобод; **6. Латифов Зубайдулло** - роҳбари хоҷагии деҳқонии “Муҳаммадҷон-Т”-и ноҳияи Файзобод;
Модераторон*:* **Данило Анишенко** – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа **Сангин Бобоев** - коршиноси маҳаллии ғайрикалидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа **Бахтиёров Озар** - супервайзер оид ба методологияи ТАС

<table>
<tr>
<td>10. Аррача
11. Дудкунак (табобатӣ, одӣ)
12. Искана
13. Чӯткаи занбӯрпарварӣ
14. Либоси махсус
15. Охур (дохилӣ, болоӣ)
16. Обӯхура
17. Қайчиҳо
18. Тӯри рӯй
19. Панҷара барои модарзанбӯр
20. Сарпӯшак
21. Элак барои полоиши асал
22. Сабадчаи ройқапӣ
23. Белчаи занбӯрпарвар
24. Асалкашак</td>
<td>32. Маводи табобатӣ
33. Дорупошак
34. Ниқобтур
35. Дастпӯшакҳо
36. Зарфҳои асалгирӣ
37. Бели калон
38. Каҷбел
39. Хаскашак
40. Лом
41. Дост
42. Плитаи газӣ ва ё барқӣ
43. Мурваттобҳо
44. Печмеҳҳо
45. Апископ
46. Тагмонакҳо барои кандуи занбӯрон</td>
<td>54. Лаҳимчароғ
55. Қуттӣ барои фурӯши оилачаҳо
56. Девора (Диафрагма)
57. Косачаҳои модархона
58. Қайчиҳои оҳанбӯрӣ
59. Кандуҳои захиравӣ
60. Ченкунак (метр)
61. Доруқуттӣ
62. Тарозӯ
63. Панҷараи занбӯргузар
64. Танобҳои ҳархела
65. Ҷевон барои хушккунии гарди гул</td>
<td rowspan="3"></td>
<td>Фасилитаторон:
1. Каримов Саидмумин
2. Исоев Давлатшо</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="3">Дурнамои оянда ва хусусиятҳо/мушкилоти касб</td>
<td rowspan="2">Дар доираи лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон
13-14 ноябри соли 2023</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">1. Истифодабарии технологияҳои нав
2. Кор дар ҷойи кушода
3. Дигаргуниҳои харобиовари табиат
4. Рӯзи кории ғайри меъёрӣ
5. Ба роҳ мондани бо роҳи сунъӣ бордор кардани модарзанбӯрон</td>
<td>6. Шароитҳои вазнини меҳнат ва маишат
7. Дастгоҳҳои гаронарзиш
8. Мушкилот дар ба даст овардани муми занбӯр (хонаи холии занбӯрон)
9. Ба роҳ мондани истеҳсоли асал ба усули автоматӣ</td>
</tr>
</table>

Funded by
the European Union

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ХУЛОСАҲОИ СОҲА
(экспертиза)

Замимаи 2

ВАЗОРАТИ КИШОВАРЗИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

734064. ш. Душанбе, кӯчаи Шамсӣ 5/1. тел: (992 37) 235-39-14, факс: (992 37) 235-39-15. www.moa.tj; info@moa.tj

№ 4/10-1551 аз «07» 05 с.2024
Ба № ____________ аз «____» ________ с. 2024

Вазорати меҳнат, муҳоҷират
ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон мактуби Шуморо аз 18.04.2024, № 3/13-531 оид ба гузаронидани ташхиси (экспертиза)-и стандарти салоҳиятҳои касби "Занбӯриасалпарвар"-ро дар якҷоягии бо мутахассисони соҳавӣ оид ба мундариҷа, қисматҳои тавсифи умумии касб, истифодаи стандартҳо ва меъёрҳои соҳа, руйхати умумии воҳидҳои салоҳият, элемент ва меъёрҳои иҷро, донишу малакаҳо, ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ инчунин руйхати асбоб ва таҷҳизотҳои заруриро мавриди барраси ва омӯзиш қарор дода, пешниҳоди Шуморо дастгири намуда, мувофиқи мақсад мешуморад.

Муовини вазир Назарзода М.Ф.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ХОЧАГИИ ДЕХКОНИИ
« МУХАММАДЧОН »-Т
НОХИЯИ ФАЙЗОБОД

н. Файзобод ч/д Чавонон дехаи
Сари Чашма
Тел: (+992)938387819- 000018953
э-почта Zubaudullo Latipov @ mail. ru

РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКСТАН

ДЕХКАНСКОЕ ХОЗЯСТВО
«МУХАММАДЧОН»-Т
ФАЙЗАБАДСКОГО РАЙОНА

р. Файзабад дж Джавонон кишлак
Сари Чашма
Тел: (+992)_938387819-(+992) 000018953
почта Zubaudullo Latipov @ mail. ru

25 майи соли 2024, №14

Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Хоҷагии деҳқонии «Муҳаммадҷон-Т» - и ноҳияи Файзобод, мактуби Шуморо аз 23.04.2024, №67 доир ба гузаронидани ташхиси стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар" мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дод.

Дар лоиҳаи стандарти касби "Занбӯриасалпарвар" мафҳумҳои асосии касб дарҷ гардида аст, ки омӯзгор метавонад ба таълимгиранда онро ба пуррагӣ тафсир намояд.

Дар руйхати умумии касб воҳидҳои салоҳиятҳо вобаста ба сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дуруст ҷобаҷо карда шудаанд, пайдарҳамии иҷрои вазифаҳо ва мураккабии онҳо ба назар гирифта шудааст.

Дар воҳидҳои салоҳият элементҳо ва меъёрҳои иҷрои онҳо пурра ба назар гирифта шуда, пайдарҳамии онҳо дуруст аст.

Вобаста ба ҳар як меъёри иҷрои воҳиди салоҳият малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшаванда дуруст ва пурра оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият тааллуқ доранд.

Тавсифи умумии касб равшан ва возеҳ шарҳ дода шудааст, ҳангоми интихоби касб аз ҷониби хонандагон оид ба он маълумоти зарурӣ пайдо карда метавонанд.

Элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият ба назар гирифта шуда, пайдарҳамии онҳо дуруст ҷобаҷо шудааст.

Малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшавандаи воҳидҳои салоҳият дуруст ва пурра оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият тааллуқ доранд.

Навсонӣ (вариативӣ) шарҳи мафҳум ё асбобу анҷом вобаста ба меъёри воҳидҳои салоҳият оварда шудаанд аммо бамаврид мебуд, ба ҷои **мавод барои занбӯри асал** – хӯрокии занбӯриасал ва маводҳои зарурӣ (саҳ. 48) гузошта шавад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ ба касби мазкур тааллуқ дорад ва ҳамаи хатарҳо барои ҳаёт ва дастуру тавсияҳо оид ба техникаи бехатарӣ дар он хуб дарҷ гардидааст.

Руйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ дуруст ва пурра оварда шудааст ва онҳо ба талаботи имрӯза ҷавобгӯй мебошанд.

Хоҷагии деҳқонии «Муҳаммадҷон-Т» - и ноҳияи Файзобод бо назардошти ислоҳи маълумоти дар боло зикршуда лоиҳаи стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар"-ро қобили қабул шуморида дар ташхиси касби мазкур раиси хоҷагӣ Латипов Тоҷиддин ва занбӯрпарвари хоҷагӣ Латипов Зувайдулло иштирок намуданд.

Раис Латипов Т.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ХОҶАГИИ ДЕҲКОНИИ «МУРТАЗОИ ЗАЙДУЛЛО»
ШАҲРИ ВАҲДАТ

ш. Ваҳдат ҷ/д Гулистон
деҳаи Шуҳратёр

Тел: (+992) 900548002
э-почта murtazo-90@mail.ru

РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКСТАН

ДЕХКАНСКОЕ ХОЗЯСТВО «МУРТАЗОИ ЗАЙДУЛЛО»
ГОРОД ВАХДАТ

Г. Вахдат дж Гулистан кишлак Шухратёр

Тел: (+992) 900548002
э-почта murtazo-90@mail.ru

Аз 03.05. 2024, бо № 3

Ба Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Хоҷагии деҳқонии «Муртазои Зайдулло»-и шаҳри Ваҳдат, мактуби Шуморо аз 23.04.2024, №67 доир ба гузаронидани ташхиси стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар" мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, ба маълумот мерасонад, ки стандарти касби мазкур фарогири дониш, малака ва маҳорат буда, ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯ мебошад.

Дар лоиҳаи стандарти касби "Занбӯриасалпарвар" мафҳумҳои асосии касб дарҷ гардида аст, ки омӯзгор метавонад ба таълимгиранда он ба пуррагӣ тафсир намояд.

Дар руйхати умумии касб воҳидҳои салоҳиятҳо вобаста ба сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дуруст ҷобаҷо карда шудаанд, пайдарҳамии иҷрои вазифаҳо (воҳидҳои салоҳият) ва мураккабии онҳо ба назар гирифта шудааст.

Дар воҳидҳои салоҳият элементҳо ва меъёрҳои иҷрои онҳо пурра ба назар гирифта шуда, пайдарҳамии онҳо дуруст аст.

Вобаста ба ҳар як меъёри иҷрои воҳиди салоҳият малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшаванда дуруст оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият тааллуқ доранд.

Тавсифи умумии касбӣ равшан шарҳ дода шудааст, ҳангоми интихоби касб аз ҷониби хонандагон ба он маълумоти зарурӣ пайдо карда метавонанд.

Элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият ба назар гирифта шуда, пайдарҳамии онҳо дуруст ҷобаҷо шудааст.

Малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшавандаи воҳидҳои салоҳият дуруст ва пурра оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият тааллуқ доранд.

Навсонӣ (вариативӣ) шарҳи мафҳум ё асбобу анҷом вобаста ба меъёри воҳидҳои салоҳият дуруст ва пурра оварда шудаанд.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ ба касби мазкур тааллуқ дорад ва ҳамаи хатарҳо барои ҳаёт ва дастуру тавсияҳо оид ба техникаи бехатарӣ дар он муфассал дарҷ гардидааст.

Руйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ дуруст ва пурра оварда шудааст ва онҳо ба талаботи имрӯза ҷавобгӯй мебошанд.

Дар баробари таҳлилҳои болозикр пешниҳод менамоям, ки ба стандартҳо ва меъёрҳои соҳа (саҳ. 10) "Асал. Усули муайян намудани адади диастадӣ (диастазное число) илова карда шавад.

Бо назардошти далелҳои дар боло зикр шуда ва илова намудани пешниҳоди дарҷгардида, лоиҳа стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар" – ро барои таҳияи барномаҳои таълимӣ қабул мешуморад.

Руйхати мутахассисоне, ки дар экспертизаи касби мазкур иштирок намуданд.

Ном ва насаб	*Вазифа*
Мирзоев Зайдулло	Роҳбари хоҷагии деҳқонии«Муртазои Зайдулло»-и ш. Ваҳдат, - занбӯриасалпарвар
Мирзоев Мустафо	Аъзои хоҷагии деҳқонии«Муртазои Зайдулло»-и ш. Ваҳдат, - занбӯриасалпарвар

Роҳбари хоҷагӣ: Мирзоев З.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ХОҶАГИИ ДЕҲКОНИИ «ҲОҶИ ШАРИФ» НОҲИЯИ ФАЙЗОБОД

н. Файзобод ҷ/д Дустмурод Али, деҳаи Сурхдара
Тел: (+992)938013181
э-почта muhammali2001 @ mail. ru

РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКСТАН

ДЕХКАНСКОЕ ХОЗЯСТВО «ҲОҶИ ШАРИФ» ФАЙЗАБАДСКОГО РАЙОНА

р. Файзабад дж Дустмурод Али кишлак Сурхдара
Тел: (+992)938013181
э-почта muhammali2001 @ mail. ru

24 майи соли 2024, №25

Ба лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Хоҷагии деҳқонии «Ҳоҷи Шариф»- и ноҳияи Файзобод, мактуби Шуморо аз 23.04.2024, №67 доир ба гузаронидани ташхиси стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар" мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, чунин маълумот пешниҳод менамояд.

Мутахассисони хоҷагӣ ба хулоса омаданд, ки ҳамаи **«Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа»** дар лоиҳаи стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар"дарҷ гардидаанд ва имрӯз дар соҳа амал мекунанд;

- **«Тавсифи умумии касб»** равшан ва возеҳ шарҳ дода шудааст, ҳангоми интихоби касб аз ҷониби таълимгирандагон оид ба он маълумоти зарурӣ пайдо карда метавонанд;

- **«Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳо»** вобаста ба сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дуруст ҷобаҷо карда шудаанд, ва пайдарҳамии иҷрои вазифаҳо (воҳидҳои салоҳият) ва мураккабии онҳо ба назар гирифта шудааст;

- **«Элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият»** элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият ба назар гирифта шудааст танҳо хуб мешуд ба ҷои элементи ВС 3 (саҳ. 59.) ва 3.3. (саҳ.62) бо тарзи ислоҳнамудаи таҳлилгарони мо, ки дастхати он пешниҳод карда мешавад, гузошта шавад инчунин 3.3. – и (саҳ. 62) ислоҳ карда шавад;

- **«Малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшавандаи воҳидҳои салоҳият»** дуруст оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият тааллуқ доранд.

- **«Навсонӣ (вариативӣ)»** шарҳи мафҳум ё асбобу анҷом вобаста ба меъёри воҳидҳои салоҳият оварда шудаанд.

- **«Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ»** ба касби мазкур тааллуқ дорад ва ҳамаи хатарҳо барои ҳаёт ва дастуру тавсияҳо оид ба техникаи бехатарӣ дар он дарҷ гардидааст.

- **«Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ»** Руйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ дар лоиҳаи стандарти салоҳияти касби

“Занбӯриасалпарвар”оварда шудааст ва дар баробари ин камбудиҳо низ ҷой доранд, масалан дар баъзе ҷойҳо ба ҷойи “канду” **қуттӣ** навишта шудааст, инчунин ба хатогиҳои имлоӣ роҳ дода шудаанд.

Бо назардошти далелҳои дар боло зикр шуда ваислоҳи хатогиҳои имлою техникӣ, лоиҳаи стандарти салоҳияти касби “Занбӯриасалпарвар” барои таҳияи барномаҳои таълимӣ қобили қабул мешуморад.

Мутахассисони зерин дар ташхиси касби мазкур иштирок намуданд:

1. Занбӯриасалпарвар, аъзои хоҷагии деҳқонӣ — Нуруллозода М.
2. Занбӯриасалпарвар, аъзои хоҷагии деҳқонӣ — Шарифзода Б.

Раиси хоҷагӣ — Қаҳҳоров Т.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

АССОТСИАТСИЯИ МИЛЛИИ ХОҶАГИҲОИ ДЕҲҚОНИИ (ФЕРМЕРИИ)

734026 Душанбе, кӯчаи А. Навоӣ 5/1
тел: 250- 32-71

э-почта: union_farm@mail.ru

REPUBLIC OF TAJIKISTAN

NATIONAL ASSOCIATIAN OF DEHKAN FARMS

734026 Dushanbe, A. Navoi str.5/1
tel: 250- 32- 71

e-mail: union_farm@mail.ru

№ 1/17-

« 03 » майи соли 2024.

Ба лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Ассотсиатсияи миллии хоҷагиҳои деҳқонии (фермерии) Ҷумҳурии Тоҷикистон, мактуби Шуморо аз 23.04.2024, №67 доир ба гузаронидани ташхиси стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар" мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дод.

Мутахассисони Ассотсиатсияи миллии хоҷагиҳои деҳқонии (фермерии) Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хулоса омаданд, ки ҳамаи **«Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа»** дарҷ гардидаанд ва имрӯз дар соҳа амал мекунанд;

- **«Тавсифи умумии касбӣ»** равшан ва возеҳ шарҳ дода шудааст, ҳангоми интихоби касб аз ҷониби хонандагон оид ба он маълумоти зарурӣ пайдо карда метавонанд;
- **«Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳо»** вобаста ба сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дуруст ҷобаҷо карда шудаанд ва пайдарҳамии иҷрои вазифаҳо (воҳидҳои салоҳият) ва мураккабии онҳо ба назар гирифта шудааст;
- **«Элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият»** элементҳо ва меъёрҳои иҷрои воҳидҳои салоҳият ба назар гирифта шудааст, танҳо хуб мешуд ба ҷои элементи ВС 4 (саҳ. 38) ва меъёрҳои иҷрои ВС 4.1-4.5. (саҳ. 38) варианти ислоҳнамудаи таҳлилгарони мо гузошта шавад;
- **«Малакаҳо, донишҳо ва муносибати талабшавандаи воҳидҳои салоҳият»** дуруст ва пурра оварда шудаанд ва онҳо ба ҳамон меъёри иҷрои воҳиди салоҳият таалluқ доранд.
- **«Навсонӣ (вариативӣ)»** шарҳи мафҳум ё асбобу анҷом вобаста ба меъёри воҳидҳои салоҳият оварда шудаанд ва хуб мешуд ба *ҷои мизи асалпарвар*-**мизи полоиш барои буридани руйпӯши асал** (саҳ. 50) гузошта шавад.
- **«Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ»** ба касби мазкур таалluқ дорад ва ҳамаи хатарҳо барои ҳаёт ва дастуру тавсияҳо оид ба техникаи бехатарӣ дар он муфассал дарҷ гардидааст.

- **«Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ»** Руйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ дуруст ва пурра оварда шудааст ва онҳо ба талаботи имрӯза ҷавобгӯй мебошанд.

Бо назардошти далелҳои дар боло зикр шуда ва илова намудани пешниҳодоти дарҷгардида ва ислоҳ намудани камбудиҳои ҷойдошта, лоиҳаи стандарти салоҳияти касби "Занбӯриасалпарвар"-ро қобили қабул дониста барои таҳияи барномаҳои таълимӣ зарур мешуморад.

Мутахассисони зерин дар экспертизаи касби мазкур иштирок намуданд.

Ном ва насаб	*Вазифа*
1.Қаҳҳоров Нурулло	*Муовини раиси АМХД(Ф) ҶТ - занбӯриасалпарвар*
2.Шарипов Дилшод	*Сармутахассиси кишоварзӣ АМХД(Ф) ҶТ - занбӯриасалпарвар*

Раиси АМХД(Ф) ҶТ ____________ Акрамов А.Ф.